

DUHOVNO ŽIVLJENJE

XVIII.

SVETO LETO 1950

MARC

LA VIDA ESPIRITUAL - AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN - 1950

Pastirjev glas

PO POTIH BOŽJE PREVIDNOSTI

2. Velika skušnjava

Jožef je bil suženj v Putifarjevi hiši in božji blagoslov je bil z njim. Vesten, pošten in zanesljiv si je pridobil popolno zaupanje svojega gospodarja, da mu je izročil v upravo svojo hišo, vse svoje imetje in vso ostalo služinčad. Putifar se je lahko nemoteno posvetil svoji službi, doma mu ni bilo treba skrbeti za ničesar. Jožef je torej vodil vse gospodarstvo, bil načelnik vseh uslužbencev, imel tudi dopust v oddelek za ženske, ki je bil ločen od ostale hiše. Vsem je ukazoval in odredil vsakdanje delo in jih nadzoroval. Kot suženj, prodan v tujino, je mogel biti s svojim položajem zadovoljen; na kaj boljšega bi težko kje naletel. Jožef je bil zadovoljen, a Bog ni bil zadovoljen, zakaj Jožef še ni bil tam, kjer ga je On hotel imeti. Zato mu pošlje nov križ, ker pot križa privede človeka najbolj gotovo tja, kamor ga Bog hoče postaviti.

Putifar je bil po svoji visoki in zaupni službi na kraljevem dvoru mnogo z doma, njegova žena torej večinoma sama. Iz besed svetega pisma moremo sklepati, da ni imela otrok, tako se je čutila še bolj osamljeno. Jožef pa je "bil lepe postave in zalega obraza", nekaj nad dvajset let star. Ni čuda, da je Putifarjeva žena obrnila oči vanj in ga ob pogosti odsotnosti moža vabila k sebi: "Pridi k meni." In to dan na dan, kakor pravi sveto pismo. To je bila v resnici velika skušnjava za Jožefa. Dozoreval je v moža, začel pač misliti na to, ali bo sploh kdaj mogel ustanoviti lastno družino. Da bi še kdaj mogel najti svojega očeta in se vrniti v domovino, na to ni več upal. Suženj je, brez doma, brez pravice — in zdaj se mu nudi priložnost, da si življenje olepša in oslajša. Sicer res, če prav premisli, spozna, da tako razmerje z gospodarjevo ženo ne bo moglo dolgo trajati, a človek v zapuščenosti tujine kaj rad

zgrabi za priložnost, da si vsaj za nekaj časa naredi bivanje v tuji zemlji prijetnejše in pozabi na svoj borni in brezpravi položaj. Koliko beguncev in izseljencev je šlo po takih potih!

Jožef je ostal trden, vsa¹ je odklonil. Dvojen nagib je imel, da si je utrdil voljo zoper vsakdanjo usiljivo skušnjava. Prvi naravni nagib je bilo popolno gospodarjevo zaupanje. Vse mu je izročil, vse mu je zaupal, kak² svojega gospodarja tako prevarati in razočarati. "Glej — tako je odvrnil ženi — moj gospodar je vse, kar ima, dal v moje roke in mi ni nič izvzel v svoji hiši razen tebe, ker si njegova žena. Kako naj storim to veliko hudobijo?" Če kdo uživa zaupanje svojega gospodarja ali delodajalca ali svojih bližnjih, je to zaupanje močna moralna sila, ki mu pomaga v skušnjavah. Misel, da si zaupanja ne sme napraviti, vzbudi voljo, da se vabljeni skušnjava upre. Je prav, da v borbi za čisto vest tudi to silo zaupanja drugih uporabljamo. — Drugi nadnaravni nagib je bil Bog: "Kako naj se pregrešim zoper Boga?", vzklika Jožef. Tudi če bi lastna narava in nagnjenja še tako močno vlekla k zapeljivi ženski, zaradi Boga tega ne stori in ne bo storil nikdar. Zoper Boga se ne bo pregrešil, tudi ne za ceno, da izgubi sedanji ugodni položaj v Putifarjevi hiši.

Prišel je odločilni dan v tej borbi. Neka dne je Jožef po svoji službeni dolžnosti prišel v ženski oddelek hiše. Žena je bila sama doma in nikogar domačih ni bilo notri. Priložnost za greh, kakor je ni bilo še nikoli. Žena zagradi Jožefa za obleko in ga vleče k sebi. Jožef se zaveda, da je to zanj odločilna ura. Iztrga se iz rok žene, pusti svoj plašč v njeni roki in zbeži. In zopet je plašč zanj us-

den, kakor že takrat, ko so ga bratje prodali.

Odkod je imel Jožef moč, da je premagal skušnjavo in se iztrgal iz najbližje priložnosti? Jožef je živel v poganski deželi, v kateri je on edini veroval v pravega Boga in ga častil, kakor se je učil od svojega očeta Jakoba. V tistem času še ni bilo urejeno bogoslužje s posebnimi duhovniki — to je po božjem naročilu uredil šele Mojzes. Tedaj je bil vsak družinski poglavar — oče — ob enem tudi duhovnik, ki je opravljal daritve in molitve za vse in za svojo družino. Za Jožefa v Egiptu ni bilo svetišča, kamor bi bil mogel hoditi molit in častiti Boga, tudi skupne molitve ni bilo. Držal pa se je navade očetove hiše, sam zase je molil vsak dan, kakor so molili doma. Pri vsakdanjem delu je služil Bogu in se skrbno varoval vsega, kar bi moglo žaliti Boga, kakor mu je velevala vest. S to stanoovitnostjo v veri in molitvi si je sprosil one močne dejanske milosti, ki so mu v skušnjavi in bližnji priložnosti dajale junaško moč. Trdno se je držal načela: vse drugo, le greha ne, pa čeprav bi zavoljo tega tvegval svojo eksistenco. Že dolga stoletja pred Kristusom je storil to, kar nam je Jezus za vodilo in načelo postavil: "Ako te tvoje oko pohujšuje, ga izderi in vrzi od sebe; zakaj boljše je zate, da je izgubljen eden tvojih udov, kakor da bi bilo celo telo vrženo v pekel. In ako te tvoja roka pohujšuje, jo odseka in vrzi od sebe; zakaj boljše je zate, da je izgubljen eden tvojih udov, kakor da bi prišlo celo tvoje telo v pekel" (Mt 5, 29—30).

Tudi nad nas prihajajo skušnjave z vso silo in trdovratnostjo. Pride čas, ko dobe teme po božjem dopuščanju tako oblast nad nami, da gre v resnici za življenje in smrt, za časno in večno srečo. In če je duša potrta, žalostna, osamljena v tujini, v poganskem okolju, tedaj je skušnjava posebno nevarna. V taki uri se moramo izkazati. V skušnjavi je naša vera postavljena na preizkušnjo. Tedaj se pokaže, koliko moči in trdnosti smo si nabrali doma, v domačem okolju, iz verskega udejstvovanja v družini, v farni skupnosti, v organizacijski povezanosti verskih družb, itd. Za pomoč v takih skušnjavah prosimo v vsakem Očenašu: "in ne vpelji nas v skušnjavo".

V življenju skoraj vsakega človeka pride kdaj usoden dan, da ga napade

"velika skušnjava", kakor Jožefa v Egiptu. Tedaj se mnogo, ali celo vse odloči. Ali je nad vas že prišla? Kako ste vzdržali? Morda šele pride, ali boste zmagali? Nihče ne zmaga brez božje moči, ki prihaja vanj v dejanski milosti. Dejansko milost si moramo sprostiti. Torej velja pravilo: Brez molitve ni zmage v skušnjavah. Mnogi izmed čitateljev ste kakor egiptovski Jožef v nevarnem, napol poganskem okolju, kjer vas mišljenje in način življenja okolice vleče v greh kakor Putifarjeva žena Jožefa. Tu velja: Vzdržati stanovitno do konca! Zato pa si ohrani stanovitno vero, drži se je in moli, kakor je to delal Jožef v poganski deželi. Z molitvijo ne prenehaj, kjerkoli si! Vsako jutro, vsak večer redno opravi vsaj kratko in iz srca prihajajočo molitev. Med dnevom dvigni tu pa tam za kratek hip svojo misel k Bogu. Maše in prejema svetih zakramentov ne opuščaj. Tudi tam, kjer nimaš duhovnika svojega jezika na razpolago, hodi k maši, čeprav ne razumeš ne pridige ne petja, svete daritve se pa le moreš udeležiti, ki ti dušo napolni z milostmi, ki jih Jezus deli vsem, ki so pobožno pri sveti maši. Če pa živiš daleč od cerkve, da le redko kdaj moreš k maši, uredi si svojo lastno nedeljsko službo božjo doma zase, če imaš družino, pa z vso družino skupaj. Izberi si tisto uro, ki se ti zdi nabolj pripravana. Začni s kratko molitvijo, potem beri kaj verskega: sveto Pismo, Duhovno življenje ali kako drugo nabožno knjigo, da pade v tvojo dušo nekaj božjega semena. Potem pa se v duhu pridruži maši, ki se kje na zemlji prav tisti čas daruje. Saj se vsako uro — dan in noč — nekje v širnem svetu bere sveta maša. Tako združen s sveto daritvijo moli rožni venec ali pa mašne molitve iz molitvenika. Končno se zahvali Jezusu za to uro molitve in premišljevanja in ga prosi, naj te blagoslovi, pri tem se pokrižaj in, če imaš pri roki blagoslovljeno vodo, se z njo pokropi. Jezus ti bo dal obilne in močne milosti, kakršne potrebuješ v razmerah, v katerih živiš. Tako boš pripravljen na "veliko" skušnjavo in jo boš z božjo pomočjo tudi premagal. Kdor jo premaga, v njega srce se naseli mir, pravi resnični mir, ki je božje plačilo za zvestobo v borbi zoper skušnjavo. V življenjepisu nekaterih svetnikov — n. pr. sv. Tomaža Akvinskega — beremo, da po

„GLEJ, DEKLA SEM GOSPODOVA...“

odločilni zmagi nad nečisto skušnjavo vse življenje niso več imeli takšnih skušnjav, poželenje se je v njih popolnoma umirilo. Gospod je nagradil hrabre bojevnike z zmago že na tem svetu.

Povrnimo se k Jožefu. Osramočena ženska se je seveda maščevala. Trdnost in nepristopnost jo je hudo zadela. Imela je v rokah njegov plašč. Jožef je bežal od nje skozi sobane palače, ona pa je začela vpiti in klicati svoje služkinje. Kazala jim je Jožefov plašč in ogorčeno pripovedovala, da se ji je vsiljeval in ji hotel narediti silo, pa ga je skušala zadržati in klicala na pomoč, on se ji je iztrgal iz rok in pustil plašč — dokaz njegove krivde. Isto je pripovedovala možu, ko se je vrnil: „Tako mi je storil tvoj suženj!“ Mož nič ni preiskoval, nič izpraševal Jožefa, kako je bilo, verjel je svoji ženi in ga dal brez sodnega postopka zapreti. Sv. Pismo na kratko pove: „In Jožefov go-

NAŠIM MAMICAM

Že bo kmalu pet let poteklo, odkar se slovenski begunci potikamo po svetu in se v vsakem novem kraju našega izgnanstva učimo tudi novega jezika. Pri tem nam je morda pozornost vzbudilo dejstvo, da se beseda „mati“ v vseh nam zdaj znanih jezikih podobno glasi. Ali ni v tem nek dokaz, kako skupno je vsem narodom čustvovanje napram bitju, ki nam je za Bogom najdražje in s katerim smo za Bogom tudi najtesneje in najsrčneje povezani.

Od vsega, kar je Bog na svetu lepega in čudovitega ustvaril, je morda najlepša in najčudovitejša materina ljubezen. Vsebuje lastnosti, ki so božjim podobne: neizmerna in kakor neskončna se nam zdi, ko se nikdar ne razdeli in ne izčrpa; več ko iz materinega srca zajemamo, več ljubezni v njem ostaja; materinemu srcu ne vidiš dna; če si materi nezvest in nehvaležen, ji srce pač krvavi, ali ljubiti ne neha; vedno si in ostaneš njen ljubi otrok, za čigar srečo je pripravljena vsak trenutek vse žrtvovati; vedno odpušča in pozablja storjeno krivico, četudi bi jo žalil neštetokrat; in tako vse dobro in blago je materino srce, da je vsa srečna in blažena, če vidi srečnega svojega otroka, pa sebi v svoji plemeniti in nesebični ljubezni ničesar drugega ne želi, kot veseliti se sreče teh, ki jim je dala življenje.

Da, ko je Bog ustvaril meterino srce, ga je oblikoval po svojem lastnem neskončno dobrem, plemenitem in ljubečem bistvu, ki ga sveti Janez tako čudovito lepo izrazi z eno samo besedo, rekoč: „Bog je ljubezen“.

Tako čudovita je podoba matere v božjem stvarstvu, da Bog svojo lastno ljubezen do nas z materino ljubeznijo primerja in da nam matere, ki je v naravnem življenju naše veselje in naša sreča, tudi v nadnaravnem življenju vere in milosti ni pustil pogrešati.

V MARIJI POVZDIGNJENO MATERINSTVO

Kakor imamo vsi ljudje v Bogu neskončno dobrega in ljubega Očeta, tako nam je dal tudi v duhovnem življenju Mater, ki si je lepše in boljše ne moremo želeli ne predstavljati — Marijo, Mater svojega edinorojenega učlovečenega Sina.

Za praznik Marijinega Oznanenja se krščanski svet spominja te neskončno lepe in sladke skrivnosti naše vere: Marija postane mati božja, s tem pa tudi duhovna mati vseh človeških otrok. Ko je v njej Beseda božja, edinorojeni Sin večnega Boga in druga Oseba v presveti Trojici, meso postala, se je v Mariji po skrivnostnem delovanju Svetega Duha učlovečil naš Odrašenik Jezus Kristus, ki ga sveto pismo imenuje „prvorojenega med mnogimi brati“. Torej

spodar ga je dal prijeti in vreči v ječo, v kraj, kjer so bili zaprti kraljevi jetniki. Tam je bil torej v ječi.”

Ali je to božje plačilo za Jožefovo zvestobo in zmago nad zapeljivo žensko? Po mnenju sveta in sodbi ljudi, si je Jožef vse pokvaril, ker je bil neumen in ni znal lepe priložnosti izrabiti. Zdaj je sedel v ječi, kdo ve koliko časa bo tam, izročen samovolji užaljenega in jeznega gospodarja — lahko se zgodi, da bo obsedel v zaporu, dokler v njem pozabljen ne pogine. Toda Bog nanj ni pozabil, moral je v trpljenju ječe še zoreti, dotlej da dozori in bo sposoben za velike namene, ki jih ima božja previdnost z njim. Kako pa mi zorimo v trpljenju tujine? Ali nas teža in skrb življenja v tujini Bogu bolj približuje, ali nas pa od njega odtuja? Božji namen je, da bi po križu prišli njemu čisto blizu.

† Dr. GREGORIJ ROŽMAN

PASTIRJU GREGORIJU ZA GOD

Še ni zašla z neba krvava zarja,
Konica meča piše sodbo dneva,
Obupan krik človeštva v noč odmeva,
Frtra zastava rdečega vladarja.

Utrnil se je sij, pregnal tenčino,
Goré razklal, iz sanj predramil speče,
Razžaril kres na razvalinah sreče,
Enak plamenu, ki kipi v višino.

Gregorij, škof, naš veliki učitelj!
O, blagoslovi narod tavajoči,
Razsvetli temo, bodi nam voditelj.

In kot nekdanj, duhovnik vladajoči,
Junak in knez, v svobodni čas buditelj,
Ubrani klas, da se ne zlomi v toči!

Igor

ZA MATERINSKI DAN

smo mi po sklepu božje ljubezni Jezusovi bratje in Marijini otroci. In tako čudovito je to poslanstvo Marijinega materinstva, da jo Bog popolnoma včleni v veliko delo odrešenja. Marija nam ni samo rodila Jezusa-Odrešenika, marveč je z Njim na Kalvariji tudi odločilno sodelovala pri našem odrešenju in posvečenju. Sveta Cerkev ji daje častni naslov "Soodrešiteljica", ker nam je s svojo zvesto ljubeznijo ob Jezusovi strani pridobila milost odrešenja in vse druge milosti, ki so nam za dosego večnega življenja potrebne. Te milosti nam Bog tudi vse po Mariji deli, da tako njeno duhovno materinstvo ostaja vedno živa resnica in imamo v Njej svojo veliko srednico, ki posreduje med nami in Bogom v vseh stvareh.

Čudovit je Bog v delih svoje neskončne modrosti in ljubezni. Saj bi bil božji Sin lahko prišel na svet brez matere in nas odrešil brez njenega sodelovanja — pa ni hotel. Njegova večna ljubezen do nas je tako uredila, da ob velikem, svetem Bogu gledamo z zaupanjem tudi Mater, ki pri Očetu za nas posreduje in prosi, ki se je nihče ne boji, ki je življenje, sladkost in upanje vseh zapuščenih Evinih otrok. Bodi Bogu večna zahvala za veliki in sladki dar Marije — Matere.

Ko bomo na Marijino Oznanenje premišljevali to skrivnost božje ljubezni, se bomo seveda s hvalečnim srcem spominjali tudi Marije same in njene materinske ljubezni do nas.

Ko je Marija po angelovem oznanenju spregovorila svojo veliko besedo: "Zgodi se mi po tvoji besedi!" — je sprejela nase poleg nepopisne časti božje Matere tudi nepopisno odgovornost in trpljenje vesoljnega duhovnega materinstva. Beseda: Zgodi se! je bila za Marijo pot v najvišjo slavo v nebesih in na zemlji, pa tudi v največje trpljenje, ki ga človek na tem svetu more prestat. Kakor zemeljska mati v bolečinah svoje otroke rodi, tako smo mi vsi otroci Marijine duhovne stiske in bolečine. Vsi vemo, kako je šla Marijina božja pot skozi sedmero postaj silnega trpljenja — od betlehemske štalice do sramotnega križa in

groba na Kalvariji. Mati s prebodenim srcem — to je podoba Marije, ki jo nosimo v svojih dušah s seboj, polni hvaležnosti, polni občudovanja in zveste, vdane ljubezni. Nikdar ne smemo Mariji pozabiti, kar je za nas storila in žrtvovala in kar vsak dan in vsak trenutek še vedno za nas stori. In prav na velikih spominskih dan njene mlade materinske sreče obnovimo v svojih dušah iskrena, globoka, otroška čustva hvaležne, spoštljive, vdane in zveste ljubezni, združene s popolnim zaupanjem. Marija, ti si naša čast in naš ponos, naše veselje in naša tolažba, naše upanje, naša moč in naša zmagà — ti, naša najmilejša in najboljša Mati!

NASE MATERE

Na praznik Marijinega Oznanenja bodo naše hvaležne misli poiskale tudi našo lastno mater. Nekateri imate veliko srečo, da živite ob njej ter v njeni bližini laglje prenašate bridkost in grenkobo tujine. Drugim bo misel ljubečega srca romala domov, kjer mati nanje misli in zanje moli ter s solznimi očmi za njimi hrepeni... Tretji pa bomo ta dan v duhu poromali na njen grob, pokleknil in zajokali: Mati, ljubljena mati! V duhu se nam bo obnovila ona bridka ura slovesa, ko nas je ihteča križala in z blagoslovljeno vodo kropila za našo dolgo in bridko begunsko pot. Naše bivanje v tujini se zateguje, materi doma pa je medtem od hrepenenja in bolečine zastalo srce... Ah, vsak večer romajo misli otroka k materi, živi ali mrtvi, da se obnavljajo vezi ljubezni, ki ne umrje nikoli, da se utrjuje naša zvestoba vsemu, kar nas je mati lepega učila, kar nam je svetlega in čistega dala na trdo rot življenja... Na materinski dan pa bo ta naša zveza z materjo posebno živa, vsa lepa in svetla bo njena mila podoba žarela v nas. Da, nikdar ne sme ugasniti v naših dušah materina luč. Njen spomin, ljubeča, hvaležna misel nanjo bodi naša svetla zvezda, ki nam milo svetí v mrzlem, tujem svetu.

MATERE — MUČENICE

Posebne našega spomina bodo na materinski dan deležne matere, ki bodo ta dan obhajale v bridkosti, brez svojih ljubljениh otrok, mnoge ne vedoč niti za njihov grob. Zapuščene, doma morda prezirane, sramoti in pomanjkanju izročene, bodo s solzami in bolečino, ki je brezmejna, kakor je brezmejna ljubezen, obnavljale spomine svojega materinstva, svoje nekdanje tihe sreče, polne upov in načrtov. Vse je minilo. Zašlo je sonce njih življenja, vir njihovega veselja je usahnil. Eno samo žalostno pesem še poje njihovo ranjeno srce, pesem žalostni Materi božji pod križem...

Matere-mučenice. Sovrstnice žalostne Matere božje, ki so z Njo za velike namene božje žrtvovala najdražje in najsvetejše, kar jim je Bog dal: kri svoje krvi.

Matere-mučenice! Na materinski dan bomo mislili nanje z globokim spoštovanjem, s srčnim sočutjem, z iskreno hvaležnostjo. In molili bomo zanje k žalostni Materi božji, da jim izprosi tolažbe, miru in moči in žive vere v veliki, odrešilni pomen in sad žrtev, ki so jih položile na oltar Bogu in domovini. Naj jim bo žalostna Mati božja zdaj tolažnica v trpljenju, po smrti pa naj jih z vsemi njihovimi otroci združi ob sebi v nebeškem veselju, kjer bodo z njo vred pele svetemu Bogu slavospev ljubezni in hvaležnosti za vse, na vekov veke.

BODOČE MAMICE

Še eno misel za sklep: Misel na naše mladenke, na vrta slovenska dekleta, cvet in up našega naroda, ki se v tujini ali doma pripravljajo na sveti materinski poklic. Naj bi bile njih duše svetega spoštovanja pred poklicem, ki je tako velik in svet. Naj bi v njih vedno živ ostal spomin na plemenito slovensko mater z njeno globoko vero, z njenim neomajnim zaupanjem, z njeno sveto, nepremagljivo ljubeznijo, ki se je žrtvovala za srečo svoje družine z veselo pripravljenostjo. Kar ima naš narod velikega in lepega, kar ga drži v viharjih doma in na tujem — ali ni to sad materine besede, njenega zgleda, njenih molitev, njene ljubezni? Ali nam ni ob misli na mater kakor arškemu župniku sv. Janezu Vianiju, ki je dejal: "Kadar mislim na svojo mater, ne morem misliti nanjo drugače kot s solzami"?

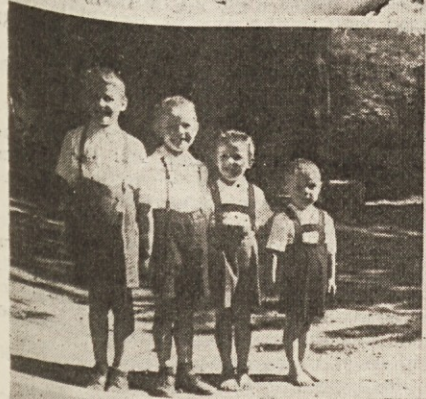
Kje pa so se naše verne matere učile svoje vzgojne modrosti, odkod so zajemale svojo ljubezen, svojo zvestobo in požrtvovalnost? Ali ne pri Mariji, Materi božji, najlepšem vzoru vseh mater? Naj bi tako tudi vsa draga slovenska dekleta, ki jih Bog kliče v sveti zakon in po njem v sveti materinski poklic, za zvesto izpolnitev materinskega poslanstva vsak dan molile k Mariji, da bi bile kot njih verne matere vredne hčerke Nje, Matere vseh mater, čast in ponos, trdnost in zdravje, up in sreča našega naroda, svete Cerkve in vsega krščanskega sveta.

*

Mati Marija, ohrani naše matere, našo mladino, ves naš trpeči slovenski rod v svojem varstvu in v svoji ljubezni!

ALOJZIJ KOŠMERIJ

Slike na desni je posnel foto Dž. Naročajo se na upravi, Victor Martinez 50.

SLOVENSKE MAMICE IN OTROCI IZ RAMOS MEJIA IN QUILMESA

Moja mati je bila kmetiški otrok; rasla in dorošla je tako čisto in nedolžno kakor čvet na polju. Ko se je možila, ni znala ne brati ne pisati. Obojega se je učila šele tedaj, ko smo mi otroci doraščali; bdela je po noči, da bi je nihče ne videl. Pisala je z neokretno roko, črke so bile zelo velike; ali še zdaj se spominjam, da je bila njena slovenščina lepa in čista in da nam je popravljala besede.

Ko smo se naučili brati in pisati, smo začeli s slovensko in nemško slovnicu in s težavnimi računi. Mati se je vsega učila z nami. Pretenke in prevčč oglate so ji bile nemške črke, nazadnje pa se jih je privadila. Čudno se mi je zdelo, ko sem slišal iz njenih ust prvo nemško besedo, toda preudaril sem takoj: "Mati zna vse, čemu bi nemški ne znala?"

Tako je bilo, dokler smo bili vsi doma; nenadoma pa je seglo med nas kakor silen veter in razkropili smo se na vse strani.

Poleti je bilo, ko sem se vrnil domov; prinesel sem s seboj skladovnico nemških knjig. Trinajst let, mislim, da mi je bilo takrat. Prvo noč sem zaspal ves truden, pa sem se o polnoči vzdramil, ker mi je bila zasvetila luč na trepalnice. V poluspanju in preplašen sem se ozrl po izbi; mati je sedela za mizo, moje knjige je imela pred seboj.

"Mati, saj te stvari niso..." sem vzkliknil, pa mi je beseda zastala v grlu kakor od sramu.

"Kaj da niso?" je vprašala mati; njen mladi obraz je bil ves zardel.

"Tuje stvari so, puste... kaj bi ž njimi?" sem rekel s tišjim glasom. Čutil sem, da sem jo bil užalil, in tudi sem čutil, da vidi ona mojo hinavščino in moj sram.

Držala je knjigo v obeh rokah in je strmela vanjo; zdi se mi, da je bil Goethejev Werther.

"Glej... saj sem se učila nemški... saj razumem, če kdo na cesti govori... ali teh besed ne razumem!"

Saj ni treba, mati, saj ni treba, da bi to razumeli!" sem ji odgovoril ves prestrašen. "Ni treba tega razumeti!"

Zdaj vem, kar sem takrat le slutil: da je bila mati otrok, bel in čist, ko smo bili mi že oskrunjeni otroci.

Počasi je zaprla knjigo, položila jo je k drugim, nato stopila k meni.

"Kaj je v teh knjigah?" je vprašala.

"Tuja učenost!" sem odgovoril. Samo jezik je tako odgovoril, v mojem srcu pa je bila velika žalost; že ob tisti uri je bilo v njem tisto koprnjenje, ki je zdaj zavedno, silno in grenko: "Da bi bil kot ti, o mati, cvet na polju; da bi nikoli ne okusil spoznanja!"

"Povej mi, kaj pravi ta tuja učenost?" je rekla mati.

"Sam ne vem!" sem odgovarjal vznemirjen in zlovoljen. "Vsakemu pravi drugače, kakor je že uho in pamet! Meni pove kaj lepega, komu drugemu pa kvasi in kvanta!"

Mati se je vsa zgrozila.

"Kje si se naučil teh besed? Ta učenost te jih je naučila!"

Sedla je k vzglavju, da so bila njena lica čisto blizu mojih.

"Ali veš, kaj si snoči zamudil?"

"Ne vem!"

"Gledala sem in sem čakala, nazadnje pa si zaspal. Nič nisi molil snoči, še pokrižal se nisi!"

Molčal sem; v mojih mislih pa se je ljubeznivo in sočutno smejala.

"Mati, mati, otrok ti mladi, nedolžni!"

Zakaj trinajstletni fantje so zmerom brezverci.

"Še pokrižal se nisi! Truden si bil, ali ne tako truden, da bi roka ne dosegla čela... Glej, zdaj vem... ko sem se doteknila tiste knjige, sem občutila... zdaj vem, odkod tvoje modre besede in tvoj starobni smeh. Tuja učenost ti je segla v srce, napravila te je mlačnega in lenega..."

Zaspal sem bil, njene besede pa sem slišal vse in sem jih razumel. Ali toliko hudobne hinavščine je bilo v meni, da sem zatisnil oči ter sopel globoko kakor v trudni dremavici.

Mati je tiho vstala, sklonila se je do moje glave in me pokrižala na čelo, na ustna in na prsi. Skoz presledek narahlo zatisnjenih trepalnic sem natanko videl njen obraz; in tudi sem videl, da so bile njene oči solzne in da so se ji ustna tresla.

"Na Boga ne pozabi! Na Boga ne pozabi nikar!"

Pokrižala me je vdruči; tako globoko se je nagnila k meni, da sem čutil na licih toplo sapo njenih ust.

"Pri Bogu ostani!"

Nisem se ganil in nisem odprl oči, zaspal pa nisem dolgo. Lepe pa žalostne so bile moje misli:

"O mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor solnce na poletnem polju! O mati, otrok svojih otrok, da bi nikoli ne spoznala te sovražne tuje učenosti! O mati, v učenosti ni ljubezni — ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiz, vesel in solnčen, brez črnega spoznanja. V tplem domačem hramu si ostala, mi pa smo prežgoda odpahnili duri v tujino in mraz!"

Še ko sem zadremal in so moje sanje že zgenile s perotmi, sem videl napol v sanjah njena bela lica in njene otroške, plahe oči. Ne vem, ali je klečala ob mojem vzglavju, ali kraj peči pod razpelom, ali se mi je vse le sanjalo...

* * *

Mesec dni pred materino smrtjo sem bral Kreutzerjevo sonato. Svetiljka je gorela zasplo, sedel sem poleg postelje in sem bral, kakor berem vsako lepo knjigo: prepiral sem se s pisateljem kakor Jakob z angelom. Mislim, da mati spi; ne da bi jo pogledal, sem ji včasih z robcem otrl vroči pot s čela in lic.

Nenadoma je mati izpregovorila:

"Povej, kaj bereš!"

"Nemško je... ne morem tako povedati!"

"Beri mi!"

Nemški prevod Kreutzerjeve sonate je bil zelo slab in neroden; bral sem ga v slovenskem jeziku, kakor se mi je zdelo. Mislim, da sem bral samo pol ure; ko sem ne-

hal, je bilo preko polnoči. Ves teman in zamišljen sem bil, moje srce je slutilo daljše daljave, najgloblja brezdná izkušenih src.

Nenadoma je vztrepetal materin glas, da me je vsega izpreletelo.

"Ni res! Ni res! Tako ni, tako ne more biti!"

"To je le zgodba!" sem odgovoril začuden in plah. "Morda se ni v resnici zgodilo... pa bi se morda lahko zgodilo..."

"Ni res! Ni res!" je vzkliknila mati. "To

je tista tuja učenost... segla ti je v srce, Boga ti je ukradla... Zdaj jo poznam, že zdavnaj sem jo poznala... Bog se te usmili!"...

Tako je rekla mati mesec dni pred svojo smrtjo...

Zdaj, o mati, slišim tvoje besede, zdaj jih razumem. In zdaj je edino, pregrenko hrepenenje v mojem srcu: da bi bil kakor ti, o mati, cvet na polju! Zdaj razumem tvoj bleđi strah, o mati, tvoj bleđi strah pred sovražno tujo učenostjo! —

Bajtarica Ana

N. ZEMLAK

Zgodaj zjutraj se je dvignila iz borne postelje. Neslišno je hodila po kamrici, kjer je spalo šest otrok. V veži je zakurila na ognjišču in skuhala zajutrk in še kosilo in večerjo. Použila je skledico slanega kropa, v katerega je vrgla za fižol masla in tenek košček kruha. Skoro se ji je tresla roka, ko je gledala, koliko je odrezala. "Kaj bo za otroke ostalo," je s strahom pomislila.

Prišla je v kamro nazaj. Okrog vseh otrok je šla, popravljala odejo in jih križala zapovrstjo. Pri najstarejši, dvanajstletni, se je ustavila. Zbudila jo je in šepetala: "Ančka, jaz zdaj grem, kruha bo zmanjkalo, moram po moko. Pridna bodi, pa varuj druge. Skuhano je vse za zjutraj, opoldne boš pogrela, pa zvečer tudi. Četrť hleba kruha lahko jeste danes — nekaj zjutraj, pa čez dan ga jim daj enkrat dopoldne, enkrat popoldne. Zvečer zavri mleko in jejte krompir. Pa pazi, Ančka, da se kaj ne zgodi komu, da ne začne goreti." Do zadnje malenkosti ji je vse naročila, jo odela in pokrižala, pihnila luč in odšla.

Samotna je bila pot iz vasi na postajo. Kot dvoje srebrnih rok sta oklepali onstran vasi mesto dve reki; kot bi otrokom uspanko pela, je šumela voda neprestano, neprestano. Bajtarica vsega tega ni videla, ne slišala. Urno je hitela po samotni poti, da dobi vlak. Moreče misli in skrbi so ji tiščale hrbet in glavo. Šest otrok, pa vdova in pri bajti nič — kje vzeti, kam se obrniti? Kako bodo dolga, strašna leta... Ali bo zmogla, dokler otroci ne dorastejo. Komaj nekaj preko trideset let je imela, pa se je od daleč zdelo, da hodi po cesti sklonjena stara žena. Le na urni hoji se je videlo, da stara biti ne more.

Po drugi stezi je hitel proti mostu čez vodo moški. Spoznala ga je. Krepak štiri-desetletni Hostarjev Tomaž. Ni bil v vojski, bogatija ga je rešila. Še dobro jutro ni utegnila reči, že je začel: "Kam tako hitro, Ana? Počakaj, greva skupaj!" "Na vlak grem, v Karlovce se bom poskusila peljati, pravijo, da se dobi moka doli na Hrvaškem!" Iz njegovih oči se je zablistalo: "Kaj, na Hrvaško — pa po moko greš? Beži, beži, kdo ti bo pa verjel. Bolj gotovo ti je dolgčas po bosanskih oficirjih, ki si jih imela na stanovanju. Mi smo ti seveda preslabi." Noga ji je zastala. Vsa kri ji je zginila z obraza. Ostra kot nož je bila ta beseda, trša kot vsak udarec, težja kot vse druge skrbi in bremena. Morala je loviti ravnotežje, da ni padla — človek pa, ki jo je udaril, se je hudobno smejal in odšel.

"Da morejo biti ljudje tako strašno hudobni in brez usmiljenja. Koliko jih bo še prav tako mislilo kot Tomaž. Kot z gnojnico je bodo oblivali." Že je obrnila korak, da bi se vrnila. Pa je zagledala šest parov lačnih, nedolžnih oči in stegajočih se ročic. Zbrala je vso moč in šla naprej. "Naj mi vzamejo še čast; otroci radi moje časti ne smejo biti lačni, čeprav mi jo pohodijo v blato."

Še nikdar se ni umikala ljudem, to pot se jim je. Zdelo se ji je, kot bi se ji oči vseh na postaji režale: "Na Hrvatsko, Slovenci ji že niso več dobri." Zbadali so jo pogledi, iskala je krajev, kjer ni bilo nobenega.

Zapela so kolesa pod vlakom. "Kruh, kruh," se ji je zdelo, da vpijejo. Zaprla je oči in se zasanjala v trenutek, ko bo spet doma med otročiči. Kazala jim bo belo moko; kako se jim bodo svetile oči, kako smejala otroška lica. Na njen obraz je prišlo sonce globoke sreče... "Nobena pot ni predolga, ne pretežka, nobena človeška beseda tako grda in bridka, da bi me odvrnila od njih. Moji so, če se bom do smrti izmučila pri njih, bo to zame samo sreča. Brez njih zame ni življenja, pa čeprav mi nanosijo vsega na kupe, me prestavijo na grad in oblečejo v zlato."

Pozno v noč se je vračala. Upognjena pod težkim nahrbtnikom je stopala proti hiši. Tako lahko in prijetno ji je bilo v srcu. Samo ena skrb je bila v srcu, če se ni komu kaj pripetilo.

Stopila je v hišo in prižgala luč. Odložila je nahrbtnik. Potem je tiho odprla vrata v kamro in šla od postelje do postelje. Nobene utrujenosti ni bilo več, nobene žalosti, nobene skrbi. Kot šestero angelčkov je ležalo šest otrok v tesni kamrici; šest biserov, šest kron dragocenejših kot so kraljevske; šest skrbi in bolečin — pa so vse te skrbi in bolečine bile za materino srce ena sama velika radost.

Bajtarica Ana je hodila, delala, trpela. Ni poznala sebe, ne svoje mladosti, ne iskala sebi sreče. Vse to je zanjo utonilo v morju materinega srca, ki je poznalo eno samo skrb, kako zrediti otroke.

Doraščali so. Šla je prva v službo. Prvi trn se je zadržal v bajtaričino srce. Za njo drugi učit se rokodelstva, tretji, četrti. Ni jih bilo več okrog nje, samo najmlajša je ostala. Skrbi in domotožje po otrocih so ji rezali brazde v obraz. Zasedlo je sonce, kadar so bili vsi doma.

Dorasli so. Že je mislila, da je dovršila

svojo nalogo, da je spravila vse do kruha. Odpočila se bo in obiskavala zdaj enega, zdaj drugega.

Pa se je vrnil Tine domov. Bolan, bolan, da ni bilo več upanja. "Ko bi mu mogla dati preostala leta svojega življenja, kako bi rada." Z njim je hiralta ona. Nič niso pomagale prošnje drugih otrok, naj se varuje. Z obupnimi napori se je borila za življenje svojega Tineta, pa je bilo zastoj. Odnegli so ga ji iz hiše. Zdelo se ji je, da so ji raztrgali srce.

Od hiše je šla najstarejša, omožila se je. Ni mogla doumeti, da ni več njena, da ne bo več pri njej.

Trn j v srečo so se ji množili; umrl je Matevž, umrl Tone, šel v tujino Stefan in ostala je sama.

Posedala je na hribčku za hišo in gledala v daljavo, kakor bi hotela priklicati vseh šest nazaj k sebi. "Kakor suho drevo sem, ki mu je odpadlo listje in sad. Bog ve, kako

jim je na onem svetu. Neokreten je bil Matevž in neroden, Tine vedno slaboten, ko bi jim mogla pomagat. Ko bi mogla tja v vice, če so tam, in tam nekaj odslužiti zanje. Kako rada bi, kakšna sreča bi bila to zame." Na obraz ji je legala žalost, ko se je vračala v bajto, pod očmi se ji je poznala sled solza.

Bajtarici je zašlo sonce, je umrla sreča. Zato ker ni več mogla trpeti, delati, trepetati za svoje otroke. Daleč je bila od njih, prag smrti je bil med njo in njimi. Zato je bila njena edina skrb in sreča, da bi jo Bog od tega praga kmalu odpeljal...

Stopila je v hišo, prižgala luč in šla v kamro. Od postelje do postelje je šla, vse so bile prazne... "Moj Bog, kako so dolge noči, dolgi dnevi, ko jih ni več... Kako je težko, ko ni več nikogar, ki bi mu mogla postreči in pomagati." Zaprla je oči in zasnjala v krog svojih otrok, med svojo edino srečo na zemlji, edino hrepenenje na starost.

Moja mati

JANKO

Mislil, da sem takrat komaj začel hoditi v šolo.

Na Rokovo nedeljo popoldne je bilo. Vse Dravljje so bile zavite v žeganjsko razpoloženje. Nepregledni vrsti stojnic s sladkorjem, sadjem in igračkami sta kot verigi tekli ob cesti. Vrtiljaki so se že ves teden obračali po taktu obrabljenih gramofonskih plošč. Gruča in trušč sta naraščala, suha vročina in prah sta silila v oči in nos.

Stopali smo po zaprašenih cestih, vsej posuti z lupinami melon in raznim papirjem, proti cerkvi. Otroci spredaj, zadaj oče in mati. Mala cerkev je bila pretesna za to nedeljo, saj so se od vseh koncev nabrali romarji k prijaznemu svetniku s psičkom ob sebi — po pomoč. Cele vrste lojtrnih voz so o tem govorile. Še pred cerkvijo je bilo vse črno ljudi.

Pridiga je bila zelo dolga, zaradi močne vročine se mi je zdela dvakrat daljša. Mogočni kostanji so nas varovali pred soncem, a kljub temu nas je pot pošteno oblival.

Pred menoj in ob desni in levi so stali ljudje, tako da nisem videl drugega kot kosček belega neba nad seboj in materino obličje. Zraven mene je stala. Svoj še mladi obraz je imela nepremično uprt k cerkvenim vratom, skozi katere je videla oltar. Modre oči so ji žarele v posebnem siju, v rokah je stiskala molek. Prav za prav je bila majhna, a zame je bila edino bitje, v katero sem stavil vse zaupanje.

Pred oltarjem so peli gospodje litanije in vsi romarji so odpevali. Prav dobro sem razločil iz vseh glasov materinega. Pela je prosee, tiho, a tako zaupno, da sem strmel. Zdela se mi je vsa v drugem svetu, nič vsakdanjega ni bilo na njej. Opazoval sem jo s strani z velikimi otroškimi očmi. Vsak njen pogled se mi je zasadil globoko globoko v srce. Vsaka poteza njenega obraza je bila kakor blagoslovljena. Takrat sem spoznal in dojel, česar še danes ne morem povedati. Odprl se mi je nov svet, ves lep in čist. Videl sem slovensko mater, ki moli.

Ne vem, kaj sem premišljeval, a vem, da sem pozabil na vse drugo, na vročino in

platnene stojnice in sem le gledal in dojemal z vso dušo materino lepoto, kot bi po napornem potovanju došel do hladnega studenca. Natanko bi znal narisati njen obraz, potezo za potezo, a tistega božjega bi ne znal v sliko vdihniti. Saj čutim Boga za čistimi otroškimi očmi, tudi za deviškimi zardelostjo breskovega cveta ga čutim, a bolj kot za obličjem matere, katera moli, ne.

Odpev je sledil odpevu. Za vsakim tretjim odpevom je bila na vrsti pesem. Proti koncu litanij je prišla na vrsto "Le za Jezusom hodimo." Takrat sem jo prvič slišal. Lepa se mi je zdela, a pustila je v meni strah in nemir. Dobro sem poslušal mater, ki je pela:

"...Kaj pomaga nam ta svet, treba kmalu bo umreti!"

Zgrozil sem se ob teh besedah. Smrt. Na to še nisem mislil. Da bi mi mati umrla? Bog ne daj! In vendar sem jo videl, kako je pela z vso dušo, z vsem prepričanjem. Postal sem resen in žalosten. Vrgel bi se ji takrat okrog vratu, da bi mi je nihče ne vzel.

V njenih očeh sem zapazil solzo. Njen zagoreli obraz se mi je zdel dodelan, pričakujoč tega odločilnega trenutka. Morda si je zaželela smrti v tistem hipu. Saj je bil njen obraz kljub tako groznemu dejstvu blažen in spokojen, skoro vesel. Sedaj vidim v tistem miru njenega obraza pričakovanje rešitve iz tisoč muk, ki jih ni nikoli nikomur izdala, ampak jih je kot otrok le Bogu razodevala v skriti molitvi. Ali je mogla najti kje drugje kot v Bogu izhod iz tolikih ponižanj, zatajevanj in stisk, iz garanja in pehanja? Prav dobro jo razumem, zakaj je bila tedaj vesela, ko bi jaz najraje jokal.

In solza, ki sem jo kradoma ujel v njenih očeh? Ali je bila izraz veselja, ki jo čaka tisto uro, ko se ji to bedno življenje steče, ali pa smo se ji smilili otroci, ki bomo morali ostati sami?

Ne vem, Bog ve. Le spominjam se tistega obraza, kot bi danes bilo. In to vem, da me ni nikdar nihče bolje naučil moliti kot mati tisto uro. Pa še to sem spoznal takrat, da je moja mati zelo trpela. In tedaj sem jo imel tisočkrat raje kot kdaj prej.

SPOMINČICE NA MATERIN GROB

NA GROBU

Breza bela,
šumi tiho,
tiho poj,
da bo spala
moja mati
pod teboj.

Zvezde zlate,
sijte, sijte
v domek njen,
da bo mirno
mirno snila
tihi sen.

Srce moje,
joči, joči
noč in dan,
da pognal bo
sredi groba
tulipan.

(JANKO)

ODGOVOR

Mlada Iva
s ptico v kroni.
Spodaj njiva.

Iva joče.
Meni tudi
stiska grudi.

"Iva mlada,
kaj trepečeš,
kaj bi rada?"

V solzah Iva:
"Tvoja mati
tu počiva."

NA POLJANI

Na poljani
zraven gozda
križ postrani.

V mrzlo jamo
so zagrebli
mojo mamo.

V roke zvili
črni molek.
Pokropili.

Ptica pevka
ji zapela,
odletela.

Rdeča roža
zacvetela,
ovenela.

Moja duša
le ostala
in jokala.

OKNO

Kdo je v oknu srce izrezljal?	Mama vrezala je srčka dva.
Kdo na oknu nagelj zasejal?	nagelj zasejala, dahnila.
Kdo je toplo dahnil vanj, da rdi?	Njo mi v oknu iščejo oči.
Kdo mi nanj navezal je oči?	ali ona v mrzli zemlji spi.

Moja srečanja

Mati

Nekoč, davno je že tegá, sem prosil Boga, naj mi dá, da bi zapel o materi. Takrat je bilo, ko sem bil daleč od nje in sem v zvezdnih nočeh ob božajočem morju še ujel sanjavo rahli odmev tožnih besed najinega poslednjega slovesa. In dal mi je Bog, da sem jo gledal v prividu na noč njene smrti in sem ji pel z besedo, ki je najlepša pesem, kar jih je kdaj zmoglo človeško srce: "Mamica... mamica... mamica..."

Kadar pa sedaj naletim na mater, naj je katerakoli že, je v meni kot topla tesnoba, ki jo vsi nosimo v najskritejšem kotičku srca. Je kot lepota, ki smo po nji kralji največjega bogastva in je prav zato nikomur ne razkazujemo, ker je naša, res samo naša. Kaj pa je še lepšega na tej lepi zemlji, kot je mati? Bog je še onstran in naše oči ga bodo gledale, kadar bo prišla ura, ki je zapisana v času. Tako nam tedaj ostane mati, kot privid le vsega lepega, čudež nad čudeži, najvišji dragulj v kroni božjega stvarstva.

Bog jo je bil nad vse postavil; sam s seboj, ki Ga je nosila, kot je vsakterega od nas naša mati nosila, jo je posvetil. Kaj je še tako silna človeška sila proti tihemu nevidnemu čudežu spočetja, brez katerega ni življenja? In kaj bi svet, da bi matere ne bilo?

Kot da bi lastno mater videl spet, mi je, kadar srečam ženo z otrokom. Ves svet mi je mračen in siv lahko, pa se v trenutku zjasni v čudežnem blešku materinih oči. Saj ne rečem, da so vse njihove oči enake, a skrivnost, ki je vanje položena, je ista vsem. Ta pa je tista, ki nas vleče k njim z nezadržno silo, četudi ji vzroka ne vemo, otroka, fanta, moža, dá, tudi očeta!

Rad bi pel o materi, rad bolj kot vse na svetu. Komu od nas je ta želja tuja? In vendar še nisem našel pevca, naj je velik še tako, čigar beseda bi ne bila le golo ječanje, kadar hoče peti materi. Kako silnejši od njega je otrok, ki ji zna peti, kot ji nihče od nas ne zna, z eno samo, drobno, mehko besedo: "Mamica..." Kje naj ji tedaj pojem jaz, ki nisem ne pevec, ne otrok?...

Oni dan me je zaneslo v "Sanatorij". Če bi me vprašali, čemu, prav res bi ne znal odgovoriti. Mnogokrat že sem čul to čudno ime — sanatorij, in vedel sem tudi, da so pretnogi rojaki, ki jih je kot mene sovraštvo bratov treščilo na srebrno obalo, našli tam svoj drugi dom. Govoril sem z nekaterimi od njih in so mi pravili, da je dobro, da živé. Vabili so me, naj pridem pogledat.

Tokrat sem videl. In bom pomnil vse življenje.

Gradič, vam pravim, kot gradič! V zelenju vse, v senci visokih dreves, v gredah, ki so zdaj obhrojene po otroških stopinjah, morda so bile prej kdaj v cvetju, sredi te žive prirode pa beli gradič s trpkó smelim stolpičem, z visokimi okni... To je Sanatorij.

Mrak se je umikal prvim nočnim zvezdam in mrtvična sopara argentinskega poletja se je uklonila brhkemu hladu južnih vetrov. Odrinil sem škripajoča vrata in šleštnil po peščeni poti čez vrt. Nekaj začudenih otroških oči je zvedavo plašno obviselo na meni. To so naše oči, mi je bilo toplo; z nasmehom sem odgovoril. Je prišel do njih v mrakobi, ki je kot ivje visela z bridko slokih dreves?

Ko pa sem vstopil v vežo, mi je trznilo v spominu. Trpki duh, ki je dušil pred leti za žicami, po barakah, v taboriščih. Nič gradiču podobnega ni več, ko neodločen stojim pod polžastimi stopnicami in ne vem, kam bi. Slutim, da je v tej hiši bede precej; skrita na zunanaj, očita koj, če se ji približaš.

Drobno dekletce je pridrobilo po stopnicah. Skoraj ustrašila se je, ko me je zagledala, nemo postavo v samotnem mraku. Njene iskrive oči so se zastrmale vame; globoko vprašanje je kipelo iz njih: kdo si; po kaj prihajaš...

Nenadoma pa, ko bi slutil najmanj:

"Buenas noches..."

Vem dobro, da sem obledel in težko me je stisnilo.

"Kaj res ne sodim semkaj?" je švistnilo po meni. "Mar smo si že vsi tujci?"

Skril sem svojo začudeno plahost, ki ni bila manjša od otrokove. Široko sem ji odgovoril:

"Dober večer, Bog dal..."

Da ste videli, kako so ji zažarele drobne punčice. Koj sva si bila domača. Brž mi je priznala, da me je v poltemi imela za Kreolca. Nasmejäl sem se in povprašal po družini, ki sem jo iskal.

"Kar gor pojdite, v prvo nadstropje!" in je hušknila mimo na vrt.

Počasi sem stopal po zavitih stopnicah tega začaranega gradu naše revščine in razmišljal, kako smo si tuji v tujini. Drug drugega ne spoznamo več, kje naj nas potem svet spozna? Morda je prav ta odtulenost med nami tista toga bolečina, ki žge na globoko v nas, pa jo skrivamo in o nji govoriti ne upamo. Sleherni dan v tej tuji zemlji, o kateri nas učé, da nam mora biti druga domovina, nas odmika bolj in bolj vsem, ki so nam bili še nedavno tega blizu. Človek bi včasih skoraj mislil, da bomo utočili, če bi ne vedel, da so v nas še vendar vezi, ki jih tudi tujina ne zmore.

Obstal sem. Z roko sem se držäl ograje in gledal. Poslednja bledica ugašajočega dneva je tonila v prostoru in ga svetlila narahlo kot v sanjah. Stopnice se tod nekako razvijo v

podolžen pomol in tam ob oknu rastó spet. Na levi vrata. Po otroškem štrebljanju, ki sem ga ujel, sem uganil, da so tam zadaj ljudje. Tod pa ni bilo žive duše.

Ob ograji skrinja, težka, surova, iz taboriščnih desk zbita. Koj od nje prav do okna postelja, na ono stran pod gornjo vijugo stopnic pa druga, do vrat. Tesen prehod med obema je namenjen sobi, kuhinji in vsem, ki gredo gor. Dva hkrati ne moreta mimo.

Dom naših ljudi... Najrajši bi se obrnil in omahnil v noč, da bi pozabil na to kraljevsko bohotno sirotnost. In bi skoraj to storil, da niso za menoj zaškripale stopnice.

Srečäl sem se z mladim fantom. Menda se je vrnil z dela. Pogledäl me je nezaupno, vprašujoče. Trpkó me je obšlo. Povedäl sem mu ime teh, ki sem jih iskal.

"Tu so, tu. Kar počakajte. Bom poklical!"

Postrani se je preril med skrinjo in posteljo in odšel po gornjih stopnicah. Ni minilo dolgo, pa sta prišli obe, hči in mati. Za njima pa najmlajši, dobre štiri pomladi ima.

V zadregi smo se gledali sprva, pa so me brž povabili naj sedem.

"Stola nimamo," se je nasmehnila mati. "boste pa kar na posteljo sedli." Nismo si bili več tujci. Nad stopnicami je zagorela luč. Plašné sem se zatopil v te naše obraze.

Vse je sveže in nasmejano, nič strahu, nič tistega trpkega izraza uporne manjvrednosti, ki ga navadno rodi siromaščina. Življenje poje v teh ljudeh posebno melodijo, ki smo jo drugi, odkar smo otrsli taboriščni prah s svojih čevljev, že pozabili in nam je zdaj že tuja vsa.

"Tako, glejte, živimo..." je govorila mati. "Sem kar zadovoljna, da imamo vsaj streho nad glavo!"

Domislil sem se, kako so nekateri že z borno skromnostjo zadovoljni pa kako drugi spet, ki že veliko imajo, venomer tožijo. kako revni, da so in kako težkó žive.

"Tistikrat, ko smo se odtrgali na morje, me je od vsega najbolj to skrbelo, kam se bomo dejali. Saj veste, kako je: sama, s štirimi otroki..."

Sama, s štirimi otroki! Kolikšna pestra zgodba v teh na vid tako suhih besedah. Zgodba slovenske matere, ki nikoli ni sanjala, da ji bo v polnih letih tujina z mrzlim prezrom rezala kruh. Zgodba sto in sto njih podobnih, ki so znale in znajo žrtvovati vse, da bi bilo otroku lepše kot je njim. Zgodba naše bede, naše izgnanske revščine, naše nesreče, o kateri ne tožimo več, marveč jo samo še tiho nosimo in čakamo, kdaj se bo počila poslednja grenka kaplja prebride bolečine hrepenenja po domu, po živih in mrtvih, kdaj...

Poslušam jo tiho, v pobožni zbránosti. Ne toži, né obsoja, govori marveč, kot zna samo naša mati govoriti; res, zdi se mi, da mi po njenih besedah govoré vse matere, ki so z nami na tuje šle, pa vse tiste, ki z molkom med prsti čakajo tam daleč čez ocean, kdaj se jim povrne spet, vsi, vsi, živi in mrtvi! O, saj ne verjamejo, da so mrtvi. Kje je mati, ki je verjela, da je sin omahnil v kraško rupo, kje žena, da moža v resnici nikoli več videla ne bo?...

Mali kodrolasec tam ob oknu se nasmiha. Nič ne čuti še, kaj je v materi trpkega, ni-

koli ne bo čutil tega. Samo poslušaj, ko njena beseda poje o očetu — ni ga poznal, o domu — ni ga videl, o pritrkavanju ob proščenju — ne ve, kaj to je. Z globokimi očmi gleda v tuji svet, v njem raste, v njem bo mož nekoč, in zdaj misli, da je njegov. Ta tujina ga je objela s pravljico zavzetostjo, živi s svojimi in živi z njo, oboje hkrati; pravi "mama", po naše, in pozdravlja "buenas noches" po tuje, kot malo prej dekletce pod stopnicami...

"Nikoli bi si ne mislila, da bomo šli tako daleč, kot smo prišli!" mi pripoveduje žena. In se zamisli sama nazaj na tisti sončni vetrinjski dan, tam ob koncu koroškega majnika. Le kolikokrat ji ta podoba vstane pred očmi. Noče govoriti o nji, sama v sebi jo hrani kot najdragocenejši dragulj.

"Takrat so bili otroci še majhni," priklanam.

"Najmlajšega sem nosila v naročju, dekletje je imela nekaj čez deset, drugi je bil v osmem, tretji pa takšen, kot je tale zdaj..."

Z ljubečo kretnjo seže najmlajšemu v roko. Ni mi ušlo, kako mehko jo je stisnila.

"Potem so nas zapeljali v Spittal. Nisem verjela, da moja ne bom več videla. Še danes prav ne verjamem. Morda pa le še živi..."

Bog te blagoslovi, žena, za vse upanje in vero naše matere in za ljubezen, ki nikoli ne mine. Tisočera bridkost lahko seže po nas, ni je tako silne, ki bi slovensko mater uklonila v nji veri, upanju in ljubezni!

"Življenje je bilo trdo. S pranjem in šivanjem sem si prislužila kak groš, da niso bili lačni."

"Kaj pa strah pred tujino?" sem vprašal. Začudeno me je pogledala.

"Strah? Nič nisem pomišljala, ko so nam povedali, da lahko gremo čez morje. Česa naj se bojim? Če nas je Bog do zdaj čuval, nas bo tudi poslej, sem si mislila; in sem šla. Brez vsega, kot sem bila."

"Kaj pa tu?"

"Dobri ljudje so se našli, ki so mi posodili za prvo silo, in na vso srečo sem našla tale kot kjer smo zdaj. Delo sem našla, dekletje tudi; tako živimo. Za svet se ne mečim, v mesto ne hodim; delo, otroci in cerkev, to je vse. Najbolj od vsega me skrbe otroci. V tujem svetu raste, očeta nimajo, mati ne zmorem vsega. In mesto je globoko..."

Res, to je skrb in bolečina matere. Tuje, globoko mesto, kot morje, ki mu ne vidiš dna. Kaj vse se skriva v njem. Tisočere lovke se nevidno prožijo od vsepovsod. Kdo jim nide? Mati to sluti; moli in trpi; tesno je v nji. Trdneje stisne najmlajšega k sebi.

"Res, če bi te skrbi ne bilo, ki mi preneka, katero noč spati ne dá, bi skoraj ne vedela, da je še kaj drugega na svetu. Zato nič bolj ne prosim Boga kot za milost, naj mi otroke ohrani zveste in poštene. To si vedno mislim: dokler bodo verni, jim ne bo hudega; če bi pa vere ne imeli, se res bojim, da bi se mi izgubili. Tega pa Bog ne zadeni. Veliko sem skusila in dobro vem, da človek vse prenese, če v Boga zaupa. Pravi blagoslov, se mi zdi, so te slovenske maše ob nedeljah. To je vse bolj po naše in nedelja je potem res nedelja."

Oči se ji zagledajo v molek, ki je obešen

pod malo podobo Brezjanske nad posteljo. Pravi, stari družinski molek naših domov, z debelimi jagodami, Morda je to največje bogastvo, ki ga je rešila iz starega sveta...

"Ničesar nismo imeli, ko smo sem prišli. Tale zaboj in nič drugega. Pa vseeno gre. Bog pomaga. Neenkrat že sem čutila, kako je pomagal. Zato se ničesar ne bojim..."

"Kaj pa dom tam čez," vprašam spet.

Nasmehne se. Dolgo ne odgovori.

"I, saj si želim tudi domov," dahne počasi.

"a za takšne misli skoraj ne najdem časa. Lepo bi že bilo, res. V božjih rokah je vse. Če je Bogu po volji, bo tudi to; sicer pa. On že ve, kaj je za nas najbolje. Nikoli nisem tožila nad tem, kar je nadme prišlo, zdaj še najmanj. Mislim na dom, delam pa, kot da bom za zmir morala ostati tod..."

Nič ne vprašujem več. Zdi se mi, da bi prav tako moja mati govorila. Saj matere mnogo ne govoré; njihov beseda je ljubezen, njihov najlepši dar, žrtev...

Trdna vera je v meni, da Bog resnično blagoslovlja našo mater. In dokler je ta blagoslov nad njimi, je v nas življenje. Tudi v tujini življenje.

Nočni veter se mi zaganja v lice, ko stopam po samotni ulici in mislim na vse matere našega imena. Nenehno bdé nad našo potjo kot svečnice, ki nikdar použite svetijo čudežem božjih skrivnosti.

MIKLAVŽ TRPOTEC

DESEM MATERINSTVU

Materinstvo, skrivnost, v kateri se obnavlja otroštvo veselja;

materinstvo, skrivnost, v kateri se dopolnjuje usoda rodov;

materinstvo, skrivnost nad skrivnosti: biser kraljevega diadema, ki je v sleherni ženi, katere noga se je dotaknila naše bedne zemlje.

Materinstvo!

Mi pa, otroci, ki smo v bliskavici tega sveta le prezgodaj možje, a navkljub letom in zgodam še vedno otroci,

strmimo uročeni in prevzeti vsi v čudež, ki je v Tebi, žena...

In v Tebi, sestra, prijateljica, ljubljena naša, nevedé do obupne globine ljubimo Mater, še in spet — Mater.

Mordá prav res da zato, ker smo otroci prezgodaj odrasli v bliskavici tega sveta in smo otroci še vedno.

Ti si, ki se nam nasmihaš kot sanje, v katerih se sami sebi zdimo boljši, kot v resnici smo.

Ti, ki nam znaš v urah najtrpkejšo grenkosti priklicati spet čistost daljnega detinstva.

Tako, glej, slehernik, tudi poslednji med zločinci, v brezvezdnih trenutkih tesnobe kliče Mater, še in znova spet — Mater.

Materinstvo: cvet vse nežnosti, oznanjenje veselja, sad ljubezni, darovanje vdanosti, nagrada za obljubo, življenje življenja, pečat naše poti.

Materinstvo, ti seme preskrivnostno zaprto v žensko srcé za upanje tega sveta!

NINO SALVANESCHI — NIKO JELOČNIK

VERUJEM....

Mnogo smo v življenju sami videli, slišali, dognali, izkusili. Na to svojo "izkušnjo" se večkrat ponovno sklicujemo. Tako mnogo vemo; po tej poti smo si nabrali zakladov znanja, ki je najbolj naše. Večkrat v spominu prebiramo te zaklade: dom, naša polja in hribi in vode, naši ljudje, naša pesem, naš veter nad gozdovi, naše veselje in bridkosti v domovini, pa spet tujina, širno morje, velemesto, telo in skrbi, vse vesele in bridke izkušnje med ljudmi.

VERA

Se več pa vemo iz pripovedovanja drugih; iz tega je večji del naše splošne človeške izobrazbe. Komaj smo bili možni sprejemati, so nas že posadili v šolsko klop in nam pripovedovali o čudovitostih tega sveta. Verno smo sprejemali, se učili: o tujih deželah, o starih časih, o zakonih, ki vladajo naravo. Odtlej našega učenja ni konec; vedno poslušamo, beremo, vedno tako kaj novega zremo. Sprejemamo, česar nismo sami videli, o čemer se ne moremo sami prepričati, pa verjamemo, ker so drugi videli, izkusili, dognali.

Pametno je verjeti, ko vidimo, da more vedeti in da ne laže, kdor nam govori. Tako verjamemo tudi stvari, ki se nam hočejo včasih na prvi pogled čudne zdeti. Še da je zemlja okrogla, vsak pameten človek danes verjame, in da je sonce toliko in toliko milijonov kilometrov od nas, verjamemo učenjakom, čeprav sami ne znamo izračunati. Če bi odklonili to "človeško" vero, kot jo nekateri imenujejo, in bi obveljalo načelo: res je le, kar sem videl, izkusil in dognal, bi bila onemogočena vsaka prava znanost. Kaj more namreč v teh kratkih letih svojega življenja dognati en sam človek? Tako pa sprejemamo po tej "veri", kar so dognali drugi, in na tem gradimo in rastó prave znanosti, ki niso delo enega, ampak rodov, človeštva — v stoletjih in tisočletjih.

Čudoviti so zakladi vsega današnjega človeškega znanja, ki je nakopičeno v vrsti znanosti, ki jih je človeški duh ustvaril. Pa se ob tem vsak resen človek in najbolj resnični znanstvenik zaveda, da ob vsem tem vemo vendarle le malo, nič. "To vem, da "nič" ne vem."

Po morju od severnega in južnega tečaja, ki sta v večnem ledu, plavajo ogromne ledene gore, ki so močno nevarne ladjam, ki se morejo ob njih razbiti. Pa bi se motil,

kdor bi velikost ledene gore presojal le po tem, kolikor je vidi štrleti nad morsko gladino. Vemo, da se je vidi le majhen vršič, da je je v resnici desetkrat toliko skrite v vodi, pod morsko gladino. — Tako bi se motil, kdor bi bogastvo resnice presojal po našem človeškem znanju. Človek le malo ve od vse resnice, nič; njemu neznano bogastvo resnice je potopljeno v morju božje vsevednosti, je skrito v morju neskončne božje modrosti.

Mnogo vemo, a mnogo več je še, česar ne vemo. "Več je stvari v nebesih in na zemlji, kot naša šolska si modrost jih sanja" (Shakespeare). Nespameten je zato racionalizem, po katerem naj bi bilo resnično le to, kar more človeški um sam spoznati. To je plitvost in napuh in ponižanje človeka, ker mu zapira pot do božjega spoznanja, ki mu ga daje vera, božja ali nadnaravna vera.

BOŽJA VERA

Bog nam more iz nam skritih zakladov resnice, ki so v njem, kaj povedati, odkriti, "razodeti". Kar nam je Bog tako razodel, verjamemo. To je "božja" vera, ker verjamemo Bogu, ali "nadaravna" vera, ker so te resnice nad našim naravnim spoznanjem.

Kar je Bog razodel, verovati moramo. Že ljudem, ki se morejo motiti in tudi lagati, verjamemo. "Božje pričevanje je večje," pravi sv. Pavel. Bog je neskončno resničen, t. j. vseveden in resnicoljuben, t. j. se ne more motiti in ne varati, lagati, ko govori. In če govori, govori zato, da ga poslušamo, da njegovo besedo sprejmemo kot resnično. Kot najvišji naš Gospod Bog zahteva vero, ko govori, sicer bi njegovo razodetje bilo nesmiselno, brez pomena. Ne verjeti mu, je najvišja žalitev, nevera je zato greh in že zato se brez vere ni mogoče zveličati. "Kdor ne bo veroval, bo pogubljen" (Mr 16, 16).

Verske, t. j. razodete resnice in posebej verske skrivnosti, človeškemu umu nedostopne resnice, ki jih vemo le po razodetju, nam odpirajo svet, ki bi nam sicer vedno ostal zaprt, svet vere, nadnaravni svet. Ni to svet, ki bi bil manj resničen, ker ga sami ne moremo spoznati; prav tako in še bolj resničen je kot ta, ki ga vidimo, tipamo, kot je božja beseda resnična, le da ga tu samo po veri spoznavamo, okušali pa ga bomo v večnosti.

Tako vem, da je Bog, ki je moj Oče in me očetovsko ljubi in zame skrbi, da me pot

tega življenja vodi k njemu, kjer je moj pravi dom; da živim v Cerkvi po milosti njegovo življenje; da zakramenti niso prazne "ceremonije", ampak v moji duši ustvarjajo čudeže nadnaravnega življenja; da sem pri sv. maši na Golgoti, pri sv. obhajilu eno s Kristusom; da me v življenju spremlja mogočni vodnik, silni ustvarjeni duh, angel varuh; da je Marija moja Mati; da so svetniki moji prijatelji in starejši bratje v isti božji družini; da se borim tu pred očmi vseh nebes; da je celo trpljenje blagoslov dobrotne Očetove roke; da je to življenje le začetek moje večnosti, da sem ustvarjen za večno srečo; da je človek ob meni moj brat, ki Bog živi v njem, da najlepše pokažem ljubezen do Očeta, ko sbratu pomagam; v njem ljubim Boga.

Kdor veruje, tako živi v resnici, hodi v luči; ne živi le v tem svetu, ampak živi kot član večne božje družine. Tako mu je vera "začetek, korenina, in temelj" novega življenja odrešenih božjih otrok (Trid. c. z.). Najvišje človekovo življenje je v njegovem spoznanju in v ljubezni, hotanju. Novo, nadnaravno, božje življenje v človeku je v novem, nadnaravnem, božjem spoznanju, ki mu ga je Bog dal. Bog nam je dal od svojega znanja; na tem spoznanju pa tudi temelji božja ljubezen v nas.

Kdor ne veruje, najvišje resnice ne pozna, hodi v temi, živi le, za ta svet, božjega življenja v njem ni.

"Kdor bo veroval... bo zveličan, kdor ne bo veroval, bo pogubljen" (Mr 16, 16).

UM IN VOLJA TER VERA

Tako je vera, priznanje resničnosti tega, kar nam je Bog razodel, bistveno res dejanje uma. Po veri spoznavamo; spoznanje pa pristoji umu; um prizna kot resnično razodeto resnico. Toda za vero je potrebna tudi dobra volja, pravo razpoloženje volje, po čemer je vera tudi нравno dobro dejanje, ki pred Bogom zasluži plačilo.

Mnogi ne verujejo, ker nočejo verovati: Misel na verske stvari izrivajo in beže pred vsem, kar bi jih na to spominjalo; pridiga, versko branje jim "gre na živce". V tej svoji "dobri veri" se skušajo umiriti s pretvezo, češ: Saj je vse, kar naj bi verovali, negotovo. Za negotovo smatrajo razodeto resnico, ker jim ne govori Bog neposredno, ampak naj bi kot od Boga razodeto sprejemali, kar jih uči Cerkev, duhovniki. Poleg tega verske resnice niso tako umu jasne, da bi jih bil um prisiljen priznati. Da je 2 in 3 skupaj 5, um ne more zanikati, nujno prizna. Da pa je Bog, da bo posmrtno življenje, ni prav tako jasno; da so v Bogu tri osebe, da bi Bog mogel postati človek, kot se je zgodilo v Kri-

stusu, da bi Bog človek, mogel na nešteti kraji živeti pod podobo majhnega koščka kruha itd., pa človeški um niti slutiti ne bi mogel.

Pa zakaj se človeška volja večkrat obrača od teh resnic vere? Ker verske resnice nalagajo težke dolžnosti za življenje, ki se jim slabotna človeška narava upira. Da je Bog, ki bo greh v posmrtnem večnem življenju kaznoval, prizadetemu ni prijetna resnica, kakor je ista resnica o večnem plačilu tolažilna dobremu. Grešnik se boji, da bi bilo to res, si želi nasprotno, bi rad bil svoboden v svojem grehu in zato si dopoveduje: "Saj ni Boga!" in ne veruje, dasi o tem morda ni prav prepričan, ampak se le skuša prepričati in doseči mir. Odtod ta beg pred vsem verskim, odtod vse iskanje pretvez, da bi mu ne bilo treba verovati: "Saj jih toliko ne veruje", more nazadnje kratko zaključiti boj v svojem srcu.

Glavni vzrok nevere je splošno prav v volji. Vera je tudi zadeva volje, ne le uma. Volje pa večkrat ni, ker se verskim dolžnostim človeška slabost upira. Če bi verske resnice v naše življenje ne posegale, bi jih gladko vsi priznali, kot nihče ne nasprotuje resnicam, ki nas jih uči n. pr. zvezdoslovje.

Kot vera in krepost nastopata vedno skupaj, tako nevera in нравna izkvarjenost hodi povsod roko v roki. Kjer vere ni, zavlada pokvarjenost; nasprotno v нравni pokvarjenosti za vero ni pravega vzdušja in jo nujno uničuje. Druga drugi pripravljata pot.

Juda Iškarijot se je predal strasti lakomnosti, zato je vero in Boga izgubil.

Tako vera ni zgolj zadeva uma. Če bi tako bilo, bi vsi učenjaki gotovo verovali. Pa vendar prav med temi mnogi blodijo in ne vidijo, kar je najpreprostejšemu srcu jasno. Verovati se jim zdi nespametno, otemnelo je njih srce, mreno so dobili na oči, da zaslepljeni ne vidijo.

Verujejo in po veri "gledajo" Boga preprosta čista srca: "Blagor čistim v srcu, zakaj ti bodo Boga gledali" (Mt 5, 8). "Sla-vim te, Oče, da si to prikril modrim in razumnim in razodel malim" (Lk 10, 21).

Vera — nevera — ni zgolj umska, ampak predvsem нравna zadeva.

BOŽJI DAR JE VERA

Končno nadnaravna vera, ki je potrebna za zveličanje, ni zgolj človekova zasluga, ni v moči zgolj človekovih naravnih zmožnosti, ampak je milost, nadnaravni božji dar, ki ga Bog nudi vsakomur, ki ga hoče sprejeti.

Zgolj naravni um in naravna dobra volja za vero ne zadostujeta. Bog sam mora priti človeku naproti.

Najprej je potrebno božje razodetje. Bog mora spregovoriti, bodisi po Cerkvi, ki božje razodetje danes uči, bodisi da spregovori posamezniku.

A še tudi to samo ni dovolj. Tudi ob že danem razodetju zgolj po svojem umu in volji nismo zmožni prave nadnaravne vere. Bog mora s svojo milostjo našo voljo še posebej nagniti, da hoče verovati, naš um še posebej razsvetliti in mu dati moč, da prizna razodeto resnico in da je to priznanje res prava nadnaravna vera, ne le morda kako zgolj naravno prepričanje.

Nihče torej ne more verovati in po veri Boga spoznati, če bi ga Bog z milostjo k veri ne pritegnil. "Nihče ne more priti k meni, če ga Oče, ki me je poslal, ne pritegne," govori Kristus o naši veri v njegovo božanstvo. Bog nas mora po milosti pritegniti, da verujemo. Božje razodetje in božjo milost moramo le ponižno sprejeti, da je razodetje tako dovršeno in doseže svoj namen: "Slavim te, Oče, Gospod nebes in zemlje, da si prikril to modrim in razumnim in razodel malim" (Lk 10, 21).

"Z milostjo ste namreč rešeni po veri; in to ne iz sebe, božji dar je; ne iz del, da bi se kdo ne hvalil" (Ef 2, 8—9).

* * *

Verujemo! Po božji milosti in dobri volji, ki nam jo je Bog dal. A naša vera je večkrat slabotna — le preveč teorija, ki velja le v šoli in v cerkvi, pa premalo sega v življenje. V nas je razkol med verovanjem in življenjem. Naša vera se mora poglobljati, krepiti do tiste vere, ki je zmožna "gore predstavljati", kot jo hoče od nas Gospod, ko nas bo resnica zajela popolnoma in preoblikovala vse življenje.

Zato pa se je treba s preprostim, ponižnim in čistim srcem zanimati za razodeti nauk, edino pravo modrost, in ga premisljati. Za kom naj gremo in komu naj se damo učiti? Le Kristus ima besede večnega življenja.

Ob vsem pa za živo vero moramo moliti: "Poživi nam vero v presveto skrivnost..." "Verujem, Gospod, pomagaj moji neveri!"

GNIDOVEC

POČETOVA BESEDA ZAKONCEM

PAPEŽEV GOVOR
NOVOPOROČENCEM
DNE 22. APRILA 1942

Dragi novoporočenci!
Če odprete svoj molitvenik in pazljivo premislite ganljive poročne

obrede, se boste pač lahko vzdignili k visokemu pojmovanju zakonskega življenja, ki ste ga pravkar začeli. Svete poročne obrede vse prešinja in prevzema tesna zveza med možem in ženo, ki ju bo od poroke dalje za vedno družila.

Kako sladke misli so vas pripeljale do svetega oltarja! Kako svetli upi in nade so vodili vaše korake!

Zakonska zveza zveže enega moža z eno ženo za trajno. "Zvežem vašu v božjem imenu," je dejal duhovnik kot uradna priča vaše združitve. Cerkev je zvezo, ki ste jo sklenili, s posvetitvijo in močjo zakramenta sprejela pod svoje varstvo in zaščito. Vaša imena je vpisala v veliko knjigo krščanskih zakonov. Ob koncu poročnega obreda pa se je obrnila k Bogu s prošnjo, "da bi se ta dva, ki sta se po Tebi združila, s Tvojo pomočjo ohranila." (1)

ZAKONSKA ZVEZA JE MED ENIM MOŽEM IN ENO ŽENO

Zakonska zveza more biti le med enim možem in eno ženo. Poglejte v zemeljskem paradižu prvo podobo družinskega raja; prvo zvezo, ki jo je Stvarnik ustanovil med moškim in žensko, in o kateri je pozneje učlovečeni Božji Sin rekel: "Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči," naj se ne drzne ločiti, "kajti nista več dva, ampak eno telo." (2) Tista zveza naših prvih staršev v raju vsebuje več človeški rod, ves njej sledeči tok rodov, ki bodo napolnjevali zemljo in si jo v boju osvojevali ter si jo uklanjali v potu svojega obraza, da jim bo dajala kruha, napojenega z grenkobo zaradi prvega zgrešenja, ki se je porodilo iz prepovedanega sadu sredi raja.

Zakaj je Bog združil v raju moža in ženo? Da bi varovala tisti vrt sreče; a ne samo zato, marveč tudi, da povemo z besedami velikega učitelja, sv. Tomaža Akvinskega, "ker

sta bila določena, da v zakonu rodita in vzgojita potomstvo ter živita v skupnem družinskem življenju." (3)

ZAKONSKE ZVEZE POROČENCA NE MORETA RAZVEZATI

V to enojno zakonsko zvezo, glejte, je vtisnjen pečat nerazvezljivosti. Sicer že naravno teženje samo teži za zvezo med moškim in žensko, toda zakonska zveza ni nujno plod naravnega teženja, marveč nastane po svobodni odločitvi volje. Čeprav pa zakon more skleniti le svobodna volja zaročencev, ga vendar ta ne more razvezati.

To ne velja samo o krščanskem zakonu, marveč o vsakem veljavnem zakonu, ki sta ga na zemlji sklenila z medsebojnim privoljenjem kaka zaročenca.

"Hočem," ki so ga spregovorile Vaše ustnice na ukaz Vaše volje, vas veže v zakonsko zvezo in obenem obvezuje Vaše volje. Njegov učinek se ne da preklicati. Njegov zvok, čutni izraz Vašega privoljenja, mine, toda vsebina privoljenja ne mine, marveč ostane za trajno. Privoljenje pa, ki bi nameravalo zakonsko življenje le za nekaj časa, ne bi moglo ustanoviti zakonske zveze. Zveza, ki je nastala, ko ste rekli "hočem", se ne da razvezati. Zato ni pravega zakona brez nerazvezljivosti in ni nerazvezljivosti brez pravega zakona. (4)

Dvignite visoko svoje misli in pomnite, da zakon ni samo dolžnost narave, marveč da je za kristjane velik **zakrament**, veliko znamenje milosti in sveta stvar, podobno kot poroka Kristusova s Cerkvijo, katero si je napravil za svojo in si jo osvojil s svojo krvjo, da bi prerodil v novo duhovno življenje človeške otroke, ki rastejo v njegovem imenu, ki se niso rodili iz krvi ne iz poželjnega mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga. (5)

Znamenje zakramenta in njegova luč dvigata, da tako rečemo, zakon, ki naj služi naravi, v nadnaravo ter mu tako dajeta plemenitost vzvišene spodobnosti, ki ni samo podlaga in dopolnilo nerazvezljivosti zakramenta. (6)

TUDI KDO DRUG NE MORE RAZVEZATI ZAKONSKE ZVEZE

Volja poročencev torej ne more razvezati zakonske vezi, potem ko sta jo sklenila; toda ali tega morda ne more storiti oblast, ki je nad zakonci, in ki jo je za versko življenje ljudi ustanovil Kristus?

Vež krščanskega zakona je tako trdna, da je nobena oblast na svetu, tudi Naša ne, to je

Kristusovega namestnika, ne more razvezati potem, ko je ta vez dosegla svojo polno stalnost z izvršitvijo zakonskih pravic.

Res je, da moremo priznati in razglasiti, da je na videz veljavno sklenjen zakon neveljaven zaradi kake bistvene hibe v privoljenju ali zaradi napake v bistveni obliki. Prav tako moremo v nekih primerih iz važnih razlogov razvezati zakone, ki nimajo značaja zakramenta. Končno moremo, če je za to upravičen in sorazmerno velik vzrok, razvezati zvezo krščanskih zakoncev, tisti pred oltarjem izgovorjeni "hočem", kadar se ugotovi, da je zakon ostal neizvršen. Toda takoj ko je prišlo do izvršitve zakona, se tista zakonska zveza odtegne vsakemu človeškemu posegu.

Ali morda ni Kristus vrnil zakonski zvezi tistega osnovnega dostojanstva, ki ji ga je bil dal Stvarnik v rajskem jutru človeškega rodu, in nedotakljivega dostojanstva, ki je v tem, da more biti zakon le med enim možem in eno ženo ter da mora biti nerazvezljiv?

KRISTUS JE PRENOVIL ZAKON

Jezus Kristus, Odrešenik padlega človeštva, ni prišel odpravljat božjo postavo, marveč zato, da jo izpolni in na novo upostavi. Višji zakonodavec kot Mojzes, modrejši kot Salomon, večji prerok kot kdorkoli izmed prerokov je prišel uresničiti, kar je bilo o Njem napovedano. Bil je napovedan podobno kot Mojzes, ki je bil poklican izmed izraelskega ljudstva in na čigar ustnice je Gospod položil svojo besedo, med tem, ko je bil iztrebljen iz božjega ljudstva, kdor ga ni poslušal. (7) Kristus je z besedo, ki ne preide, povzdignil v zakonu moža in povišal ženo, katero so prejšnje dobe poniževale na stopnjo sužnje in katero je strogi ocenjevalec Rima enačil "z razbrzdano naravo in neukročeno voljo". (8) Isti Kristus je v sebi samem dvignil ne le moža marveč tudi žensko, ko si je iz ene izmed žena vzel človeško naravo in je povzdignil svojo mater, blagoslovljeno med vsemi ženami; napravil jo je za brezmadežno ogledalo kreposti in milosti krščanskim družinam vseh stoletij in jo okronal za kraljico angelov in svetnikov.

S svojo navzočnostjo sta Jezus in Marija posvetila ženitnino v Kani. Tam je božji Sin Device napravil prvi čudež, kot da bi hotel vnaprej nakazati, da pričjenja svoje poslanstvo v svetu in božje kraljestvo s posvetitvijo družine in zakonske zveze, ki je vir življenja. Tu se je začelo povzdignjenje zakona, ki je moral biti vzdignjen v nadnaravni svet zunanjih zakramentalnih znamenj, ki povzročujejo posvečujočo milost. Zakon je zna-

menje zveze med Kristusom in Cerkvijo, (9) nerazvezljive in neločljive zveze, ki živi iz tiste popolne in brezkončne ljubezni, ki vre iz Kristusovega srca. Kako bi zakonska ljubezen mogla biti in se imenovati znamenje take zveze, če bi bila preiščljeno omejena, pogojna, razvezljiva, če bi bila le plamen časne ljubezni? Ne; povzdignjena do vzvišenega in svetega dostojanstva zakramenta, zapečaten in združena v tako tesni zvezi z Odrešenikovo ljubeznijo in njegovim odrešilnim delom more biti in se kot taka more uveljavljati le, če je nerazvezljiva in trajna.

Proti tej postavi o nerazvezljivosti so človeške strasti, ki jih je ta postava brzdale in zatirala, da niso mogle nevezano zadovoljevati svojih nerednih teženj, v vseh časih in na vse mogočne načine skušale vreči s sebe jarem, v katerem so gledale le trdo trinoštvo, ki svojevoljno tlači vesti z neznosno težo in jih devlje v sužnost, bojujoč se s svetimi pravicami človeške osebe. Res, kaka zveza more kdaj postati breme, usužnjenost, kakor so verige, ki vežejo ujetnika. More pa biti tudi močna opora in gotovo jamstvo, kakor je vrh, ki veže planinca na njegove tovariše v plezanju, in kakor so kite, ki vežejo dele človeškega telesa, da postane neovirano in prosto v svojem gibanju; prav tako je z nerazvezljivostjo zakonske vezi.

Ta postava o nerazvezljivosti je izraz materinske ljubezni. To vidimo in spoznamo zlasti tedaj, če se ozremo nanjo v nadnaravni luči, v katero jo je postavil Kristus.

ZAKRAMENT SVETEGA ZAKONA DAJE MILOST

Sredi težav, trenj in poželenj, ki jih bo morda življenje sejalo pred vašimi koraki, dve duši tako nerazvezljivo povezani ne boste sami in neoboroženi, zakaj vsemogočna milost božja, pravi sad zakramenta, bo zmeraj z njima, da bo na vsakem koraku podpirala njuno slabost, slavila vse njune žrtve, ju podpirala in krepčala v dolgih preizkušnjah, tudi v najbolj trdih. Če bi v pokorščini božji postavi bilo treba zavrniti slasti zemeljskih užitkov, kakor se prikazujejo v uri skušnjav, in se odpovedati "življenju", bo milost z vso silo opominjala na nauke vere, ki uče, da je samo življenje v nebesih pravo življenje in da ga zato nikoli ne smemo postavljati v nevarnost, zagotovimo pa si ga prav s temi odpovedmi. Te odpovedi so nekaj samo začasnega, kakor so vsi dogodki tega življenja. Vse je določeno samó, da pripravlja končno stanje prihodnjega življenja, ki bo tem bolj srečno in silajno, kolikor bolj pogumno in velikodušno smo

sprejeli neizgibne težave tukajšnjega popotovanja.

LE BOŽJA POSTAVA IN MILOST VAS BOSTA VZDRŽALI

Morda vam prihaja sedaj na misel: ta razmišljanja so preveč resnobna, saj se nam vse smehlja na stezi, ki se odpira pred nami. Ali nemara naša ljubezen, ki smo si je gotovi, ni porok, da bo zveza naših src ostala nedotaknjena?

Ljubljeni sinovi in hčere! Spomnite se psalmistovega opomina: (10) Če Gospod ne varuje mesta, bde zaman tisti, ki ga varujejo. Tudi to prekrasno in trdno mesto vaše sedanje sreče, more nedotaknjeno vzdržati le Bog s svojo postavo in milostjo. Vse kar je samo človeško, je preveč krhko in slabotno, da bi zadoščevalo samo sebi. Zvestoba božjim zapovedim pa bo zavarovala neprekršno stalnost vaše ljubezni in vašega veselja, pa naj bi življenje prineslo karkoli.

Za to prosimo Gospoda za vas, ko Vam iz vsega srca podeljujemo Naš očetovski apostolski blagoslov.

- (1) Rim. obrednik. — (2) Mt 19, 6. — (3) Prim. S. Th. Suppl. q. 41, a. 1. — (4) Prim. S. Th. Suppl. q. 41, a. 1; q. 40, a. 3. — (5) Jan 1, 12—13. — (6) Prim. S. Th. Suppl. q. 49, a. 2 ad 4 in 7. — (7) Prim. 5 Mz 18, 15 in nsl.; Dap 3, 22—23. — (8) T. Livi ab urbe condita lib. XXXIV, cap. 2. — (9) Ef 5, 32. — (10) Ps 126, 1.

NAMESTO RAZLAGE

Jedro in temelj družine sta mož in žena. Dvoje ljudi, povsem tujih si po krvi, često po čudi in miselnosti, včasih celo po narodnosti in jeziku, se sreča na življenjski poti in se sklene v ljubezni ter združi v zvezo, ki je tesnejša od vsakega sorodstva, intimnejša od vsakega prijateljstva.

Poglejmo si le najtesnejšo od sorodstvenih vezi in jo primerjajmo z zvezo zakoncev: razmerje med starši in otroki. Po naravnem razvoju se slednji vedno bolj oddaljujejo od svojih staršev, dobivajo si znanec in prijatelj izven družinskega kroga, doraščajoči si izbirajo stan in poklic, često drug kakor pa želijo starši in končno si najdejo življenjskega druga ali družico in se z njim povežejo v novo družino ter s tem dovršijo ločitev od očetovske družine, iz katere so izšli. Tak je naraven razvoj, zamišljen in začrtan že ob zori človeškega rodu: "Človek bo zapustil očeta in mater in se bo držal žene."

Tak je naravni razvoj celo najtesnejših sorodstvenih vezi. Razvoj vezi med možem in ženo pa je prav nasproten: vedno tesnejši postaja. In to ne le v času med prvim srečanjem

in ljubezensko izpovedjo, zasnubitvijo ali poroko, kakor bi nam radi povedali pesniki. Tudi po sklenitvi zakona se ta razvoj nadaljuje, tudi tedaj marsikdaj skozi bridke trenutke, ki bi prav tako zaslužili nekaj pozornosti pesnikov. Vsak izmed zakoncev mora opustiti nekaj svojega, da bolj krepko zraste to, kar je skupno, da postaneta eno.

Naravno je tudi ta najtesnejša izmed vezi med ljudmi, vendar je v njej tudi nekaj skrivnostnega, nedoumljivega. Ne delita le veselja in težav, sodelujeta z božjo stvariteljsko in pomagata drug drugemu v povečanje ali pa v pogubljenje. Ali ne odseva skrivnostna globočina te tesne povezanosti že iz prvih strani sv. pisma? Eva je jedla od prepovedanega sadu in dala je Adamu in tudi on je jedel. Eva se je dala zapeljati od kače, Adam pa od Eve. ženo je ubogal, na Boga je pozabil.

Ali je pri tako tesni zvezi kaj čudnega, da že sama po sebi terjā, da se združita v zakonu samo en mož in ena žena? Ta zveza, ki po svoji naravi terjā, da se zaročenca iztrgata celo iz krvnih vezi očetovskih družin, ki zaradi tesnobe povezanosti niti ne prenese ob

sebi pretesnih vezi drugih vrst, bi mogla trpeti, da bi se ista zakonca ali eden od njiju na več strani povezal s tako tesno vezjo? Naravno se ta vez širi le na otroke, ki se rode iz zakonske zveze same. Izven njih ne dopušča nikomur vstopa. Po svoji naravi je zakonska zveza samo ena.

Ista zakonska zveza pa je po svoji naravi tudi trajna in nerazvezljiva. Kako bi mogla mož in žena, ki sta drug zaradi drugega zapustila celo starše in sorodnike, ki sta zaradi edinosti in enotnosti v svoji novi družini opustila mnoge od svojih osebnih navad in se tako tesno strnila v eno, kako bi mogla ob morebitni razvezi brez škode za svojo osebno trdnost začeti zopet samostojno življenje samcev? V nekem pogledu bi bila oba okrnjena, nekaj sta v zakonu pustila in ne moreta več upostaviti nekdanjega stanja.

Po svoji naravi je zakonska zveza ena in nerazvezljiva, ker je tako po božji zamisli. In ker je tako po božji zamisli, je njena edinost in nerazvezljivost potrjena in zapečatena tudi po moči zakramenta. Ta le potrdi in dovrši, kar je že v naravi.

POMNIMO!

Prava zakonska zveza je po svoji naravi in še posebej po moči zakramenta:
ena, zveza enega moža in ene žene, in
nerazvezljiva, trajna, velja do smrti vsaj enega zakoncev.

Zaročenca po svoji volji skleneta zakon, toda skleneta lahko le takega, kot je po svoji naravi: enega in nerazvezljivega.

Ko je zakonska zveza pravilno sklenjena, je ne moreta razdreti več:
niti zakonca po svoji volji,
niti nobena oblast na svetu,
niti ne sv. Cerkev s papežem na čelu.

V nekih primerih papež sicer:
more ugotoviti, da je kaka zakonska zveza nična, neveljavna,
more kdaj razvezati nezakramentalno zakonsko zvezo nevernikov, in
more iz zelo važnih razlogov razdružiti neizvršeno zakramentalno zvezo.

Toda prava in izvršena zakonska zveza je povsem nerazvezljiva.

Pravičnost v raznih dobah gospodarstva

Ni pojem pravičnosti, ki bi morda bil nelasen in ki bi predstavljal kako problematiko našega časa. Kajti že od Aristotela dalje preko sv. Tomaža Akvinca se pod besedo pravičnost razumeva tista krepost naše volje, po kateri spoštujemo pravice drugih in naj se javljajo kakorkoli. Na tem pojmovanju pravičnosti tudi naš 20. vek nima kaj spremeniti niti mu kaj dodati.

Težave so z vporabo načela pravičnosti v sodobnem zapletenem socialnem in gospodarskem življenju.

1. V DOBI VEZANEGA GOSPODARSTVA

Ko je sv. Tomaž v središču družabne teorije postavil načelo razdelilne pravičnosti, po kateri je treba dati vsakemu kar mu gre, ni bilo težav, kako naj se na tedanji izravnani gospodarski red to moralno načelo uporabi. Ko Tomaž govori o pravični plači, misli pri tem na oni zaslužek, ki so ga pravila stanovskih korporacij predvidevala kot primeren za življenjsko vzdrževanje obrtnega pomočnika in vajenca. Ko govori o pravičnih cenah, ima pred očmi cene, ki so jih po

splošnem sporazumu določale trgovske in obrtniške korporacije. Ko **obsoja dohodek brez dela**, je povsem jasno, da ima v mislih dohodke iz trgovinske in bančne špekulacije. Tomaž je pisal v dobi korporativno vezanega gospodarstva. Zanj je pravična plača, pravična cena in upravičen dohodek tisti, ki delavnemu človeku omogoča pošteno življenje za sproti in nekaj več, da ima za starost in dobrodelne namene. (Prim. S. Th. 2, 2. qu. 77, a. 3 ad 4). Neopravičena je bila cena, ki proizvedniku ni krila njegovih lastnih proizvodnih stroškov niti ni plačala njegovega dela. A prav tako so bile nedopustne cene, ki bi omogočale kopičenje kapitala in s tem tudi nadaljni obstoj stanovske organizacije. Jemati obresti iz same pósode se ni smatralo za dovoljeno, pa naj bi bile še tako nizke, ker je to nasprotovalo tedanji stanovski gospodarski vzajemnosti.

Načelo razdelilne pravičnosti, da je treba dati vsakemu kar mu gre, je torej v dobi sv. Tomaža bilo brez težave vporablljivo na tedanjem strnjenem in vezanem gospodarskem redu, čeprav je tudi ta red pripuščal razno višino dohodkov, ki so se ravnali po stanu in storilnosti. Saj vemo, da so poznali korporacije višjega in nižjega reda, kar se je poznalo tudi pri cenah za njihove izdelke. Neprimerni in nedopustni so se smatrali le dohodki, ki bi ne bili v skladu z določili korporacije ali ki bi jih kdo hotel doseči izven korporacijskega ustroja.

2. V LIBERALNEM GOSPODARSTVU

Jasno etično načelo pravičnosti, da je treba dati vsakemu kar mu gre, je bilo že neprimerno težje praktično aplicirati na liberalno gospodarstvo, ki ne pozna nobenih vezanosti v pridobitnem življenju in v katerem je glavni dobiček sad več ali manj posrečene špekulacije. Liberalno gospodarstvo, ki sloni na temelju razlike, katera nastaja na trgu med povpraševanjem in ponudbo, ne pozna nobene meje čezmernega dobičkarstva navzgor in tudi navzdol ni eksistenčni minimum že meja prihodov... Res je, da v nevezanem liberalnem gospodarstvu svobodna tekma nekako izravnava cene na "pravične cene", a sama po sebi ni to še nobena zakonita ustanova, ki bi onemogočila previsoke dobičke in preprečevala prenizke, krivične plače.

V liberalnem gospodarstvu nam manjka oni trdni socialni okvir, ki ga je nudila stanovska korporacija in v katerem je načelo pravičnosti dobilo neposredno aplikacijo in smisel.

Vsakdanja izkušnja nas uči, da cen na trgu, ki nastajajo iz proste igre povpraše-

vanja in ponudbe in ki so le prepogosto igra trustov in kartelov, ne moremo enostavno imenovati "pravične cene". Plača, ki bi jo delavec prejel od podjetnika po načelu povpraševanja in ponudbe, bi bila vse preje ko "pravična plača", kar nas predobro uči doba neomejenega liberalnega gospodarstva. In kdaj je liberalni podjetnik profit, ki ga je vlekel iz podjetja, smatral za čezmeren in "nepravičen"?

Skratka: V nevezanem liberalnem gospodarstvu ti tvoje delo samo po sebi ne zagotovi vedno niti eksistenčnega minimuma, kakor ti po drugi strani tudi ne postavlja "pravičnih" meja čezmernih in krivičnih dohodkov. Liberalni gospodarski red, ki sloni na svobodnem izživiljanju gospodarskih sil, smatra, da ga moralni oziri ne vežejo, in ne pozna zakonite ustanove, ki bi samo po sebi jasno načelo pravičnosti "vsakemu svoje" praktično aplicirala. Sociologi se zatekajo k tako zvanemu "javnemu mnenju", ki naj presoja, kdaj naj bi cene in plače ustrezale res zahtevam socialne pravičnosti.

3. V DOBI DRŽAVNIH POSEGOV V GOSPODARSTVO

Doba jačjih državnih posegov v gospodarsko življenje, kakor je bil merkantilizem in kakor so nekateri novodobni gospodarski sistemi, se po svoje zopet nekoliko približuje nekdanjemu vezanemu gospodarstvu. Postavni okvir, ki ga država gospodarskemu življenju začrta, pripušča lažjo uporabo etičnih meril za to, kaj je "pravično" in "krivično" v gospodarstvu.

Toda ne popolnoma. Zakonodaja moderne države namreč, ki ima svoj temelj v Rousseaujevi individualistični filozofiji, poudarja predvsem enakost državljanov, kar naj bi bilo istovetno tudi z družabno pravičnostjo. Francoska revolucija, iz katere se je moderna država porodila, potem meščanski liberalizem in tudi socializem načelo enakosti istovetijo z načelom pravičnosti. Boreč se proti plemstvu, proti stanovskim privilegijem in proti veleposestvu je bilo umljivo, da so "égalité" postavili za temelj nove družbe.

Vendar pa se načelo enakosti samo po sebi še ne more istovetiti z načelom pravičnosti. Najlaže to razumemo, ako prenesemo načelo enakosti na socialne dajatve. Davek, ki bi ga morali vsi državljani plačevati v enaki izmeri, bi bil gotovo krivičen. Ali drug primer: Liberalizem je proglasil načelo svobodne obrti. Pa se je skoraj pokazala velika premoč tistega, ki je imel kapital in stroje, nad onim, ki ni imel drugega kakor svoje delovne roke. Enakost pravice v obra-

tovanju je postala vir globokih socialnih razlik v družbi. Enake plače pomenjajo za spretnega in marljivega delavca zapostavitve; enake cene za bogatina rento, ki mu jo spravišjo skupaj konsumenti; enaka obrestna mera prednost za obrat, ki ima ugodne proizvodjalne pogoje, itd.

Načelo enakosti torej, ki ga državni zakonci poudarjajo, še ni vedno isto kot pravičnost.

4. "DOBIŠ, KOLIKOR DAŠ"

Ravno zato so narodni ekonomski zadnjih desetletij opustili pravičnostno načelo enakosti in ga nadomestili z načelom storilnosti. Vsak naj bo poplačan ustrezajoče temu, kar prispeva k splošni blaginji! Gotovo je to načelo bližje idealu socialne pravičnosti, čeprav se kaže težava, kako spraviti na isti imenovalec vrednost socialnega prispevka rentnika, industrijca, delavca, kmeta, učitelja, sodnika, umetnika... Po tej teoriji doprinosi k obči proizvodnji se industrijci ne odmeri le dobiček, ki je sad njegovih delovnih rok ali njegove organizacijske sposobnosti, ampak tudi kar mu "nese" kapital, ki ga je vložil v podjetje, potem kar mu vržejo njegove posrečene gospodarske spekulacije, med tem, ko je ročni delavec plačan po tem, kakor so trenutno cene na delovnem trgu. Veliki dobički v prometnem gospodarstvu, potem oni, ki jih žanjejo monopolni, borzni spekulanti, zemljiški rentniki, upravne sinekure, prekupčevalci, — kakor smo videli že na drugem mestu, niso v nobenem sorazmerju z doprinosom k splošni blaginji.

Načeli enakosti kakor storilnosti sta vzeti iz individualistične filozofije in se le formalno, ne pa vsebinsko krijeta s krščanskim etičnim načelom: vsakemu to, kar mu gre. Vpeljana so bila v zakonodajo pod vplivom tudi Kantove filozofije, ki smatra vsako ravnanje za dobro, ki more služiti kot pravilo za druge. Razumemo, da si država s svojim zakonskim formalizmom dalje skoraj pomagati ne more. Pomaga si z nadomestki za pravičnost, ker je preveč okorna, da bi v svoje pozitivne zakone zajela "pravico, ki je v nas rojena", ali "postavo, ki je v sleherni človeško srce zapisana."

5. NADOMESTKI ZA KRŠČANSKO PRAVIČNOST

Z nadomestki za pravi krščanski pojem pravičnosti si morajo pomagati tudi tista socialna gibanja, ki ne priznavajo onega etosa, ki ga ima krščanstvo o človeku, o njegovi nalogi, namenu in vrednosti.

Za marksizem je "pravično" to, kar služi

delavčevim interesom. Njegova morala je razredna morala.

Liberalizmu je ideal svobodno pridobivanje in mu velja za "krivično" vse, kar omejuje svobodno pobudo in svoboden donos. Njegova morala je podjetniška morala.

Pretiranemu nacionalizmu in fašizmu je moralno in pravično to, kar služi veličini in porasti lastnega naroda. Njegova morala je izključno plemenska morala.

Marksist, liberallec ali fašist ima torej drugačen pojem o pravičnosti kakor pa krščanski človek. Njih "pravičnost" je sebičnost, ozkosrčnost, neobjektivnost, ki nasprotuje krščanskemu univerzalizmu. Zato imamo dandanes toliko socialnih teorij, ki se med seboj križajo in pobijajo. Vsaka izhaja iz svojega specielnega, koristnostnega vidika: ena brani "pravico" razreda; druga "pravico" močnejšega in spretnjšega nad drugimi, ki so manj spretni in manj obdarjeni; tretja "pravico" lastnega naroda do gospostva nad drugimi, šibkejšimi narodi.

Praktična posledica nadomestnih moral se kaže na ta način, da marksističen delavec vidi v vsakem pripadniku drugega razreda svojega sovražnika. Skrajni nacionalist v človeku druge narodnosti ali plemena manjvrednega podčloveka. Liberalni podjetnik pa v vsakem, ki je postal žrtev brezobzirnega gospodarskega boja, slabiča, ki naj napravi prostor sposobnejšim.

Nadomestne morale so gospodarskemu življenju pa tudi pozitivnim zakonom, ki naj ga urejajo, vzele etično podlago in ga skrčile na gol formalni mehanizem. Tako marksizmu namreč kakor fašizmu, liberalizmu in nacionalizmu manjka tega, kar mora biti podlaga pravičnosti, da je res človečanska, splošna in večno veljavna. Manjka jim ljubezni.

6. PRAVIČNOSTI SE MORA PRIDRUŽITI LJUBEZEN.

Vse razrede, narode in plemena obsegajoč etos je ue tisti, ki ga podaja krščanski socialni nauk. Po tem nauku mora biti temelj socialnega reda pravičnost, a na tem temelju naj gradi ljubezen svojo delavnost. Brez te dopolnitve je vsa pravičnost prazna skleda. Odtod tudi težave, kakor smo pravkar videli, na sami pravičnosti zgraditi zadovoljiv socialni red.

Ljubezen brani močnemu, da bi svojo moč porabil proti slabotnemu. Ljubezen ne pozna mrznje proti posedujočim slojem, ne pozna razredne sebičnosti, ne narodnostnih meja. Obsega vse ljudi, je resnično človečanska. Le ljubezen more zediniti in združiti duhove in dati podlago za duhovno vzajemnost med posamezniki in narodi.

Modernemu družboslovju je žal ta krščanski ideal postal tako tuj, da večkrat sploh ne razume njegovega smisla. Pravičnost postavlja v nasprotje s Caritas in sili na pravne odločitve in varstva celo tam, kjer bi ljubezen varno našla pot do src in duš.

Ne mislimo, da bi se na sami ljubezni pri sedanji nepopolnosti človeške narave dala zgraditi človeška družba, čeprav bi to bil ideal. Za socialni red sta potrebni pravičnost in ljubezen. Pravičnost je temelj, ker je varuhinja reda in ker ureja pravice in dolžnosti. Geslo pravice je: ne oviraj bližnjega; geslo ljubezni pa je: podpiraj bližnjega! Ljubezen pomaga dopolnjevati pravičnost, ker poprime celo tam, kjer ni dolžnosti, tem bolj tam, kjer je dolžnost. Ljubezen omiljuje strogo pravičnost, dovršuje njeno delo in zastavi svoje delo tam, kjer pravica nima besede. Njena molitev je Očenaš. Ljubezen

utrjuje pravičnost in se uspešno bori proti sebičnosti, ki je glavni vir socialnega zla.

Pravičnost in ljubezen — obe sta potrebni za socialni red. Ljubezen sama ne bi zadostovala. Brez pravičnosti bi brutalna sila praznovala zmagovalstvo. Treba je pravičnosti, da zastavi lenobi in brezdelju pot in da uzakoni dolžnosti, ki na trdnih temeljih urejujejo družabno življenje.

Vlogo, ki naj jo imata pravičnost in ljubezen v gospodarskem življenju, lepo označuje okrožnica Quadragesimo anno: "Socialna pravičnost mora prešiniti vse ustanove narodnega in socialnega življenja, biti mora, to je predvsem potrebno, zares tvorna, to se pravi, da ustvari **pravni in socialni red**, ki se mora po njem ravnati vse gospodarstvo. Socialna ljubezen pa mora biti kakor **duša tega reda**."

DR. I. AHČIN

ZGLED DELAVCEV

Dvajseto stoletje često imenujemo dobo malega človeka: delavca in rokodelca. V družabno izredno razgibanem devetnajstem stoletju je tema slojema človeške družbe uspelo povzročiti zaton plemstva in meščanstva, preostale sloje družbe pa ožigosati kot nužno krivične in izjemalske. Blagoslova ta borba malega človeka ni prinesla. Krivice meščanstva in plemstva ter drugih stanov in slojev se niso odpravljale s pravičnostjo in ljubeznijo tistih, ki so sedaj prišli na površje, temveč prenekaterikrat s še večjimi krivicami. Človeška družba tako preživlja danes vrhunec krize dobe malega človeka. V velikem delu sveta se je država polastila pravic, katere je mali človek hotel zase, drugod so vojne razrušile vse njegove pridobitve, še drugod s pravicami, ki jih je dosegel, še vedno ni zadovoljen in uporno dviga glavo tudi proti oblastem, ki jih je sam postavil. Tej družabni stiski pa se pridružuje druga, večja — kriza duš, ki v svetu malega človeka vlada enako, kot je vladala v propadlem svetu velikašev. Da, duhovna stiska je dostikrat celo strašnejša od gospodarske.

V to razvrvano dobo malega človeka se sliši rešilni klic, ki ga je egiptovski faraon nekoč zaklical sinovom očaka Jakoba: "Pojdite k Jožefu!" Šli so in napolnili svoje vreče z žitom, da tešijo glad izraelski deželi. Male ljudi, svoje nevredne brate, je takrat rešil egiptovski podkralj Jožef. V današnji dobi, ko človek ne mara več kraljev, pa imamo drugega Jožefa, malega človeka, tesarja

iz Nazareta, h kateremu je treba. On ima moč rešiti ne samo družabno, temveč tudi duhovno stisko sedanjega veka. Vse, kar današnji človek išče, najde pri njem v izobilju.

Jožef je bil pravičen. Pravičnosti ni zahteval od drugih, temveč pri sebi jo je začenjal. Njegova pravičnost je bila brez dvoma v tem, da je za svoje tesarско delo zahteval zmerno plačilo, da je pošteno plačal svoje sodelavce, kadar jih je rabil, in seveda, da je tudi sam sprejel pošteno plačilo, kadar je on dal svoje delo v najem sotesarjem. Cerkev mu je v litanijah, gotovo na osnovi ustnih izročil, dala ime "Jožef **najpravičnejši**". Nič nas ne moti, da je bila njegova pravičnost često zvezana z uboštvom. Ta pravičnost je namreč nosila s seboj globino duševnega miru, katerega sodobni mali človek najbolj pogreša.

O vestnosti se mnogo piše. Preko pisanja pa se le redko gre. V današnjem življenju vestnosti ni. Samo pogled, kolikokrat moraš v trgovini vsako stvar obrniti, preden jo kupiš, da potem nisi razočaran nad slabo in površno izdelavo. Jožef ni delal tako. Vestnost je bila sestavni del njegove pravičnosti. Vsako delo je z vsjo ljubeznijo opravil močno in natančno do zadnje podrobnosti. Kristus se je naučil delati od Jožefa. Ko je gledal njegovo natančno in solidno delo, je želel, da bi vsi delavci in rokodelci sveta delali z enako vestnostjo. Morda mu je bilo vse to še pred očmi, ko je razglasil veliki nauk, ki ga da-

našnji človek ne upošteva: "Delavec je vreden svojega plačila!"

Jožefu delo ni bilo breme. Pa se je gotovo ob vzdigovanju težkih tramov enako znojil, kot se delavci danes. Breme mu ni bilo, ker je imel ljubezen do dela. In — z ljubeznijo opravljeno delo je zmeraj lažje in boljše. Božjo zapoved: "V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh!" je Jožef poznal. Pa velika ljubezen, ki jo je gojil do Boga, do svoje družine in do vseh ljudi, mu je narekovala delo iz ljubezni. Dobro je vedel, da je delo edino sredstvo, s katerim bo mogel preživljati svojo družino, prav dobro pa je vedel tudi, da z delom služi Bogu in družbi in s tem izvršuje postavo. Jožefova ljubezen je bila preprosta, preprosto je bilo njegovo življenje in preprost je bil on sam in njegova — sveta

Družina. S to ljubeznijo in preprostostjo, na ta čudoviti način združenima, je Jožef, in z njim Marija in Kristus, dal velik povdarek baš ročnemu delu, katerega je takratni poganski svet smatral za nečastnega in ga nalagal sužnjem.

Pojdimo tedaj k Jožefu, k nazareškemu tesarju! Pri njem bomo našli vse, kar potrebuje posameznik in kar potrebuje sodobna družba, za rešitev iz družabne in duhovne stiske, v kateri se nahaja. Pravičnost, vestnost, ljubezen, preprosto domače življenje, družba za rešitev iz družabne in duhovne dvigniti sodobno družbo in posebej malega človeka v nov vek božje demokracije kruha, v katerem bo človek človeku dober sosed.

Sv. Jožef, zgled delavcev, prosi za nas!

CIRIL KOBAL

RESNA NERESNOST IN NERESNA RESNOST!

KAJ PA JE ZOPET TO?

Kaj naj tale naslov pomeni. Ali je sploh možno take nasprotni stvari skupaj spraviti. Pa je le mogoče. Kar pogledajmo! Resen pravimo, da je človek, ki ima resno, odločno voljo, da bo stvar, za katero se je odločil, tudi izpeljal. Resen je človek, ki življenje zares vzame in ga živi, tako da bo ob koncu življenja lahko rekel, da ni živel zastoj, da je dosegel tisti cilj, za katerega je bil ustvarjen — to je, Boga in nebesa. Tega pa hudobni duh noče in se z vso resnostjo bori proti temu. In sredstvo, ki ga rabi za svoj boj, je povečini to, da spravi človeka v neresnost in lahkomišelnost in lahkoživost. To lahko gledamo okrog sebe vsak dan, posebno še sedaj v pustnem in postnem času. Cerkev hoče v tem času človeka resnega, da resno pregleda svoje življenje in če vidi, da ne teče prav, da ga popravi. Zato pa hoče hudič človeka napraviti kolikor mogoče neresnega, lahkomišelnega, da bi resni postni čas ne iztrgal duš iz njegovih krempljev. Zato z vso resnostjo dela za neresnost — pa imamo "resno neresnost".

Kaj pa je potem neresna resnost. No, to smo pa kristjani. Resni hočemo biti, resno preživeti postni čas in se pripraviti na Veliko noč, pa hudičevih nakan ne spregledamo in se lovimo za vsemi neresnostmi. Verjamemo v versko blaznost, prenapetost, ozkosrčnost — če brezumni svet meče take očitke — in se radi teh očitkov ne maramo pravilno zresniti v duhu postnega časa. Resni hočemo biti, pa smo tako strašno neresni — to pa je neresna resnost, ki nas trga od Boga in Cerkve in vodi na pot Bogu odtujenega

sveta. Resnica, da ne moremo iti za Bogom in hudobnim duhom, je še zmeraj ista in bo ostala. Ali z vso resnostjo in nepopustljivostjo za enim — ali za drugim. Dvema gospodoma se ne da služiti.

Kako torej z našim postnim časom, da bo prav in v pravi resnosti preživet? Nič ni težkega; kar Cerkve se držimo, kako nas v postu uči in vodi.

POUK V TREH SLIKAH...

Najlepša zgradba cerkvenega leta je velikonočna doba. Kako lepo nas hoče Cerkev zresniti, očistiti in pripraviti na Veliko noč — na zmago nad dušno smrtjo, grehom in napakami. S predpostav to dobo začenjamo. Na prvo predpostno nedeljo nas Cerkev na to delo pokliče s priliko o najemanju delavcev za vinograd. Ta vinograd je naša lastna duša in duše ljudi okrog nas. Za resno delo v teh vinogradih nas kliče Cerkev v postu. V drugi predpostni nedelji nam že kaže, kakšni moramo biti, da božja beseda, božja milost ne bo šla mimo nas. Sejalec seje, pa obrodi sad le tisto seme, ki v dobro pripravljeno zemljo pade. Pojdemo v postni čas s pripravljeno dušo, drugače ne bo sadov. Zadnja predpostna nedelja pa kaže, kje je tisti, ki nam bo oči odpiral in nas prav vodil. Kristus ozdravi slepeca. Tudi naše oči bodo samo ob Njem spregledale in prav gledale na ta svet in na življenje.

KAJ BO NAJPREJ POTREBNO

Prvo, kar bo v postu najbolj potrebno, je ponižna zavest in odkrito priznanje, da napake in grehe imamo in da smo še zelo, zelo

daleč od popolnosti. Pa sem zapisal: odkrito priznanje. Ne tako splošno priznanje: "Napake imam, ker sem človek, nisem najboljši kristjan" itd. Ko je pa treba iti vase in zares pogledati, kakšne slabe navade in grehi in napake se ga drže, pa zatisne oči, pritisne obličje na vse in se trdovratno brani: "Ne, ne, tega pa jaz nimam." Bo zastoj postni časa, dragi moj, če bo tako. Poglej, kako uči Cerkev. S pepelnico začne postni čas. Včasih so na ta dan javno spovedovali se svojih grehov, škof jih je javno — javne grešnike seveda — potresel s pepelom, oblekel v raševino in jih peljal iz cerkve ven — pokoro delat. Danes pa tudi še potresemo pepel na glavo, pa mislimo, da je že vse storjeno. V duši je treba potresti pepela, da se bo videla sled vsakega greha in slabe navade, potem to priznati in delati pokoro, pa bo post rodil svoj sad.

NOVI ZGLEDI

Na prvo postno nedeljo imamo prvi najmočnejši zgled — Kristusa samega. Posti se, moli in bori s hudobnim duhom in njegovimi zankami. Kaj se je bilo treba Njemu postiti, čemu pustiti se skušati satanu. Zato, da je dal zgled nam in nam zaslužil pomoč, da naš post ne bo zastoj in bo naš boj s hudobnim duhom zmagovit. Pa še največje nevarnosti je pokazal, proti katerim se je treba boriti. Mehkužnost in uživanjaželjnost — mesto samozataje, pa pohlep po imetju in prevzetnost in častiželjnost. Le pogledjmo, v katero od teh zank nas lovi hudobni duh, če se nismo celo že zapletli v katero.

Cerkev nam kaže Kristusa spremenjenega na gori Tabor v drugi postni nedelji. Tako bo naše spremenjenje, če bo naše življenje prav preživeto. Gora pa je vsaka strma in visoka, pot nanjo težka, polna trpljenja. Do poveljanja se pride le skozi trpljenje, do zmage samo skozi trd boj. Vendar nas na tej poti Bog in Cerkev ne puščata samih. Kdo je tisti, ki nam bo odpiral oči, da nevarnosti vidimo? Tisti, ki je slepcu oči odprl. Kdo je tisti, ki nam bo izostril sluh, da bomo slišali tudi najbolj rahlo stopnjo bližajočega se sovražnika? Tisti, ki je gluhemu ušesa odprl in mu spet vrnil dar govora, da je mogel Boga hvaliti. Hudobni duh je tisti, ki nam jemlje besedo v božjo čast, jemlje oči, da ne vidimo nevarnosti. Kristus je tista silna moč, ki ga izžene — to nam kaže tretja postna nedelja. Naslednja nedelja pa kaže na močno hrano naših duš, brez katere težke in dolge poti ne zmoremo — to je sv. obhajilo.

Kako čudovito vodi Cerkev skozi postni čas dušo, ki se ji zaupa, ki živi s cerkvenim letom. Ob roki Cerkve bo duša zares lahko prečiščena, očiščena in utrjena slavila Velikonočno jutro.

Z Božično dobo nam Cerkev hoče pokazati prihod Božje luči na ta svet. V velikonočni dobi pa se mora ta Božja luč boriti s temo. Strašen je ta boj, ki se konča z navidezno zmago teme nad Lučjo na Veliki petek. Vendar je zmaga le navidezna, ker Božja luč temo premaga prav s trpljenjem in smrtjo.

Ta boj med Bogom-Lučjo in temo-hudobnim duhom, se neprestano ponavlja v celi Cerkvi in v duši posameznika. Prav postni čas, preživet v duhu cerkvenega leta, nam bo v najboljšo oporo, da ostanemo zmagovalci. Cerkev je v starih časih pripravljala v tem času katehumene na krst, ki so ga prejeli na Veliko soboto. Potopljeni so bili v vodo, kakor Jezus pokopan v grob, vstali so iz vode novi ljudje, kakor Kristus poveljčan iz groba. Cerkev v postnem času neprestano ponavlja, da se moramo prenoviti, obleči drugega človeka, odmrati grehu in napakam, da bomo mogli s Kristusom slaviti vstajenje. Z javno pokoro so se pripravljali grešniki na nekaj drugi krst — na odvezo po krstu storjenih grehov, tudi v postnem času. Tudi to je opomin za nas, kako se pripravljajmo za svoje dušno vstajenje.

MOLITEV, POST IN MILOŠČINA

Molitev, post in miloščina pa so tri pota, po katerih nas Cerkev vodi, da bomo prišli očiščeni in utrjeni kot zmagovalci med grehom in hudobnim duhom do Velikonočnih praznikov. Oprimimo se roke Cerkve v tem postnem času. Zares vzemimo vse, kar nam ponuja v naše posvečenje: njen nauk, navodila, sredstva. Truda je treba za dobro molitev. Post in samozataja je trpljenje za telo, pa brez trpljenja ne bo zmage. Z dobrimi deli pa kličimo na naše delo za dušo božji blagoslov in pomoč.

Če se hudobni duh bori z vso resnostjo, da bi ubil v dušah pomen postnega časa, da bi postni čas osmešil, storil zase neškodljivost, če ga ljudje ne bodo vzeli zares, potem se tudi mi vojskujmo z vso resnostjo, da bomo mi sami vzeli postni čas za resno stvar, da bodo to prav tako storili tudi drugi. Ne imejmo resne, važne stvari, kot je postni čas, za neresno. Kot jemlje naš nasprotnik hudobi duh to čisto zares, tako vzemimo za res tudi mi v duhu Cerkve in cerkvenega leta.

KAJ

KATOLIŠKI MISIJONI

Takole, kakor nam kaže gornja slika, so vozili iz Kunminga v Čaotung predrago orodje krščanske ljubezni: rentgen za slovensko misijonsko bolnišnico slovenjebistriških šolskih sester v Čaotungu, ki jo vodi misijonski zdravnik dr. Janež. — Nekaj čudovitega je, s kakim veseljem slovenski misijonski prijatelji "žrtvujejo v DR. JANEŽEV RENTGENSKI SKLAD" za kritje nabavnih stroškov! Ne spominjamo se misijonske akcije, ki bi tako z lahkoto zajela tolik krog darovalcev. Doslej je zbranega vsega skupaj okrog 400 dolarjev, večinoma med novonaseljenci v Argentini, pa tudi v Kanadi. — Zastavili pa smo si kot cilj akcije, zbrati do avgusta 1950 (v teku enega leta) vsaj 1000 USA dolarjev, ki naj bi jih vplačalo kakih 100 podpisnikov sklada, katerih vsak naj bi skozi 12 mesecev mesečno prispeval v sklad po 10 pesov, kar bi zneslo 12.000 pesov — vsoto, ki je v času ustanovitve sklada predstavljala vrednost 1000 USA dolarjev. Med tem pa je vrednost pesa toliko padla, da je treba za 1000 dolarjev 16.000 pesov. Zato upamo, da se bodo zlasti ob branju najnovejšega dr. Janeževega pisma v tej številki oglasili še nekateri prijatelji misijonov in dr. Janeža, ki doslej iz tega ali onega vzroka v sklad še niso mogli prispevati, oziroma da bo morda ta ali oni že zvesti vplačevalec morda še kaj dodal, da bo z združenimi močmi zastavljeni cilj res dosežen, v neizmerno oporo dr. Janežu in tamkajšnjim slovenskim misijonarjem in misijonarkam, v pomoč kitajskemu ljudstvu, v čast slovenskemu narodu, v rast Cerkve in v večjo slavo božjo.

Ali so pravoslavne in protestantske dežele misijonske dežele?

Navadno imenujemo misijonske dežele tiste, ki spadajo pod kongregacijo Propagande, to je pod papežev urad za misijonsko delo. Ta ima nalogo, da v papeževem imenu vodi vse delo. Tako bi človek preprosto mislil, da so misijonske dežele tiste, ki spadajo pod to kongregacijo, vse druge pa ne. A v resnici se to ne krije.

Marsikatera dežele, ki ne spadajo pod kongregacijo Propagande, so misijonske dežele. Abesinija, Perzija, n. pr. in sploh ves bližnji Vzhod ni pod Kongregacijo za širjenje vere, ampak pod Vzhodno kongregacijo, to je tisto kongregacijo, ki ima skrb za vzhodne cerkve in delo za zedinjenje, pa so kljub temu misijonske dežele v najstrožjem pomenu besede, saj je skoraj v vseh strnjeni muslimanski svet. Mogli bi pa dobiti tu in tam kakšno škofijo, ki še spada pod Kongregacijo Propagande, pa ni več misijonska dežela. Prav tako je nekaj ozemlja, ki spada pod druge papeške urade, pa ima na sebi še misijonski značaj.

Kako naj se zdaj odločimo? Ne gre nam za podrobnosti. V Rimu ali pa misijonski znanstveniki naj odločijo, katera dežela je še, katera ni več misijonska. V glavnem pa lahko takole rečemo: misijonska je še vsaka dežela, kjer Cerkev še ni dovolj utrjena, ker nima bodisi zadosti vernikov, bodisi duhovnikov iz vrst tistega naroda, še nima domačega škofa in je odvisna v svojem delovanju od pomoči iz drugih bolj katoliških dežel. Kakor hitro pa je tam delo dovršeno in je Cerkev utrjena, preneha biti misijonska dežela in postane redna cerkvena pokrajina.

Načelo je popolnoma jasno. V posameznih primerih je pa včasih težko določiti, ker vedno ni mogoče jasno dokazati, da je Cerkev v kakšnem kraju zares utrjena, kot je treba.

Nastane pa pri tem tole vprašanje.

Mi vemo, da je Cerkev le ena in izven katoliške Cerkve ni nobene prave cerkve. Tolkokrat pa slišimo govoriti o **vzhodnih cerkvah in protestantskih cerkvah**. Kaj je s tem? Ali so to prave cerkve ali ne? In če niso, ali so ti kraji misijonski kraji?

Če je Cerkev ena sama in je katoliška Cerkev tista edina prava Kristusova ustanova, je najprej jasno to, da vse druge "cerkve" niso prave cerkve in sploh cerkve niso, čeprav se tako imenujejo in jih tudi mi običajno tako imenujemo.

In če niso cerkve, potem je jasno, da v

krajih, kjer strnjeno žive protestanti ali pravoslavni, tako da katoliške Cerkve tam skoro ni, ali če je, da je še odvisna od drugih dežel, še nima domače duhovščine in domačih škofov itd., da v tistih krajih edina prava Cerkev še ni utrjena in zato tam še vedno misijonsko vprašanje ni rešeno in je potemtakem tista dežela misijonska dežela.

Kakor se zdi čudno, je vendar resnično. Povsod, kjer Cerkev ni utrjena, je misijonski svet. — Seveda nas moti, da imajo n. pr. pravoslavni svoje prave duhovnike in škofo, da imajo skoraj isti nauk, da imajo celo presv. Evharistijo, a kljub temu niso v Cerkvi, ker so ločeni od nje. Nekdaj so njihovi predniki bili v pravi Cerkvi, pa so se ločili in na mah so vse pravoslavne dežele postale misijonske.

Papež Pij XII. v okrožnici o skrivnostnem Kristusovem telesu jasno uči: "Med ude svete Cerkve smemo dejansko šteti samo tiste, ki so bili prerojeni po krstu in izpovedujejo pravo vero ter se niso niti sami nesrečno ločili od sestava tega telesa, niti jih ni zakonita oblast zaradi velikih pregreh izobčila. Zato pa taki, ki nimajo iste vere in istega cerkvenega vodstva, ne morejo živeti v istem telesu in ne od istega božjega Duha."

Tako na temelju, ki smo si ga osvojili, pridemo glede protestantov in pravoslavnih do spoznanja, da so kljub vsemu izven Cerkve in da je povsod tam, kjer so pretežno protestantske ali pravoslavne dežele in katoliška Cerkev v njih še ni utrjena, misijonski svet. — Zato ni pravilno, če si zamišljamo delo za zedinjenje ali delo za spreobrnjenje protestantov kot delo za združenje ločenih cerkva. Ne, Cerkev je le ena. Zato gre zlasti pri delu za zedinjenje za to, da se ločeni bratje vrnejo v pravo Cerkev, ne pa da se pridruži ločena Cerkev. Tam Cerkve ni in jo je treba šele utrditi. Utrdila pa se bo s pridruženjem ločenih bratov.

Iz tega je jasno razvidno dvojje. Najprej to, da vodi obojno delo ista vodilna misel: Cerkev je treba utrditi. A kljub temu je treba poudariti drugo, da se namreč delo v načinu, kako dosežemo glavni misijonski cilj, loči. Nikakor ne moremo in ne smemo uvrščati pravoslavne brate, do katerih sveta Cerkev zlasti v zadnjih papežih kaže toliko ljubezni, med pogane. Saj imajo skoro vse to, kar imamo mi, le da ne priznavajo papeža za vidnega Kristusovega namestnika

POSLANSTVO KATOLIŠKE SLOVENIJE

Katoliška Slovenija, posest slovenskih src in rok,
Katoliška Slovenija, tvoj prvi gospodar je Bog!

Katoliška Slovenija, mučencev in junakov plod —
Katoliška Slovenija, le v tebi res bo prost naš rod!

Katoliška Slovenija, dežela naših šeg, postav,
Katoliška Slovenija, postani biser, vzor držav!

Katoliška Slovenija, Marijina posest in last,
Katoliška Slovenija, izroči njej kraljevsko čast!

Katoliška Slovenija, na Skali Kristusovi stoj,
Katoliška Slovenija, čuj, Križ naj ščit in meč bo tvoj!

Katoliška Slovenija, na jug slovanski se ozri,
Katoliška Slovenija, zablod razkola ga otmi!

Katoliška Slovenija, pomagaj ovcam bratskih staj
Katoliška Slovenija, k Pastirju v pravi hlev nazaj!

Katoliška Slovenija, do bratov Vzhoda bodi most,
Katoliška Slovenija, za njih zedinjenje, prostost!

Katoliška Slovenija, otmij jih iz valovja zmot,
Katoliška Slovenija, pokaži jim k Resnici pot!

Katoliška Slovenija, mirú studenec, moč duhá;
Katoliška Slovenija, odpahni vrata v mir svetá!

Katoliška Slovenija, v prihodnjost božjo bodi tir,
Katoliška Slovenija, ko le en hlev bo, en Pastir!

BOGDAN BUDNIK

in so se zato ločili od prave Kristusove Cerkve. Kljub temu, da imamo z ozirom nanje pred očmi prav isti misijonski cilj, mora biti naš nastop, naše govorjenje drugačno. Z veliko ljubeznijo se jim moramo približati. Imeti moramo istega katoliškega duha, kakršnega je imel papež Pij XI., ki je ves gorel za delo za zedinjenje. Zlasti mu je bila pri srcu Rusija in je sam rekel, da vsak dan pri sveti maši, ko povzdiguje Rešnjo Kri, misli na Rusijo. Imeti moramo tistega Kristusovega duha, kakršnega ima papež Pij XII., ki je izdal lepo okrožnico o zedinjenju (9. aprila 1944), v kateri kliče ločenim bratom: "Vedo naj tudi, da nas navdaja ista ljubezen kot Naše prednike in da s svojimi neprestanimi molitvami in prošnjami predvsem po tem koprimo, da bi se srečno odvrnile stare ovire in bi končno prisvetil oni

dan, ko se bodo vsi v eni sami čredi združeni složnega srca pokorili Jezusu Kristusu in njegovemu namestniku na zemlji."

Da bi jih v gorečnosti za to zopetno njih pridruženje ne žalili, moramo ločiti delo za zedinjenje od dela za poganke misijone, kakor to loči na nek način Cerkve, ki ima za delo za poganke misijone Kongregacijo Propagande, za delo za unijo pa Vzhodno kongregacijo.

Pozabiti pa ne smemo, da vodi oboje ista misel, zato so tudi v Cerkvi organizacije, ki vrše oboje hkrati. Tako je n. pr. Duhovniška misijonska zveza ustanovljena v oba namena. Pri nas pa je bolje, da se vrši vsako zase, da ne bomo v neprevidni gorečnosti in ljubezni do Cerkve svojim ločenim slovenskim bratom otežkočali pot k zedinjenju.

Franc Sodja CM ("Ljubimo Cerkev")

Iz cerkve v Cerkev

(Luč jim je v temo zasvetila)

Ni lahka stvar popisovati takole svojo zgodbo o prestopu v katoliško Cerkev. Saj sleherno spreobrnjenje ven in ven izkazuje, da je delo božje Milosti. Kaj težko tedaj v jecavi človeški govorici govoriti o božjih stvarih. Vrh tega pa je spreobrnjenje vselej podoba stiske, ki jo duhovnemu razvoju človekovemu nanese dvojna, nasprotujoča si miselnost v njem. Tako se mi tedaj naravnost ábotno zdi na skopo odmerjenih straneh popisovati pot mojega spreobrnjenja v vsej čudni pestrosti njenega niza. A rad bom vseeno poskusil; morda utegne moja zgodba marsikomu biti na korist.

Naj začnem z otroškimi leti. Verni in dobri so bili starši; mati še posebe. Večer na večer sem jo gledal, kako dolge ure premoli. Ne enkrat me je vedla s seboj na pokopališče, kjer je počivala ena mojih sestra; Tanja so jo klicali; v šestnajsti pomladi jo je pobrala smrt. Bila je prikupna, plemenita deklica. Nič na svetu ni moglo več potolažiti staršev ob tej grenki izgubi, le v svojem globokem krščanskem prepričanju sta našla moč, da sta zmagala črno žalost. Šest let komaj mi je bilo, ko je Tanja umrla, pa je vendar v meni vse dni živ spomin na ljubljeno sestro; premnogokrat sem v odločilnih trenutkih zavestno čutil njeno pomoč, da, celo v brezupu.

Trpkega jesenskega dne nekoč je bilo, ko sem prvič zadel ob katoliško resnico o edinstvi Cerkve. Fantič dvanajstih let ali kaj sem bil v cerkvi pri neki pobožnosti. Čudovito jutro! Sončni pramenj po svetlišču so se tkali v bleščečo pajčino, svečenik pa je s povzdignjenim glasom klical: "Molimo, da bi bili vsi eno..." Tolikokrat že sem čul to molitev, zdaj pa mi je segla v srce, še nikoli tako! In vendar...! Kako težka vrsta let je šla mimo mene še, preden sem se odzval navdihu tega božjega klica...

V letu 1913. sem opravil profesorski izpit na petrogradskem vseučilišču. Kandidatu zgodovinsko filološke fakultete se mi je še posebe priljubil študij srednjega veka in zgodnje renesance. V nekšnem seminarju smo se s profesorjem vred zaglabljali v dela in modrost velikih srednjeveških duhov. Živo so me prevzele "Confesiones — Izpovedi" svetega Avgušтина in njega razmišljanja o "Civitas Dei — Božja država". S prav svojiskim zanimanjem, pa sem mimo tega tistikrat prebiral

tudi knjigo o svetem Frančišku Asiškem, Paul Sabatier ji je oče; od tistih dni mi je bil najljubši svetnik, danes ta dan še vedno.

Po ruski navadi so me potem za dve leti poslali na tuje, da bi obogatil vednost v svoji stroki in pripravil doktorsko tezo. Izbral sem si Rim. Prav za prav tole ni bilo kaj posebno pridno mesto predmetu mojih raziskavanj, saj sem namerjal obdelati medicjski čas. A nekaj nezadržnega me je vlečlo v večno mesto. V začetku 1914 sem se tedaj odpravil v prestolico katolištva. Kje mi moč popisati tisto, kar se je v meni zbudilo? Uročen ves sem hodil po mestu in v zamaknjenju gledal ruševine starodavnosti strmeč v slavo starega Rima. A bolj od vsega so me prevzeli spomeniki prvih krščanskih stoletij. Mučeniška kri mi je bila mnogo dragocenejša od vseh cezarskih zakladov. Korak na korak sem srečaval zmagooslavje Križa. Rimu so res vtisnila stoletja svoj pečat, a njegova čuda, cerkve, palače, podobe, spomeniki umetnosti, dragocene knjižnice in drugo vse, kar še sem gledal, je bilo plod krščanstva. Zares pravo Kristusovo mesto, sem pobožno prevzet umoval sam pri sebi, mesto, ki je odločeno, da po njem svet Kristusa spozna. Z žgočim veličjem me je presunil oltar na Foru, posvečen "Deo Ignoto — Neznanemu Bogu". Ta nepoznani Bog pobožnih poganov je bil naš Bog in Kralj Jezus Kristus, Rim pa prestolica njegovega časnega kraljestva. Je bila mar to že katoliška miselnost? Kaj kmalu sem se imel še na tesneje seznaniti s svetom katoliških nazorov.

V Rimu je tistikrat živel rojak Vladimir Zabuhin. V Rusiji se nikoli nisva sešla, čeprav so se najini starši poznali. Isto snov sva študirala oba: zgodovino italijanske renesance. Tale Zabuhin je bil prvi ruski katoličan — se razume, da vzhodnega obreda — ki sem ga spoznal. Čestokrat sva delala izlete v rimsko okolico; tudi v samostanu Grotta-Ferrata, kjer je bilo bogoslužje še po vzhodnem obredu v grškem liturgičnem jeziku, sva bila neenkrat v gosteh. Meni vsaj so obredi Velikega tedna 1914. leta v Grotta-Ferrata pomenili veličastno doživetje. Zabal sem tudi v rusko-katoliško cerkvico svetega Lovrenca, kjer je Zabuhin nedeljo za nedeljo služil za diakona. Bogata Zabuhinova knjižnica, ki se je postavljala tudi s

premnogimi deli slovitih katoliških modrecev, mi je bila vedno odprta. V tistih časih so se mi posebno močno prikupili spisi velikega ruskega katoliškega filozofa Vladimira Solovjeva.

Globoki vtis, ki ga je bil v mojo duševnost zarisal Zabuhinov katolicizem, je zdaj, zdaj drobno zameglilo ponašanje nekega ruskega katoliškega duhovnika v Rimu. Mnogokaj je ta svečenik imel, kar me je zares odbijalo. A to še daleč ni bil naglavni razlog, da nisem že v tistem 1914. letu prestopil v katoliško Cerkev. Da tega nisem storil, je bilo pač krivo moje slepo zakoreninjeno prepričanje o pravovernosti pravoslavja. Nič ne tajim, da se mi je rimsko katoliški ustroj cerkvenega občestva izkazoval mnogo, mnogo popolnejši od pravoslavnega. A vtis sem imel, da ima pravoslavna cerkev navkljub vsemu vendarle prav vse značilne poteze Kristusove ustanove; vse zakramente Materne Cerkve je delila, zmot pa tudi ni bilo v njenem nauku. Res, sem si govoril, tudi v pravoslavju je zveličanje. Nekaj drugega me je pestilo! Takole sem umoval: če je vnanja oblika pravoslavja razmajana, je pač moja sveta dolžnost, da skušam te poke odpraviti, se pravi — delam naj za zedinjenje cerkvá. Pa je tole moja vnemo kar brž razkalila svetovna vojna z vsem, kar je prinašala. Po vojni pa sta se nasilje in roparija meščanskega spopada, ki jima je botrovala boljševiška revolucija, izkazala več kot mrzla za vsakršno plemenito hotenje. A ne mislite, da sta revolucija in nje priležnik boljševizem kakorkoli zaomlačila mojo versko vnemo. Kje še? Bolj ko kdaj sem zdaj hodil v cerkev, vera v meni je bila trdnó neznakljiva. Nič, prav nič dvomil nisem več: boljševizem je bil sovrag, krvaveča ruska cerkev — stvaritev božjih rok.

Tamle h kraju 1919. leta se je bil vihar že z vso silo razdivjal; prav res, da niti trenutek nisem bil več varen na sovjetskih tleh. Nagovoril sem tedaj vse, kar nas je bilo v družini, na beg; pa so vendar minili še premnogi temni in kaj grenki tedni, preden smo ujeli ugodno uro. Nočem sicer na dolgo in široko popisovati tele naše tvegavščine; nekaj zgod samó bom nakazal. Z bratom vred sva se pridružila štirim finskim tihotapcem, ki so ušli sovjetskim ječam in se peš namenili vsak v svojo rodno deželo čez zaledeneli finski zaliv. Žena, svak in svakinja naj bi mi pozneje sledili na saneh. Dogovorili smo se, da bo pozneje eden onih štirih prišel po družino. Lepe denarje smo mu morali plačati za to, res, celo premoženje.

Iz Petrograda smo na Finsko ušli v noči od 12. na 13. februarja 1920. leta. Ker sem

bil vse prej kot sportnik, me je tale izlet veljal naravnost nadčloveške moči. Tisoč in enkrat mi je zdrsnilo na ledenem zrcalu. Korak na korak sem se opotekal, pa si zatrjeval znova in znova spet, da moram naprej. Saj sem dobro vedel, da bo ta beg odločil usodo mojih najdražjih. Tako sem tedaj hodil in spet hodil... Ne enkrat smo tekli, če smo šli mimo sovjetskih stražnic.

V tistih trenutkih, ko me je obup že skoraj davil, pa se je nekaj čudežnega prigodilo. Na svoji desni sem ugledal dvojce svetlo bežnih postav, ki sta hodili, bolje — drseli ob meni. Njuna prisotnost mi je bila v pogum in tolažbo za mučne tesne trenutke te poti. Kdo sta bili? Nagnil sem se k bratu na levi, pa mi je začuden odgovoril, da vidi le one štiri tihotapce spredaj in nič več. Jaz pa sem še dolgo, dolgo brez besede, osupnjen ves gledal obe svetli senci, ki sta družno plavalj ob meni.

Še zagonetnejše pa je tole: Bratu je zdrsnilo mnogo večkrat kot meni. Naenkrat pa je s tolikšno silo spolznil po ledu, da je obležal brez zavesti. Poprosil sem glavarja naše tihotapske družčine, naj za trenutek ali kaj počaka. Še k mari mu ni bilo! Kraj je bil na moč nevaren: ne čakati, marveč teči bi bili morali! Tako sem z grozo zaznal, kako se mi oni štirje bolj in bolj oddikajo. Kaj zdaj? Optal sem si stokajočega brata in se pognal za njimi. In... čudo božje — nič več nisem omahoval! Celo uro in več sem tako s težkim bremenom čez rame spešil v mrzlo noč in ni enkrat mi ni zdrsnilo. Ni mi, da bi popisoval še druge zgode s tega, meni in vsem mojim res srečnega bega. Tale kaj tvegani podvig mi je še danes pravi čudež. S tiho, globoko hvaležnostjo v srcu sem zahvalil neskončno Usmiljenje, ki nas je rešilo.

Zbirališče vseh ruskih ubežnikov, ki so uspeli čez finsko mejo, je bil tistikrat Terrijoki. Tam sem se tudi jaz s svojo ženo ustavil; stanovanje mi je dal protestantski župnik tistega kraja; kaj kmalu naju je vezalo iskreno prijateljstvo. Prav ta novi moj prijatelj je dosegel, da so me občinski očetje postavili za ravnatelja kraljevskega kolegija v mestu.

S srcem in z dušo sem se zdaj predal novemu poslu; žrtve in čas sem preziral z nasmehom, ko je šlo za нравno in versko oblikovanje mojih preštevilnih gojencev. Tisto poldrugo leto v Terrijokiju mi je minilo v nenehnem delu, izgraditi sem hotel svoje strokovno in cerkveno znanje. Prav posebe sta me tisti čas mikala zgodovina prve Cerkve in življenje Jezusovo. V Terrijokiju so mi v roké prišle tudi "Kleinen Schriften", ki jih

je bil malo prej napisal Harnack; z enako vneto sem prebiral druge protestante. Mnogo novega so mi odkrili, a njih pojmovanje o Cerkvi sem precenil za zmotno, dá, naravnost kvarno. Prenekaterikrat se mi je namerilo, da sem v prijateljskih razgovorih dobremu pastoru razkrival svoja verska nazoranja in vzvišene misli o edinstvi cerkva. Dókaj globoko je bilo njegovo znanje, a kar katolištvo zadene, je taval v težkem neznanju. Kot za edini svoj odgovor na vse moje besedičenje mi je priporočil knjigo iz lastne knjižne zbirke. Bil je ta spis kaj nestvarno žolčenje proti katoliški Cerkvi; kopica bedastih trditev v njem, vse do ene čisto brez mozga, me je vznemljila.

Ko sem leta 1922, prišel v Nemčijo, so me mimo vseh vej moje stroke še posebe vlekla verska vprašanja. Globoke in mogočne črte so moji miselnosti zarisali spisi preštevilnih protestantskih pisateljev; krona vsem je bil Harnack s svojim najnovejšim velikim delom o naukih, ki jih je v svet vrgel Marción. Njegovo pero mi je razkrivalo vzrok teh velikih zgodovinskih zgod, katerih priča sem sam bil. Boljševizem je tedaj — tako sem umoval, ko sem obrnil poslednji list — izrodek Satanov, pa tudi ves ostali svet, ki se je bil s kakršnokoli zavezo tej krvavi rdečkarji vdal, ne zasluži milejše sodbe. Trdil je Marción: "Svet je delo krvoločnega bitja; kraljestvo Kristusovo je stvaritev drugega." Z vsem kipečim navdušenjem sem se zatapljal v mistiko kot v čarobno, skrivnostno morjé, ki mu ne vidiš dna; bral sem in bral spet vse, kar je bilo kdaj napisano o krščanski, budistični in poganski mistiki. Kaj pester je bil tako moj verski nazor: osebnosten in univerzalen hkrati. Osebnosten, kadar sem o veri sklepal po lastnih dognanjih, univerzalen spet, ker so se v mistiki tako popolno prepletale vse vijolično presežne črte, v svoji osnovi skupne vsem verstvom. Prav v tistih časih sem napisal knjigo o verskem modrovanju Florentinca Ficina.

Pa sem se kaj kmalu ovedel nevarnosti, v katero sem malo prej nezavedno rinil s temi svojimi brezglavimi sprehodi, saj je takšna osebnostna, samolastna razlaga različnih verstev kaj očitno grozila, da bo brez vsakega pomišljanja strgala z mojega življenja sploh vsakršno verovanje. Mar ni bil prav isti véliki greh Lutrovega odpada? In duh protestantskega bogoslovja naših dni taisti? Hotel sem prodreti v srčko in duha reformacije: na drobno sem tedaj začel brskati po Lutrovem življenju. Nič nisem dvomil več. Doktor Eck je bil resnici mnogo, mnogo bližji od Lutra. Tako sem se v raz-

sežno polnih krogih bolj in bolj bližal katoliškemu pojmovanju cerkve.

Leta 1923, so se novi ruski begunci nagnetli v Berlin. Profesorji, ki jim je sovjetsko samodržstvo zaradi njih protimarksistične miselnosti obljubljalo smrt. Bil je med njimi tudi ruski katoličan Kuzmin Karavajev. Čuden spomin se je prebudil v meni, ko sem čul to ime: podoba akademika s petrografske univerze v mojih visokošolskih letih; za zagrizenega boljševika smo ga tistikrat vsi držali. Le kako zastrmel sem, ko sem v zdajšnjem beguncu prepoznal boljševiškega visokošolca onih dni. Kuzmih Karavajev je bil namreč prelomil s komunisti, sprejel katolištvo in zaradi svoje verske vztrajnosti celó ječo pretrpel. Kaj kmalu naju je vezalo globoko prijateljstvo. Ves zavzet je pritrdil moji misli o edinstvi cerkvá; skupno sva tedaj zasnovo družbo, ki naj bi širila to visoko hotenje o združitvi katoličanov in pravoslavni v eno samo cerkev.

Na vso nesrečo pa sva morala že po kratkih mesecih vsak sebi. Metropolit Tihon, glava in vodja pravoslavni v Berlinu — njemu sem svoje globoko nagnjenje h katolištvu razkril — je kot prvi svoj pomoček moji dušni zdvojenosti tirjal obljubo, da vsaj tri leta še ne bom dal slovesa pravoslavju. Zaupal sem se svojem spovedniku in držal besedo. Vse, kar je v meni katoliški Cerkvi v prid govorilo, je brstelo iz Evangelija, pa iz nauk o edinstvi Kristusove Cerkve in o vrhovni oblasti Petrovega naslednika. Vrh vsega pa sem svojo zavzetost pojil še z zgodovino samo, saj mi je bilo prav po nji očitno več kot dovolj, da je bila prvotna ruska cerkev združena z Vesoljno Cerkvijo in da se je ločitev, do katere je mnogo pozneje prišlo, izvedla le "de facto", nikoli "de iure".

Leta 1924, sem se, poslušen ukazom škofa Tihona, na javnem razpravljanju sprijel s Kuzminom Karavajevim, ki je vpričo številnega občinstva branil edinstvo Kristusove Cerkve.

Po višjih zavezah sem dokazoval, hoteč njegovo trditev spodnesti, da je bilo pravoslavje "duhovni plašč" ruskega naroda. Ta moj prebleteči odgovor je ljudem izvalil hrupno odobravanje. Pa sem vendar sam pri sebi zavestno priznaval vso napihnjeno pullost svojega govorstva; pobit in zle volje sem obrnil dvorani hrbet, ne da bi čakal na odgovor svojega sogovorca. Saj sem predobro vedel, da je resnica trdnó na njegovi strani navkljub sumnemu valovanju ploskanja, ki je meni veljalo.

Vsa naslednja tri leta so čas moje najbednejše srčne stiske. Do poslednjega vlakna

že sem bil katoličan, a ona mrzla obljuba mi ni dala, da bi slednjič še poslednje vezi prosto potrgal. A moja notranjost se je tej zunanji sili kaj čudno uprla: v teh treh letih sem se izneveril sploh slednjemu verovanju. S silo so dušili glas vesti v meni, pa so mi tako tudi vero skoraj zadušili. A tudi v teh najbridkejših urah teme in muk mi Bog ni odtegnil svoje roke. Sestra me je seznanila z dr. Bergom. Mož je bil katoliški kaplan ruskih berlinčanov. Tale dr. Berg je ven in ven z odprtimi rokami sprejemal moje bedne sorojake in tešil njih stisko kot je največ mogel. Njegova velikušna in nesebična pomoč, ki ni delala razlike med katoličanom in pravoslavnim, me je vsega prevzela. Bogata dejanja prave krščanske ljubezni, ki so jih nemški katoličani naklanjali pravoslavnim Rusom, so mi bolj in bolj pričala o tem vzvišenem apostolatu katoliške Cerkve, ki čuti s trpečimi in zatiranimi, naj bodo kjerkoli po širnem svetu že, ki vse brez razlike objame v svoje ljubeče srce, nenehno v boju proti zlu za zagospoljve dobrote po vesoljni zemlji. Kako dolgo še bom dvomil? Mati je klicala! Mar naj se milosti upiram še naprej? Neodločen sem stal. Zares, prav določen in naravnost meni odmerjen sunek je moral priti od nekd. In je prišel; takole:

V jeseni leta 1927. je škof Sergej, predstavnik patriarhov in glavar ruske pravoslavne cerkve, svetu oznanil, da se boljševizem v svojem hotenju od ruske cerkve v ničemer ne loči. Najstrašotnejše, kar se je sploh moglo nameriti! Boljševiki so v krvi in ognju teptali Kristusovo cerkev, brezboštvo je bilo temelj in vsebina sovjetstva. Le kaj naj zdaj ob tej grozoti storim? Premnogi pravoslavni Rusi so pretrgali s patriarhalna cerkvijo; ustanavljali so lastne neodvisne občine. Drugi spet so trdili, da je škof kleknil pred strahovanjem rdečih, da mu je samodržni režim tak razglas izsilil. Meni se je upiralo oboje, nobene teh poti nisem mogel sprejeti. Saj vendar nihče ni dvomil, da je bil Sergej postavni glavar ruskega pravoslavja ali pa da bi bila kje na svetu sila, ki bi cerkev zmogla, se pravi tisto cerkev, ki je od zgoraj imela obljubo, da je peklenska vlada ne bodo premagala. Tako sem tedaj vročičen ves začel iskati pravo in nezmagljivo cerkev, o kateri govori Evangelij. Kratko iskanje; brž, brž sem sem se bil trdnó in do dna odločil.

Na nek jesenski večer sem iztaknil neke razglas metropolita Sergeja. Na vse jutro sem potem zaupal svoji ženi, da bom dal slovo pravoslavju in sprejel katolištvo.

A beseda je eno, dejanje drugo. Vso na-

slednjo noč nisem spustil vek. Kako grenka odpoved to: čez noč pretrgati s cerkvijo, na katero so me priklepale tako globoke vezi, tako ljubki spomini! Le koliko tednov še je minilo od tiste noči, da so se mi slednjič vendarle odprla vrata v pravo Cerkev. Čas najtrše preizkušnje bi jih lahko imenoval. Najvišji pa me je prav v teh trenutkih nevidno krepil z moškim pogumom. Lepega dne nekoč je šla žena kupovat; ko se je vrnila, sem med papirji, v katerih je prinesla zavite kupljene stvari, naletel na časopis, ki je v drobnem članku govoril o Terezi Neumann. Prvič sem čul o nji. Ob prebiranju teh vrstic me je od vsega najbolj prevzela vest, da je Terezi Neumann najljubše branje življenjepis svete Male Terezike Deteta Jezusa. Spet nova neznanka ta svetnica. Taisti večer še sem nekega katoliškega duhovnika poprosil za to knjigo. Obljubil je. Kako pa sem se šele začudil, ko sem listal po neki drugi knjigi z njegovih polic, pa je iz nje neradoma zdrknila podobica te ljubke redovnice. Naslednje jutro sva dobila zaželeni življenjepis. Dan na dan sem se ji zdaj z vročo molitvijo priporočal; in od tistega časa ne moja družina, ne jaz ne nehamo prositi njene pomoči.

15. oktobra 1927. na god vélike španske svetnice Terezije iz Avile sem bil sprejet v katoliško Cerkev po rusko bizantinskem obredu. Kaj redki se mi namreč zdé primeri, da bi se nekdo, ki je kot jaz zrašel v rusko pravoslavni cerkvi in ga je bila milost spreobrnjenja zatekla že v moških letih, na ljubo latinskemu odpovedal čudovitemu vzhodnemu bogoslužju, prelepim molitvam in po vsem svetu znani globoki pobožnosti krščanskega vzhoda. Jaz sam sem, kar obred zadene, s srcem in dušo vzhodnemu vdan, moje katolištvo ni obsodba moje pravoslavne preteklosti, marveč nje dopolnjenje in prečiščenje.

V čem sta tedaj vsa vrednost in vsebina mojega spreobrnjenja? Sveti Luka trdi v Evangeliju (IV, 4), da se človek že s samo božjo besedo povsem našiti. Jaz pa sem čul božjo besedo o edinosti cerkve; prisluhnil sem ji in bila mi je življenje. Verujem namreč trdnó, da bo verni, ki z vso iskrenostjo pritrdi božji besedi in po nji svoje življenje ravna, tudi vse zapovedi Gospodove sprejel in jih v sveti pripravljenosti z življenjem potrdil. Tako tedaj tudi moje spreobrnjenje še dolgo ni poslednji korak mojega notranjega duhovnega življenja, marveč je le prva stopinja do končnega cilja, ki naj je krona vsega človekovega prizadevanja — večna sreča v presijajni Nebeški Domovini.

Profesor doktor IVAN PUZYNA

Poslovenil: —NJ—

SVETA OLGA

kijevska kneznja

Temni Dnjeper se vije krog stolbišč; težko poln čarnih skrivnosti in pravilčnega čada polzi v dalje, črno modrikasti trak, ki se je odtrgal prav tam v koprnečih sinjinah sončnega boga Peruna kot poslanec vsega dobrega, glasnik plodnosti teh brezkončnih ravní, čuvar rodov, ki so se nagnetli v zelene stepe in bdé pri svojih čredah. Noč je na široka razprla svoje svilnate peruti. Iz njih neviden rosi vijolično sladki sen; ljudje tonejo vanj, zvezde na visokem nebu šepčejo neslišno pesem bajk, v skrivnostnih lokih se spuščajo na vodno gladino in se poljubljajo v nji. Zemlja spi...

Mesečina se toči po lesenih ostrešjih kijevskih, tke se na bičje ob reki, z obeh bregov silí v sredo in stvarja srebrne mostove prhkíh niti, ki jih v tisočeri podobah zgiba šelestni veter, prhutajoč iz globine ravní.

V čadnih tolmunih se budé rusálke, z mesečnim srebrom si posipljejo dolge lasé, na upogibajočih se mostiščih nebesnih odsevov se družijo v raj in neslišno plovejo po reki daleč, daleč: potem sršnejo kot šopi iskrivih kresnic visoko pod svetleče se nebo, spuščajo se kot mavrični privid in tonejo v rahló pozlačenem morju žitnega bilja. Vedomec se huli ob temnih bregovih, v dalji zavija volkodlak...

Kijev spi, spi ob zibajočem se traku modrega Dnjepra.

* * *

V jug se trgata belí postavi zaviti v dolge plašče. Črni lasje se jima kodrajo v nočnem vetru. Oči so trudne, ustne stisnjene, roka se oklepa dolgega, srebrnega križa na prsih, v srcu bridkost razočaranja, trpkost neplodne poti jedko žge.

V tihih požirkih ju pije noč.

Ko sta daleč od vode že, se ustavita. Sredi

spečih žitnih gred se poslednjič obrneta k mestu, ki črni v dalji kot tamna gmota.

Moža gledata in molita.

"Kdaj, Gospod?..." šepne eden od njiju. Drugi pa molči, le velo rokó visoko dvigne, obraz se mu zjasni, kot da so se mu oči zagledale v privid.

"Ne toži, brat," dahne, kot da se boji zbuditi spečo lepoto, "tudi tej zemlji bo prišla Luč... ne po naju, midva nisva vredna... Tujca sva jim in tujca jim ostaneva..."

V grenki trpkosti se mu trga beseda.

"Glej, koliko prečutih noči, koliko žrtve, kakšen trud in ljudje še vedno molijo Peruna, slavé Vesno in trepečejo pred vedomecem, volkodlakom in škrti..."

"Vsa dolga nalina pot brezplodna..." toži prvi, "dolgi, dolgi meseci izgubljeni..."

"Božja misel ni naša misel. Dejal sem ti, da nisva vredna. Bog hoče, da pride iz njih samih nekdó, ki bo odprl vrata soncu in prižgal voščenko prave vere, da bo za vse čase svetila s plameni razodetja tej lepi zemlji."

In roka mu seže visoko v nočni zrak, kot bi hotela samim neskončnim zvezdam iztrgati blagoslov in ga razliti na te bridkó opojne ukrajinske ravní, ki spé v temí. Potem pa s kretnjó bednega misijonarja, ki ne obupa nikoli, zariše rešnje znamenje od severa na jug, od zapada na vzhod. Veter se prihuli k tlom, brezmočna tišina ovija svečnika.

"Glej, znamenje!" zbudi druga iz žalostne dremavice.

Oba se zagledata.

Nad kijevskimi strehami so se spustili mesečni prameni; v baladni mogočnosti tkó počez in povprek tanek, prosojen srebrn križ, ki lega kot oznanjenje od samega obzorja prav na globoki Dnjepr.

In v njunih očeh je zdaj globoka vera.

Verujeta, da njuna pot ni bila brezplodna, spoznavata, da je njuna molitev segla do samega križanega Boga...

Visoko zravnana toneta v noč kot zmagovalca. Dolgi senci njunih postav se poljubljata z upogibajočimi se pšeničnimi stabli in se izgubljata daleč, daleč na jug, v Bizanc.

* * *

Čez knežje vrtove kijevske se smeje jutro. Smeje se v pomladni iskrivosti, v razposajenem soncu, v opojno dahtečem cvetju, v baržunasto mehki travi, v stroblajočem potočku, ki se kotali po kristalnem kremenju, smeje se v očeh knežje deklice Olge, ki se urno kot metulj suče med drevjem.

Zdaj je sedla na položno reber ob potočku in iztegnila belo dlan, kot bi hotela v njo zajeti vso kipečo pomlad.

Na živo zeleni trati prav blizu jo začudeno ogleduje gazela, živalica, ki je Olgi tako ljuba. Zvedavo gleda deklico, sproži se k nji in položi glavó na njeno iztegnjeno dlan.

Olga z gazelo; knežji otrok, ki sanja pravljico žive pomladi.

In deklica se oklene živalice kot prijateljice, ki ji hoče zaupati vse. Prav v uho ji šepče; boji se, da bi še kdo drugi ne vedel za njeno hrepenečo srčno skrivnost.

"Si jih videla, gazelica moja, bele možé, ki so prišli že v drugo? Od daleč, daleč, prav

iz Jutrovega pravijo, da so... iz Bizanca." Deklica se zastirni z očmi polnimi pričakovanja v daljo, čez potok na oni breg. Sama sebi dahne, kot da se ji bo resnično prav zdaj razkrilo to prelepo mesto, o katerem nikoli niti sanjala ni.

"Bizanc..." dahne sama sebi.

In hrepeni v Bizanc, mala knežnja Olga v kijevskem gradu.

"Veš," se spet nagne k gazeli, "ti zdaj po naše govoré. Dobri možje so; pravili so mi, da je še večji, mogočnejši Bog kot naš Perun, da je lepša Gospa kot naša Vesna; da smo vsi ljudje otroci tega Boga in da je ta Gospa mati nam vsem; daje ta Bog, veš ljubka moja, na svet prišel, pomisli, da bi vsi živeli kot bratje..."

In knežnja sanja, sanja o tem čudežnem Bogu, ki je hodil po zemlji in dobrote delil, ki ni bil strašen in grmeč kot Perun, ki je bil marveč vsem brat in je hotel, da smo si vsi bratje, ko so ga lastni izdali v smrt, na križ pribili, in ki je, o čudo nesluteno, iz skalnega groba po lastni moči vstal in se zares živ dvignil v nebo, kjer je pripravil mesto neskončne sreče vsem, ki ga ljubijo, tudi Olgi, mali knežnji Olgi...

In sanja o prelepi Gospé, ki je mati samemu Bogu, pa je vendar človek, dá, deklica je bila nekoč, kot je zdaj Olga...

"Žena, človek, pa mati samega Boga?..."

Olga ne umé. Začudeno se zagleda svoji gazelici v modre oči, kot da bi v njih hotela razbrati odgovor. Živalica pa trzne z glavo, prhne in zbeži...

In Olga je sama s svojim vprašanjem. Kdo ji ga razreši? Kdo ji do dna razkrije tega čudovitega Boga, kdo jo do kraja nauči tiste prelepe pesmi o Očetu vseh ljudi, ki so ji jo peli beli možje iz daljnega, pravljničnega Bizanca v njenem, res, prav njenem jeziku:

"Oče naš, iže esi na nebesih..."

Kako lepo, Olga je trudna od lepote. Vse se ji zdi kot bajka, kakršne še svoj živ dan ni čula. In v tistem trenutku je v nji žgoče hrepenenje:

"Da, svojega knežjega strica poprosim, naj me dá v Bizanc! V Bizanc..."

Olga hoče v Bizanc, v pravljčni grad lepote, kjer časte tega tujega, neznanega Boga, ki ga oznanjajo beli možje s srebrnimi križi, ki so menda prav iz Jutrovega prišli, iz Bizanca...

Olga sanja o Bizancu, sanja o dobrem, ljubečem Bogu, ki ga ne pozna...

* * *

"Helena, krstim te v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha..."

In pod visoko kupolo Svete Modrosti, ki se skoraj dotika samega neba, sklone knežja Olga, sedaj Helena, glavó... Očiščujoča voda se meša v njene zlate kite.

In diakoni in presbiteri, metropoliti in ves dvor v brokatu, z zlatom in srebrom zasut, vsi, vsi pojo hvalnico božji Dobroti, ki prižiga voščenko vere daljnim ruskim rodovom po rokah njih knežnje, Olge kijevske...

Olga plava in se ziblje na oblakih kadila, vse njene sanje so zdaj resničnost, vse, vse, kar je hrepenela tisto dolgo pot od Kijeva do Bizanca, pa neskončne mesece in dneve

pričakovanja v belem dvoru ob skrivnostnem Bosporu, vse je zdaj življenje...

Olga živi; sveta Helena, ki objema križ, kot ga je Olga sama pravkar objela, jo blagoslavlja. Nebo samo se je odprlo nad njo, stoteri svetniki na stenah mogočnega katedrale so oživali in ji iztežajo svoje roke, kot da ji hočejo povedati, kako je njihova odslej, visoko pod sinjim nebom pa se na sončnih pramenih zibljejo jate belih globov...

Knežnja Olga, je božji otrok...

Helena je prižgala Luč ruskim nomadom!

* * *

V dolgem sprevodu se vrača knežnja Olga, odeta v preprosto volneno haljo vzhodnih samostanščic, čez visoke Lomske gore, globoko skoz šepetajoče gozdé, slednjič sredi polnega sončnega dne daleč prek neizmernih ukrajinskih step, bliže vsevdilj Kijevu, ki kot rjavažarna proga raste vidnejši bolj in bolj iz modrikatega pasú globokega Dnjep-ra.

Olga moli!

Moli za blagoslov tej zemlji, moli za resnico svojega rodu, moli za Luč vsem, ki so in še bodo rasli iz teh polj in lok in bregov, za Luč, ki jo prinaša ona, knežnja kijevska, zavita v nevidni plašč zavetja svoje nebeške patrone svete Helene...

In Kijev klone, maliki padajo, Perunovi žrtveniki se rušijo, volkodlak in vedomec sta pregnana, škrtatje so utonili v Dnjepu, poganska reka zdaj obliva sto in tisoče ruskastih glav Olginih bratov in sestrá kot krstna voda...

Nad Kijevom žare križi na visokih kupolah, knežja hiša časti križ, v malih nomadskih domovih brlé lučce pred ikono Bogorodice, ki ven in ven bdi nad narodom.

Svečeniki oznanjujejo besedo božjo v domačem jeziku, odmevi bogočastnih pesmi se dvigajo prav do zornega ukrajinskega neba in čez; da, tudi čez kijevske mejé gre božja pesem, z njo križ in beseda oznanjenja.

Bog se je razodel slepim, oči se odpirajo soncu, ki ne mine.

Knežnja Olga pa kot angel plava med bed-

nimi. Njena bela dlan siplje dobrote, tolaži bedne, celi rane, oblači raztrgane, poji žejne, uči zaslepljene. Njen božajoči materinski nasmeh odpira trda srcá, česar niso zmogli prvi učenj božji poslanci, opravi zdaj sam dobrotni sij iz mehko globokih oči kijevske knežnje.

In Olga je srečna!

Njene roke se oklepajo križa, kot roke svete Helene...

Ukrajina živi v Kristusu po Olgi, ruske širjave molijo Očeta vseh ljudi...

"Otče naš, iže esi na nebesah..."

In nad Kijevom se zdaj pletó kite belih golobov kot nekoč nad kupolo Svete Modrosti v Bizancu, da znaniyo mestu in svetu čudež neskončne Milosti božje, ki se je razlila čez Dnjeper in bo segla skoraj, skoraj prav do uralskih gošč...

Kot daljni, skrivni odmev utriplje v belem zraku sončnega dne na ruskem nebu videnje prvih, zavrnenih misijonarjev:

"Glej, znamenje!..."

Belí golobi, ki se nad kijevskimi kupolami prepletajo v bleščečih se križih in prhutajo v slavo svetnice Olge Helene Kijevske.

* * *

Nocoj so se belí golobi pripeli na srebrno mesečno roso visoko pod grozotno krvavim nebom!

Zdaj so se dvignili kot silen križ, razpeli so nebo in spletajo lestev do samega božjega prestola.

Njih svetla senca je padla nad vso rusko zemljo in oznanja odrešenje...

Res, kijevska knežnja še živi!

Zdaj prosi pri Bogu za dan zmagoslavja svojemu mestu, deželi in vsemu svetu!

O, sveta Olga, prosi tudi za nas, ki smo ti bratje po krvi!

Prinesi spet Luč, zaceli rane, raztrgaj verige zaslužjenim!

Daj križanega Boga Kijevu, Rusiji in vsemu svetu!

MIKLAVŽ TRPOTEC

Opomba uredništva: Gornja črtica je napisana po skopih, a verodostojnih zgodovinskih podatkih o začetkih krščanstva v Rusiji v desetem stoletju po Kristusu, pri čemer je knežnja Olga igrala odločilno vlogo.

ZANIMIVOSTI

POZNATE JO — STEZO?

Poznate jo? — stezico trnjevo?

Na njej vzdihuje potnik žalostno;

spotakne se, pogleda v prahu gor:

Okrajšaj tek, Gospod, omagam skor.

Poznate jo! — stezo,
ki vodi v sveto nas nebo.

* * *

"Father, brž! Išenu gre h koncu!"

Hitro rečeno, pa ne tako brž storjeno.

Išen umira tam daleč za dvema rekama. Zjutraj po sv. maši je prišel sel. Pripravim kolo in potniško bisago, pa hajdi na pot. Pet milj je šlo izvrstno. Potem je začelo pršiti. Ob nekako sedmi miljki deževati. Kolesa so se zablatila. "Potunkam" kolo v ribnik, izmijem blato — šlo je par sto korakov. Zdaj je začelo kar močno deževati in železni konj je spet zastal. Še enkrat ga umijem, potem pa se podam vedrit v bližnjo kočó. Dež je medtem blatno cesto tako razmočil, da ni bilo več misliti na "potrkač". Zaviham obleko in jo udarim peš. Ob eni popoldne sem dohodil. — Išen je bil že zdavnaj mrtev, izdihnil je, ko sem se jaz še na pot odpravljaj. Splazim se v kolibo — vhod je bil v višini nekaj nad koleni — blagoslovim truplo, se za par minut vsedem v bližnjo cerkvico, pa hajdi nazaj v Khari. Medtem je sonce pokukalo izza oblakov, izsušilo cesto in trudnemu potniku olajšalo hojo.

Ob štirih popoldne pridem do kraja, kjer sem bil zjutraj pustil kolo. Še enkrat je romalo v obcestni ribnik, potem pa je šlo po suhi cesti kot po asfaltu — za pet minut. Silna ploha mi je zavrla pot. Kaj pa zdaj? Ob cesti niti ene kolibe. Pot blatna. Kolesa se sploh ne vrtijo. Zadenem kolo na rame in jo uberem naravnost na nezorano polje, ki je bilo narahlo s travo prerašeno. Tu so kolesa spet poprijela. Plohe noče biti konec, sledil je naliv za nalivom, prav po monsunskih manirah. Šlo je s kolesom — peš seveda — čez drn in strn, kar v polni obleki in čevljih, kot na vojaških štrapacih. V popolni temi sem jo pozno zvečer primahal domov. Nobena stvarčica ni ostala suha, vse do žepne ure, ki sem jo bil zavil v žepni robec in je v njem plavala do doma. Na usnjati torbi so šivi popustili, od talarja se je odcejala modra barva, od štole, ki sem jo ves čas nosil pod obleko..., pa kaj bi našteval. Potniku je tudi že sapa popuščala. Edina nepoškodovana stvar je bil medaljonček z Najsvetejšim, ki sem Ga moral nazaj prinesiti. Božji Misijonar je bil na poti ves čas z menoj. Prav po tisti:

Ko v žalosti sreč medli,

tolažbe ne pozna;

Kruh angelski me razvedri,

moči spet nove da!

Za popravek ure je bilo treba odšteti 25 rupij, ki so vredne osem USA dolarčkov, torbo sem moral kupiti novo, sestra zakrižstanka jo je morala nanovo oskrbeti z vsem potrebnim, obleka in čevlji? Zadosti!

Ko sem se kasneje enkrat spet z biciklom zabaval na poplavljenih stezah in poljih, sem na nekem takem potu nalašč štel, kolikokrat

IZ BENGALSKEGA MISIJONA

bo treba stopiti s kolesa. Našel sem samo: 63 krat! In to na 20 do 25 miljah poti. Na obe strani, tja in nazaj, to znaša 126. S tem pa še ni vse povedano. Nekateri prehodi znaajo biti še vse prej kot prijetni. Nekje sem si uro kar za vrat privezal, da se mi spet ne zmooči. K sreči tistikrat ni deževalo.

**Zdaj: Poznate jo — stezo,
ki vodi — skoz Bengalijo...!**

ZRTEV LJUBEZNI

V vasi Bodipur v kharijskem okrožju je leta 1878 umrl poljski misijonar Fr. Müller, šele 28 let star. Umrl je za kolero, čisto sam med domačini. Padel je kot žrtev ljubezni v službi bolnikov. Pred smrtjo je še prosil za škapulir, ki so mu ga bili po pomoti odvzeli, nato pa je z misijonskim križem in rožnim vencem v roki katehistu naročil: "Povej ljudem, da zanje umriem in da rad darujem svoje življenje za njihovo spreobrnjenje."

Odkod dobiti spomenik? Osebnost mi dobro poznani holandski misijonar Fr. Stanislaus Van Haaren S. J., ki je večino svojega življenja prebil v tem misijonu in so ga šele pred par leti pokopal v Rančiju, je imel veliko spoštovanje do pokojnega Fr. Müllerja. Ko je bil imenovan za misijonarja tega okrožja (ki so ga takrat od drugod oskrbovali), je začel pridno iskati pokojnikov grob. Končno ga je odkril. Spočel je misel, da bi temu velikanu ljubezni do bližnjega postavil primeren nagrobni spomenik, da groba spet ne izgubijo. A kje dobiti sredstva?

Mr. Ford pride na pozorišče. Tiste čase je Fr. Van Haaren v časopisih bral, da "se bo hči milijonarja Forda poročila z nekim Poljakom". Takoj je romalo pismo čez morje. V njem je misijonar Mr. Forda opozoril na bližnjo možnost njegove hčere v odlično poljsko družino. Preminuli Fr. Müller da je bil tudi Poljak in kako lepo bi bilo — je pisal Fr. Van Haaren Mr. Fordu — ko bi mu Mr. Ford kot tast poljskega ženina z lepim prispevkom pomagal do skromnega nagrobnega spomenika. Mr. Ford je prav hitro odgovoril: "Dear Reverend Father, žal mi je, a jaz — nimam nobene hčere!"

Ljubezen ne pozna zaprek. Fr. Van Haaren pripominja (vse to sem našel v starih zapiskih): "Tudi ta nepovoljen odgovor me ni razorožil." Če ne bo šlo s pomočjo Mr. Forda, bo šlo z božjo pomočjo. "Zgrabil sem bika za roge, naložil 1000 opek na čoln in jih odpeljal 25 milj daleč v Bodipur, kjer sem na grobu Fr. Müllerja postavil križ, da bomo vedeli, kje počiva."

Kaj je z grobom sedaj? Na grobu molimo misijonarji, njegovi nasledniki. Spominjajo se še sedaj dobrega Fr. Müllerja vaščani, ki so mu celo v cerkvi na zid obesili spominsko posvetitev z obljubo, da ga ne pozabijo. "Naš je in ga več ne pustimo od sebe," izjavljajo v spomenici, ki so jo celo tiskati dali. Neizmerno ponosni so, da počivajo misijonarjeve kosti v njihovi sredi. — Fr. Müllerjevo žrtev je Bog sprejel in obdaril.

Samo ena poganska družina je ostala v vasi do letos. Celo protestatije, se zdi, da že

dneve štejejo, kdaj bodo postali katoličani. Zidana cerkva s stanovanjem za misijonarja je postala že zdavnaj premajhna. Ko se v vasi mudi misijonar, sta ob nedeljah dve sv. maši. Žal, da poslopje, ki je bilo zidano še ob času Fr. Müllerja, razpada. Treba bi ga bilo pošteno popraviti, cerkvico po razširiti. Ali bo spet treba iskati kakšnega Mr. Forda, takšnega seveda, ki — ima hčer!?

Piše p. Stanko Poderžaj D. J. — Gornja slika kaže, kako žanjejo v Indiji riž, spodnja pa Moniko in njenega otročka Avgušlina ki ju je p. Poderžaj krstil.

Na potu proti gobavski naselbini

Spoštovani gospod urednik! Pred nekaj dnevi sem Vam pisal, pa se že zopet oglašam. Upam, da bo tole pismo še našlo pot iz Kine, predno se potegne tudi preko nas rdeča zavesa. Včeraj je padel Weiling, tri dni hoda od nas v provinci Kveijčov. Pot pelje od tam v Kuming, Chungking in Chaotung. Nacionalni vojaki so pobegnili in je en del danes prišel v Chaotung. Tu je že vse pripravljeno na sprejem novih gospodarjev; nacionalna vojska bo kot povsod — odšla brez strela. Od danes imamo tudi policijsko uro in po 6 zvečer nihče na ulico ne sme. Vse se boji, da bi nacionalni prekmalu odšli, ker bi roparji predobro izkoristili interregnum. Čuti se teža ozračja — megleno vreme to še povečuje, vendar mi ne čutimo toliko, ker delamo naprej, kot da nas vse to skupaj ne briga.

Po rentgen gredo: v "okrepčevalnici"...

RENTGEN SOB

Imeli smo skromno slavlje. Popoldne je prišel mons. Kerec blagoslovit naš novi rentgen. Uredili smo vse potrebno in že začeli s pregledom bolnikov. Po blagoslovitvi rentgena in električnega generatorja smo imeli "kaj švej" — zakusko — z mons. Kerecom, sestrami in kitajskim dr.-jem Changom. Sr. prednica se je monsignorju zahvalila za pomoč pri nabavi aparata, saj nam je on omogočil posojilo. Povedala je, da nas nista gnala ošabnost in napuh na dolgo in nevarno pot, ampak ljubezen do bolnišnice in bolnikov. Spomnili smo se Vas in vseh naših velikodušnih prijateljev, ki so se ali se še bodo odzvali pozivu za naš rentgenski sklad.

Večer pred blagoslovitvijo smo krāmjljali s sestrami. Govorili smo o razmerah, govorili o težavah, ki se nam bližajo, govorili o rentgenu... Med drugim sem jim rekel tudi tole: Kupili smo rentgen v čudnih časih. Vesel sem tega koraka, ni mi žal strašne poti in mi nikdar ne bo žal, da smo to storili, pa naj se zgodi karkoli. Morda bomo enkrat prisiljeni oditi. Ne bo nam težko, ker bomo uverjeni, da smo storili svojo dolžnost. Ko ne bom več v tej bolnišnici, se je bom pogosto spominjal in vedno rekel: hvala Bogu! Tisti zdravnik, ki sedaj v njej dela, ima skoraj vse, tudi rentgen, ne bo mu treba s prsti stikati za želodčno rano, ne z ušesi ugibati za pljučno kaverno in ne z nosom iskati krogel ter drugih tujih teles. Ne bi bila dovolj samo zavest, da smo pomagali tisočem v bolezni; morali smo tudi za napredek bolnišnice storiti, kar nam narekuje dolžnost.

Misijsionarjenje danes ni tako romantično kot smo morda včasih čitali, ko je vse drlo za misijonarjem. Narodi so se prebudili in vse z rezervo sprejemajo. Misijsionar mora pri ljudeh vzbuditi zanimanje za pravo vero, računati mora z njihovimi nacionalnimi čustvi; dokazati jim mora socialno stran svoje vere in težnjo za izboljšanjem njih stanja; prinašati mora mednje ves napredek v znanosti in vršiti karitas. Par tablet v potni torbici misijonarja je dobrodošlih, v centrih pa morajo biti zavodi, v katerih se bolnikom more nuditi vsa pomoč sodobne medicinske znanosti!! H kakovosti bolnišnice spada v prvi vrsti oprema in izvežbano osebje, ki ga je treba ne le temeljito seznaniti z delom v bolnišnici, ampak tudi z moralno stranjo tega poklica. H opremljenosti bolnišnice spada tudi knjižnica za zdravnike in strojniško osebje. Higijena bolnišnice v misijon-

BLAGOSLOVILI

skih deželah je važen činitelj, radi prebivalstva, ki v te bolnišnice zahaja, in mnogokrat tudi radi klimatskih razmer, saj vsakdo, ki je živel v tropskih ali poltropskih krajih, ve, kako težavna je že osebna higijena. Koliko težja je higijena skupnosti — zlasti v bolnišnicah, kjer se stekajo vse mogoče bolezni in nepravilike. Zato zdravnik ni le zdravnik, ampak včasih tudi policaj, poleg drugih funkcij. Svojo policijsko službo mora vršiti previdno, da ne pride v konflikt z različnimi značaji, da mu ne očitajo kakšno tujo učenost in podobno. Ne reči: takole bi bilo boljše...

Zašel sem predaleč in začel pogovor s samim seboj. Kdor bo misijonski zdravnik, bo lahko na svoji koži občutil vse to, morda kaj več od mene. — Prav danes smo dobili še kup pošte, morda zadnje. Prišla je pošta iz Evrope, Amerike in Kine. Iz vseh pisem vidimo, da nam prijatelj ne manjka, žal, da čas teče čudno pot in niti odgovarjati več ne moremo vsem. Čim bo to možno, bomo storili!!

Vsi nam dajejo v pismih korajžo za težke čase in zagotovila, da se nas bodo spominjali. Korajže nam ne manjka, zavest, da se nas mnogi spominjajo bo prijetna, zlasti nam je prijetna zavest, da je toliko prijateljev med tistimi, ki so šli po svetu ne za kruhom, ampak radi svojega prepričanja in vedo, kako trd je ta vsakdanji kruh... Naj nas ne občudujejo, naj nas ne pomilujejo in naj nas ne obsojajo! Ne, kar moraš, kar moreš, storiti si dolžan... in končno, ali ni imel prav tisti, ki je zapisal: Neživ živeti — ali bi ne bila skrunitev Boga, ki je življenje? — Ko človek jezdi preko kitajskih polj proti pokopališču ali gobavski naselbini, ko gleda slovo sonca za kitajskimi gorami in konec dneva, ko opazuje življenje in umiranje tega naroda, se porodi svojevrstna filozofija. O tej ne bom pisaril, saj Vas ne zanima, preveč ste zaposleni — in vsako pismo, ki Vam ga človek piše, je oddano v strahu, da bo zašlo v javnost. Pisati za javnost ni lahko — pravijo, da svojega jezika ne znaš, da si lažnjivec in končno trdijo, da si neumen postal.

Pošiljam zopet par slik. Imam veliko zbirko slik in filmov — škoda bi bila, da bi se to uničilo. Kaj je za Vas uporabno, sami veste in izberite. Vse slike, katere Vam pošiljam, so moj proizvod, sam sem jih posnel in so resnične. Mislim, da so taka tudi moja poročila, saj nimam pisateljskega talenta in si ne znam izmišljati romanov.

S kitajskim duhovnikom sva obiskala bolnika

Naj končam. Pravkar smo dobili telegram, da so za bolnišnico dospela zdravila, poslana od "Catholic Welfare" prišla so iz Kvangsija v Kunming. Z vso naglico se pripravljata sr. Mihaela in kitajski zdravnik dr. Chang, da jutri odideta v Kunming. Midva s sr. prednico svo še zmučena od rentgenske poti in bova ostala doma. Njima bo lažje, ker bosta na obe strani šla z avtom, seveda zopet skozi rdeče kontrole. Upamo, da bo šlo vse po sreči. Zdravila so za nas silno važna, saj so podarjena za težke čase, ki so pred nami, zato smo se takoj odločili iti ponja. Danes med pisanjem pisma, so mi prišli povedat, da smo med kosilom že rdeči postali, proti koncu pisma so pa prišli novico demantirali. Naj vas srečno najde še to pismo. Pozdrav vsem, prav vsem!

Chaotung, 2. 12. 1949. DR. JANEŽ

Pri kamilijancih v gobavski naselbini

Misijonarji pišejo

Iz Glen-Cowie-ja (Južna Afrika) nam piše 20. XI. 1949. misijonski brat Valentin Poznič F. S. C. sledeče prijazne vrstice:

"Veliko let je minilo, odkar sem dobil zadnje Vaše pismo iz domovine. Ko pa je v mesecu februarju prišel k nam novi slovenski misijonar p. Kladnik, mi je povedal, da se Vi kot begunec nahajate v Argentini. On je kmalu dobil iz Sev. Amerike slovenski časopis, meseca julija pa mi je začela dohajati tudi "Svobodna Slovenija" od vas in kmalu nato "Duhovno življenje". Tako sem bil tega lepega slovenskega branja tudi jaz deležen. Pred nekaj tedni pa je bil p. Kladnik prestavljen na drugo postajo in sva sedaj kakih 180 milj narazen in ne morem več brati teh časopisov. Zato bi Vas prosil, bi-li mogli tam med rojaki najti kakega dobrotnika, da bi zame plačeval ta dva lista, da bi vsaj nekaj slovenskega imel, ker iz domovine ne prejmem nobene slovenske pošte več. V nekem pismu sem namreč malo preveč Tita "hvalil", zdaj so mi pa v zahvalo vsako zvezo z domačimi odrezali.

Če boste želeli kak dopis za "Katoliške misijone", sporočite, bom že kaj popisal.

Meni gre kar po navadi dobro. Zdrav sem in zadovoljen tudi v mojem poklicu. Zdaj je prišlo k nam več novih misijonarjev iz Nemčije; kot sem čul, pride spet nazaj tudi p. Bratina (ki je preje že skoro deset let deloval v Južni Afriki, op. uredništva). Tako nas bo precej misijonarjev in bo šlo misijonsko delo lepo naprej. Od meseca januarja imamo svojega misijonskega škofa. — Vas in vse rojake prav iskreno pozdravljam!"

Prvi glas iz rdeče Kine. — Iz Šanghaja se je oglasil vsem znani slovenski misijonski brat Ciril s pismom, napisanim 4. X. 1949. Iz njega izpišemo nekaj vrstic, ki bodo zanimale tudi naše bralce!

"Kaj bo z ubogo Kitajsko, je znano samo Bogu. Zaenkrat je še precej vse po starem. Tudi misijonarji so povečini ostali na svojih mestih, ka-

kor je določil papeški internuncij. Tudi naši ameriškanski sobratje in usmiljenke v Kanchowu so ostali. Tukaj v Šanghaju je več slovenskih misijonark, ki jih od časa do časa obiščem. Usmiljena sestra Jug deluje v novem modernem dispanzerju, njena sestra pa vodi oddelek v bolnišnici sv. Ludovika. M. Kalista, frančiškanska Marijina misijonarka, je tudi spet tu in vodi veliko šolo, zaenkrat še kar nemoteno. Druga frančiškanka, m. Gebhardina pa tiho in skrito deluje v splošni bolnišnici. Po misijonskih bolnišnicah in zavodih kitajsko služabništvo vedno bolj dviga glave in skuša nagaž' i, kar jim tu in tam uspe.

Tu so se pred kratkim pripravljale velikanske slovesnosti v proslavo zasedbe Šanghaja po sedanjih oblastnikih. A tisti dan je vladalo nad mestom tako neurje, da je bilo brž skoro vse poplavljenno. Ko sem na angelsko nedeljo po glavni ulici gazil vodo do kolen, sem komaj srečno prišel do angleške cerkve k večernicam.

Misijonski brat Valentin Poznič, ki že lepo vrsto let deluje v Južni Afriki.

Včeraj na praznik naše misijonske patrone sv. Terezike, torej po več dneh, so se vode začele odtekati. Danes na praznik sv. Frančiška Asiškega, je že veliko bolje; šel sem k frančiškanom in prisostvoval 4 mašam.

Ravno smo prejeli "Katoliške misijone". Bog plačaj! Po vsebini in obliki prekašajo vse prejšnje, hvala Bogu! Ko je človek takole v tujini, pa mu pride slovenski prijatelj — list v roke, oh kako to dobro dene! Hitro pregledam, potem pa pohitim z dragocenim zakladom k slovenskim usmiljenkam, ki vedno že težko čakajo, kdaj kaj slovenskega berila prinesem. Vas se dobro spomnijo, ko ste jim pred odhodom na Kitajsko v Ljubljani v govorilnici na Taboru še kot bogoslovce navdušeno govoril in jim dal pobude za korajžo. Nadaljujte z listom, ki je naše največje bodrilo v težkih dneh!

INDIJA SE OGLAŠA

Klerik g. Nace Kustec se je pred časom iz Bombaya preselil v Tirupatur, kjer dela družino Juriču in Kešpretu. V naslednjem objavljamo dve njegovi pismi, ki sta sicer starejšega datuma, a zanimivi. Prvo je še iz prejšnjega mesta, drugo iz novega.

Naš misijon je popolnoma odvisen od božje Previdnosti in smo včasih brez pare v hiši. Pa vendar nam potrebnega ne manjka in še mislimo na zidavo novega poslopja, kajti prihodnje leto že ne bo več prostora za vse novince in filozofe. V Tirupaturju, kjer sta Janez Kešpret in Branko Jurič, imajo 250 aspirantov (semeniščnikov), 200 sirot in je okrog 30 sobratov, pa za vse skrbi — gožja Previdnost.

Jaz sem se tu že zelo udomačil in se prav dobro počutim. Letos sem se lotil angleščine, po Božiču se pa še tamilsčine oprimem. Res da je zelo malo časa ali nič za učenje jezika; a pravilo; da se Slovenci naučimo jezika, tudi če se ga nočemo. Semkaj je prišel v noviciat eden iz Burme in pravi, da naš Joško Kra-

mar izmed vseh tamkajšnjih misijonarjev najbolje obvlada birmanski jezik. Torej pogum!

Pri nas se vsak dan bolj čuti potreba po izboljšanju življenjskih prilik naših kristjanov, ki so navadno iz najrevnejših slojev. Ni dovolj, dobro jih poučiti v veri in jih krstiti, ampak jim je treba tudi gospodarsko in socialno pomagati na noge, s tem da jim nudimo strokovne, tehnične in kmetijske šole. Le tako dobe katoličani dobro zaposlitev in ne utonejo v poganškem morju. Kot dobri kristjani in specializirani delavci ter mojstri nasprotno celo dvignejo ugled kristjanov in lahko pomagajo pri misijonskem delu.

V juniju smo začeli novo šolsko leto, ki ga bomo zaključili 13. februarja. Sem generalni asistent, zraven pa so mi naložili šest ur šole dnevno. Si lahko mislite, koliko prostega časa mi ostaja. Od petih zjutraj do pol enajstih zvečer včasih nimam niti pet minut časa prostega. V oktobru smo imeli duhovne vaje in po njih dvadnevni odidih v hribih. Prav lušno je bilo; a skoraj bi bil pustil tam mojo malenkost.

Na čelu mojih fantov sem prehodil pranekatere hribe in doline. In glej, ravno ko jo mahamo čez lepo cvetoč travnik, začutim, da nekaj leze po mojem hrbtu. Nič dosti se nisem menil za to in kar mirno potipam z roko ubogo živalico. Le-ta se z vso silo zaletaj na drugo stran mojih pleč. Tedaj se ustrašim, češ, kaj če je strupena kobra. Takoj opozorim fante kako in kaj. Najpogumnejšemu izmed njih velim, naj močno zgrabi z roko talar in kačo, ali kar je že pod talarjem, in naj tako močno stisne, da jo zaduši. Petindvajsetletni fant si ne upa. Vsak trenutek je lahko odločilen. Zato kar pred vsemi fanti odpnem talar in skušam pogledati, kaj se godi na mojem hrbtu. Tedaj zakopam glavo hudo strupenega kuščarja. Hkrati tudi fantje zakriče: "Kuščar, kuščar!" Neprijetno odkritje in vpitje me k sreči ni spravilo iz ravnotežja, tako da so fantje kar debelo gledali. Fantu, ki je imel v roki dva metra dolgo in dober palec debelo palico, ukažem, naj ž njo udari kuščarja. Fant se obotavlja, ker

...spoštuje predstojnike in ve, če bo udaril kuščarja, bo tudi Brother Ignatius deležen buške. A ker gre za življenje, se kmalu vda in z vso močjo useče... Kuščar pade na tla: na Nacetovem hrbtu se pa še danes (po poldrugu meescu) vidi modra črta...

Popoldne jo udarimo proti zapadu, kjer se srečamo z opicami. To je bilo veselje ne samo za fante, ampak tudi zame. Takoj se vname bitka med fanti in opicami. (Škoda, da nimam fotografskega aparata...; če bi naši Ameri-fanci enega poslali, bi jim bil prav hvaležen: koliko zanimivosti!) Opice so bile premagane in moji zmagovalci se veseli vrnejo. — Od tu jo urežemo v dolino, da bi obiskali tamkajšnjo električno centralo. Se že mračí, a se ne ustrašimo poti. Končno pridemo do cilja; toda ker je že pozno... nam ne dovolijo vstopa. Potepeni kot kužek, ki so mu vzeli klobaso, se obrnemo proti domu. 15 km z na pol mrtvimi fanti in po noči, ni nič kaj prijetno. Začnemo moliti rožni venec kot oktobrsko pobožnost. Po rožnem vencu dodamo eno zdravamarijo, da bi prišel kak avto in nas popeljal domov. Še nismo končali zdravamarije, ko zaslišimo ropotanje tovornega avtomobila. Čez par trenutkov nas dohití in se ustavi: povprašajo nas, kam smo namenjeni, in nas takoj rovabijo gor. Čez pol ure smo že sedeli za mizo pri naši skromni večerji.

Dne 22. novembra nas je obiskalo najhujše neurje, kar jih pomni bombayska zgodovina. Na tisoče ljudi je ostalo brez strehe. Vse mesto je bilo tri dni brez luči in brez zadostne hrane, ker je bil ves promet ustavljen. Ne bom popisoval mojih doživetijev v tistih urah, ker bi jih bilo za celotno knjigo... Voščila in pozdrave vsem! — Nace.

In g. Branko Jurič piše:

Bog Vam plačaj za podobice. Ne morete si misliti, kako dragocen dar je to bil za nas in kako smo ga bili veseli. Rodite nepričani, da bodo fantje vedno molili za Vas in za vse, ki so kaj prispevali.

Midva z Janezom (Kešpretom) sva prezaposlena, saj dober del noči prebija pri delu. Zato ne moreva veliko krat pisati. Vzlic temu Vam bom na kratko opisal Jane-

zovo in moje delo med poganki.

Janeza vabijo na levo in desno za vsak praznik, da jih "gor jemlje". Seveda vsakdo, alj bolje, vsak ravnatelj hoče ravno njega, to pa ne le zato, ker je uradni inspektorjalni fotograf, temveč tudi zato, ker se je zelo proslavil s svojimi posrečenimi posnetki ter s hitrim razvijanjem in dobavljanjem slik. Z vseh strani prihajajo naročila na veliko in na malo. Tako na primer iz Bombaya 500, potem drugih 200, iz Madrasa za ekonomna 800, za inspektorja 300, za sestre zopet 500; potem tukaj za zavod 2000 enkrat, 1200 drugič, itd itd... Ubogi Janez hoče vsem ustreči in dobro vem, da ga sonce zjutraj pogosto najde še pri delu. Seveda Janez (četudi dela vse v večjo čast božjo) vse fotografije do pičice lepo zaračuna; in to zelo dobro zna, saj ni bil zastoj nekoč trgovski pomočnik. In prefekt mi je zadnjič rekel, da Janez prinese s svojim delom več denarja kot vsa mehanikarska delavnica z vsemi svojimi stroji in fanti vred. V oklepaju povem, če še ne veste, da smo mu mizarji napravili razen dveh povečevalnih aparatov tudi nov "ufficio", katerega je zelo vesel in v katerem bo morda še več denarja in nebes zaslužil kot vsa moja mizararska delavnica. Poleg tega ima tudi asistenco pri najmanjših "smrkavcih" v zavodu, ki mu vzame dober del dneva. Fantje, četudi so aspirantje, so zelo navihani, pa Janez z njimi zelo potrpi, zato ga tudi vsi zelo radi imajo...

Jaz pa večji del dneva prebijem v mizarški delavnici; pred enim letom je bila še učilnica za študente, a sem jo v kratkem času spremenil v mizarško delavnico. Če bi bila malo večja, bi se lahko merila z marsikatero v Evropi. Na desni strani delavnice je oddelek za zunanje delavce (8 po številu, med njimi 4 rožani), a na levi je strojnica s 5 stroji, ki so zelo primitivni, saj smo jih skoraj vse napravili iz lesa. Fantje zdaj delajo izpite, a za izpitno nalogo v praktičnem delu so dobili nočno omarico. Nikar v življenju nisem videl fantov, ki bi tako ljubili delo in bili tako pridni, kot so moji mizarčki. Obenem so tudi zelo nadarjeni.

In drugače? Zadnjič sva z Janezom igrala na odru tisto znano pantomimo z mazanjem marmelade. Za tukajšnje fante in sobrate je bilo nekaj čisto novega. Čeprav nisva kdove kakšna igralca, so nekateri fantje in predstojniki izjavili, da se niso nikoli v življenju toliko smejali kot tistikrat. Za ravnateljev god sva zopet nastopila. Pripravila sva venček slovenskih narodnih pesmi. Janez je pel, jaz sem ga pa spremljal na harmoniki. Oblekla sva se kot kranjska Janeza s puščicem za klobukom. Ploskanja ni bilo ne kraja ne konca. Fante sva naučila tudi gorenjsko zdravico "Bratci veseli vsi". Zapeli smo jo štiriglasno s pristnim slovenskim besedilom. Kot tenor in bas sta pomagala dva mečkača, ki sta si ob slovenskih besedah skoraj jezik zlomila.

IZ SIAMA smo dobili od znanega br. Jožefa Bevca, galezijanca, pošto, ki nam v njej tole pove: "Pač nisem niti slutil, da bi mogli v teh razmerah kje izdajati slovenske "Katoliške misijone". A Vi ste vse to lepo uredili, in tako bomo mogli tudi mi, slovenski misijonarji, še katero ziniti. — Minila je vojna, a rane se še niso zacelile in se tudi še ne bodo tako hitro. Mi v Siamu sicer vojne nismo tako težko občutili kot drugod, a vendarle je bilo precej težav več kot sicer. Celo manjše versko preganjanje je za nekaj časa nastopilo, a potem minilo. Jaz sem bil še pred kratkim v se-

menišču, sedaj so me pa poslali na po številu katoličanov drugo misijonsko postajo v vikariatu. Radi velikega pomanjkanja duhovnikov je tu en sam duhovnik. Imamo tudi manjšo sirotišnico z okrog 30 fantiči brez staršev, ki obiskujejo ljudsko šolo. Pridejo navadno kot pogani, počasi pa se spreobrnejo. Priporočam se še vnaprej za liste in lepo pozdravljam!

Pred nedavnim smo prejeli od istega misijonarja še sledeče pismo:

V "Katoliških misijonih" veliko pišete o Kitajski, kako jo komunizem použiva. Tudi Siam ima nemajhno število komunistov, ki, zlasti odkar je sovjetski poslanik v Bangkok, delajo, da je veselje.

Tu Vam prilagam sliko č. g. Roberta Rotana Khutrahul, ki je bil pred dobrim letom posvečen. Vidite ga, kako svoji še pozanski materi pred lursko votlino daje novomašniški blagoslov. Študiral je v jezuitskem kolegiju v Hongkongu, kjer je tudi diplomiral, zraven pa se je spreobrnul. Ko se je po končanih študijah povrnil v Siam, je vladalo ravno versko preganjanje in njegov oče, bangkoški veletrgovec, mu je stavil ali — ali: ali budist ali pa ne več njegov sin. Mladi mož si je izbral drugo. Dobro se še spominjam, kako je prišel v naš novicijat, ves ponižen, a z železno voljo, vztrajati! Mnogo ovir je moral premagati na potu do cilja. A ga je dosegel. Sedaj je nastavljen kot profesor in pomožni svetnik v naši gimnaziji v Bang Nok Khueku. Duh božji veje, kjer hoče...

Z daljnjem Japonske nam piše usmiljenka s. Jožefa Zupančič:

Kakor vidite, Vam ne pišem več iz Osake. V začetku oktobra sva z neko predstojno sestro (iz šanhaja) odpotovali na novo misijonsko postojanko Maiko, dve uri od Osake, pol ure od Kobe proti Kyushu. Pot gre ob krasnem morju, kakih 5 minut nad njim, med malimi grički. Naša družba je tu na krasnem kraju kupila obširno posestvo, kjer hoče ustanoviti japonsko sestrsko semenišče. Imamo že nekaj poklicev in

bomo morda začeli z noviciatom že v marcu. Sedaj sva tu šele dve sestri, prednica in jaz, ki sem ji bila dodeljena kot tolmač japonščine. Sedaj imamo polno delavcev, ki preurejajo poslopja v naše namene. Na posestvu smo namreč našle tudi 10 hiš, ki pa niso vse uporabne. Le ena je z nadstropjem in po evropsko zidana; ostale so čisto japonske hišice. Za kapelo sva namenili veliko dvorano, ki so jo dosedanja prebivalci uporabljali za ples, zdaj pa si jo je božji Misijonar izvolil za svoje bivališče. Kapela bo pripravljena za službo božjo malo pred božičem, tako da bomo od tedaj naprej imeli na misijonu stalno Najsvetejšo. Sveta maša je sicer že vsak dan, v sestrski sobi. Mašuje naš gospod misijonar lazarist, ki smo mu tudi že pripravile lepo japonsko hišico. Po rodu je Irek, sedaj se pridno bavi z japonščino.

Upamo, da nama v sv. letu 1950 pride več sester iz Evrope ali Kitajske na pomoč. Na Japonskem je nastopila doba velike žetve, a delavcev je vedno premalo, dasi prihajajo vedno nove skupine iz Evrope in Amerike. Tukajšnji okraj je še povsem poganski. Pol ure od nas pa je misijonska postaja, kjer že 30 let deluje francoski misijonar. Kristjanov pa je le mala peščica, a kar jih je, so zelo goreči in zvesti. Prav danes, 11. decembra 1949., je bila v cerkvi prvič birma s kakimi 20 birmanci, malimi in velikimi. Po birmi smo povabili prevzvišenega gospoda škofa tudi malo k nam. On je Japonec in zelo vabi razne družbe, da pridejo na pomoč v njegovo škofijo.

Dasi sva šele dva meseca tu in še nismo niti začeli z misijonom, že prihajajo k našemu krščanskemu nauku japonski otroci. Zadnje nedelje jih je bilo 48.

Sporočim naj Vam še to, da je nekaj mesecev pred mojim prihodom semkaj prišla v Osako s Kitajske s. Efronina Katarina Jančar, tako da sva bili nekaj časa skupaj. Ona je sedaj tam ostala in se mora kajpada učiti japonščine. — Pozdrav vsem!

KAJ NAJ BEREM

Lahko bi vam povedal zgodbo o dihurju, ki noč in dan žre knjige, da se izrazim po Prešernovo. Prešeren je hotel zboosti Čopa, velikana učenosti, ki pa sam ni pisal. Čop je bral veliko, a kot vsak znanstvenik, po načrtu in to, kar je spadalo v njegovo stroko. Vsak izmed nas pa pozna drugačne dihurje, hočem reči ljudi, ki žro tisk vse v prek, brez kakršnega koli izbiranja in pomišljanja. Čim bolj je knjiga prazna, čim bolj gotovo spada med plažo, tem raje jo prelistavajo. Ti ljudje si nikoli ne zastavijo vprašanja, kaj naj berem; pa bi si moral danes zastavljati to vprašanje vsak pameten človek in si po odgovoru nanj uravnavati svoje branje.

Danes je tiskanih proizvodov brez števila. Vsakdo ve, da je vsebina modernega tiska kaj različna; da se ne govori v njem le "kak prideluje se krompir najbolji; kako odpravljajo se ovcam garje".

Govorili smo že o tem, da nikar ne berimo vsega v prek. Kadar mi glas vesti ali cerkveni zakon prepovedujeta brati kako knjigo, je ne smem vzeti v roke, smo rekli. Toda kaj pa sicer, kadar ne gre za tako prepoved. Ali naj takrat berem vse vprek? Ali drugače povedano: ali naj se ravnam pri izbiranju čtiva le po načelu, da ne berem tega, kar mi more v verskem ali naravnem pogledu škodovati, ali pa obstoji še kako drugo, bolj pozitivno načelo o izbiranju čtiva.

Skušnja nam pove, da kaka knjiga more biti škodljiva, čeprav ne vpliva naravnost kvarno v nravnem ali verskem oziru ali ni od Cerkve prepovedana. Mnogo čtiva je namreč takega, da nam kvari literarni okus, razburja živce in krade čas, ne koristi pa prav nič. Branje take literature je samo zapravljanje časa. Tako branje je le fino prikrita lenoba. Kdor bi ves božji dan roke križem držal in sanjavo zrl v daljave, bi si zvečer nemara le očital, da je dan zapravlil v lenobi. Kdor pa zabije dan z branjem prazne in nekoristne knjige, zvečer navadno nima takega očitka. Dan je pač "posvetil" branju. Če pa hočemo biti odkriti, moramo reči, da je oni lenuh na boljšem kot ta pridni bravec. Prvi se je vsaj odpočil (če se je imel od česa), drugi pa si je cel dan mučil oči, razburjal živce in polnil fantazijo s praznimi slikami.

Nekateri knjige kar požirajo. Tako branje je brez vsake koristi, ker ne pušča v duši nobenih vtisov. Bravec takoj pozabi, kaj je bral. Samo njegove oči so trpele. Drugi zopet ne berejo nič ali skoraj nič. Vsako ukvarjanje jim je ljubše kot branje. Zelo veliko je takih, ki precej bero, a nikoli nič resnega.

Moderni človek mora brati, veliko brati, tudi resne stvari, vedno pa umerjeno in po izbiri.

Kaj naj torej berem, da bom imel od branja korist ter se bom izognil škodi, ki jo prinaša neprimerno čtivo. Prav gotovo je to vprašanje pametno in zelo resno. Odgovor na vprašanje pa je bolj zamotan, kot se na prvi pogled zdi.

Po starem načelu, da je treba natančno razlikovati, če hočemo dobro poučevati, bomo razdelili čtivo v več skupin.

DUHOVNO ČTIVO

Na prvo mesto postavljam duhovno čtivo. Ta izraz nam zaznamuje knjige, ki naj vzdržujejo našo direktno zvezo z Bogom. Bere se to čtivo po malem in premišljeva. Je nekakšna premišljevalna molitev čez dan. V to čtivo spada zlasti branje evangelija, Pavlovih pisem, pa tudi drugih delov sv. pisma, poglavja iz Kempčanove Hoje za Kristusom, dobri življenjepisi svetniških oseb in druga ascetična in mistična literatura.

Bilo bi dobro, če bi se čim več katoliških ljudi navadilo vsak dan opravljati svoje duhovno branje. Zlasti pa je potrebno katoliškemu inteligentu; prav tako pa vsakomur, ki hoče poglobiti svoje duhovno življenje. Ali ne veste, da je Gospodova beseda "pelji na globoko" ukaz našega časa? S polovičnim katoliškim življenjem, ki smo ga tolikokrat srečavali doma, se v tej za svet usodni uri ne da doseči ničesar. Zato se ne čudite, če moramo postaviti v program svojega branja na prvo mesto duhovno čtivo.

V svetovnih jezikih, zlasti v španskem, je napisanih silno veliko del, ki so primerna za duhovno čtivo. Segaj po njih in jih prebiraj! S časom se boš navadil. Marsikatero uro dušnega trpljenja si boš s tem prihranil ali vsaj olajšal. Glavno pa je, da boš držal zvezo z Bogom. Spoznal boš, da življenje le

ni tako prazno. Dati mu moreš globoko vsebino. Ob velikih mislih boš sam rastel.

ČTIVO, KI IZOBRAZUJE V VERI

Duhovno čtivo je namenjeno življenju po Bogu (= pobožnosti), to pa znanju v stvarih vere in npravnosti. Oboje je potrebno, pobožnost in znanje. Danes je vera marsikoga v nevarnosti prav zaradi neznanja. Nauk katoliške vere je treba študirati, če hočeš, da si boš vero ohranil živo, zdravo in čisto. Morda se bo to komu zdelo novo, a nič ne de, je takó. Je to naloga, ki jo prejšnji časi niso zahtevali s toliko silo in v tolikšni meri.

V svetu, v katerem živimo, je toliko filozofskih in verskih zmot, da si ne bomo mogli ohraniti vere čiste, če se ne bomo prav nič bavili s preučevanjem katoliškega nauka. Kar smo se verouka naučili, ga bomo sčasom pozabili. Svoje umevanje verskih stvari bomo začeli spravljati v sklad s filozofskimi in verskimi zmotami, ki jih srečujemo vsak dan.

Če poslušáš katoliške ljudi, tudi slovenske, se moraš zgroziti nad zmotami, ki jih pripovedujejo, občudujejo in zagovarjajo. Skoro ni več poglavja, kjer bi ne bilo zmot! Primanjkuje solidnega osnovnega znanja, zato toliko nespametnega govorjenja. Brez osnovnega znanja katoliških moralnih načel, postavim, se ne da pametno govoriti o krščanski rešitvi socialnega ali zakonskega ali družinskega ali kakega drugega vprašanja, ki zadeva človeka kot umno bitje v zasebnem ali družbenem življenju. Brez osnovnega dogmatičnega znanja ni mogoče razpravljati o Bogu, krščanskih skrivnostih, odnosu med Bogom in človekom. Če nimaš solidnega vsaj osnovnega znanja o katoliški apologetiki, te bo zmedel vsak še tako preprost ugovor o navideznem nasprotstvu med vero in znanostjo. Kakšen katoličan boš, če ne poznaš najbolj osnovnih stvari o sv. pismu, njegovi veljavi in njegovi razlagi. Ali ne veš, da protestanti zelo študirajo sv. pismo, čeprav na napačen način. Če prav nič ne poznaš cerkvene pravne ureditve in cerkvene zgodovine, boš osramočen v zadregi stal pred človekom, ki bo Cerkev napadal; ali pa boš celo potegnil z njim.

Svojo vero moramo študirati, če jo hočemo ohraniti. Čim bolj se poglobljaš v kako drugo znanstveno stroko, tem bolj se moraš zanimati tudi za osnovna verska vprašanja, da boš ohranil v sebi pravo razmerje med vero in znanostjo. Prav nič ni potrebno, da bi bil tehnik obenem medicinec in filozof obenem jurist, toda nekaj teologa, bogoznanca, pa mora biti v našem času vsak kristjan. Vero si moraš in moreš ohraniti le sam.

Čtiva, ki izobrazuje v veri, v svetovnih jezikih ne primanjkuje; v slovenskem jeziku pa ga na žalost ni zadosti. A še kar smo ga imeli, nam je danes zvečine nedostopno. Srečnega se more šteti, kdor ima Ušeničkova Izbrana dela in njegove knjige iz Naše poti. Zato naj bi preučevali vsi Slovenci v tujini vsaj članke v Duhovnem življenju. Ne udajajmo se duhovni lenobi z izgovorom, da jih ne razumemo. Večkrat jih le razumeti nečemo. Tisti, ki stě soodgovorni za versko znanje drugih, ne nasedajte modi, ki hoče, ustrezajoč duhovni lenobi, poplitviti vse, kar je duhovnega in nadnaravnega. Verske resnice in skrivnosti so za vse ljudi.

Za mnoge pa članki v Duhovnem življenju in drugih slovenskih nabožnih listih, ne bodo zadostovali; ti bodo pač morali segati po obširnejših delih iz tujih literatur.

STROKOVNO ČTIVO

Med literaturo s svetovno vsebino moramo na prvem mestu priporočiti strokovne knjige. Te so seveda po izobrazbi in stroki čitatelja različne. Iz dveh razlogov je takšno branje koristno in tudi potrebno. Prvi razlog je praktične narave. Če hočeš v svoji stroki napredovati in jo s časom obvladati, moraš preučevati strokovno literaturo. O tem pač ni treba zgubljati besedi. Toda čemu naj preučujem stroko, ki me je veselila in sem si jo izbral za svojo, če pa v tujini ni možnosti, da bi našel zaposlitve v tej stroki. Tudi v tem primeru, ki je na žalost tako pogost med našimi emigranti intelektualci, ne kaže opustiti izbranega strokovnega študija. Ob resni strokovni knjigi boš pozabil na žalostno realnost, za proste ure boš našel plemenito zaposlitev in ne boš se odvadil misliti in napenjati možgan.

Veliko ljudi je takih, da zapro strokovno knjigo, ko so dosegli diplomu. Za nje je diploma samo spričevalo, da so nekoč nekaj mislili in morda nekaj znali. Danes pa ne mislijo več in znajo vsak dan manj. Kdor pa se ni navadil resno misliti, ali pa se je odvadil, se preda plitvosti in površnosti. Nič več ne razlikuje med vzroki in učinki, med čustvenimi in racionalnimi momenti. Hlasta za dnevnimi novicami in senzacijami. Nevoljen, naravnost bolan je, če jih ni. Polagoma zgublja zmožnost presojanja. Postane velik strateg, ugibovalec, ali bo vojska ali ne, in napovedovalec terminov.

Vsakemu članu inteligenčnega poklica, zlasti pa pravemu intelektualcu je strokovno čtivo nujno potrebno, da si ohrani notranje ravnotežje. Beseda inteligent pride pač od glagola, ki pomeni brati znotraj, misliti, preučevati.

Pri preučevanju strokovne literature pa moraš začeti, če hočeš imeti pravi uspeh, pri osnovni in potem prehajati k posebni. Stvar, ki jo študiraš, moraš razumeti in si jo po notranje osvojiti. Hlastanje v branju, preskakovanje in nedoumevanje prebranih mest se pri branju strokovnih knjig bridko maščujejo. Bolje: malo a dobro, kot pa veliko in površno.

Tisti med našimi emigranti intelektualci, ki jih veseli znanstveno delo, naj bi se mu v prostem času posvečali, če le količkaj zmorejo. Samostojno znanstveno razmišljanje koristi namreč znanstvenemu mišljenju veliko več kot pasivno prisvajanje vsebine ne vem koliko tujih znanstvenih knjig.

S preučevanjem strokovnega čtiva in samostojnim znanstvenim razmišljanjem se bo emigrant intelektualno ohranil v svojem inteligenčnem krogu in v njem na primerni višini, kljub temu da si mora služiti kruha z delom, ki zanj ni primerno.

ČTIVO, KI RAZŠIRJA OBZORJE

Prav rad priznam, da strokovno čtivo, o katerem smo govorili, ni za vsakogar potrebno. Večina naših emigrantov ga ne potrebuje, vsaj v kakšnem večjem obsegu ne, čeprav bi priporočal vsakomur, da bi vsaj od časa do časa bral kakšno bolj resno knjigo. Prav za vsakogar med nami pa je danes potrebno čtivo, ki nam posreduje splošno znanje, ki si ga moramo pridobiti ali je vsaj koristno in prav, če si ga pridobimo.

Veliko je danes stvari, ki jih moraš vsaj nekoliko poznati, če se hočeš gibati zlasti v tujem svetu. V naravoslovnih vedah, v fiziki, kemiji in medicini si slede odkritja dan za dnem. Vse govori o razbitju atomov, o sprostitvi atomske energije, o atomski bombi, o penicilinu in streptomycinu in tako dalje. Če ne veš o teh rečeh prav ničesar, v družbi ne boš napravil dobrega vtisa.

Prišli smo v dežele, ki so ne le po zemljepisni legi, marveč zlasti še po svoji zgodovini, kulturi in civilizaciji zelo daleč od naše domovine. V domačih šolah smo se o teh oddaljenih deželah le malo učili, tudi sicer smo redko kaj bolj tehtnega o njih slišali ali brali. Sedaj pa smo prisiljeni bivati v teh tujih deželah sredi tujih ljudi s tujo kulturo in civilizacijo. Vse nam je tuje. Pamet in lastna korist nam naročata, da naj se seznanimo s temi deželami in ljudstvi, sredi katerih hočeš nočeš moramo živeti. Kujavo stati ob strani in se zamikati v našo preteklost, bi bilo zelo nespametno. Dosti bolj modro je jemati v roke knjige in članke, ki nam opisujejo dežele naših novih bivališč in ljudstva, ki v teh deželah prebivajo, njih

zgodovino, kulturo, slovstvo, umetnost in znanost. Čim več bomo o teh deželah in ljudeh vedeli, tem bolj domače nam bodo postale. Razumeli bomo marsikaj, kar nam danes ne gre v glavo. Ker bomo veliko razumeli, bomo tudi marsikaj oprostili.

Če hočeš v tujini napredovati, moraš poznati jezik, ki ga tam govorijo. Znati dobro tuj jezik, pa ni tako preprosta stvar. Poznati moraš ogrodje njegove slovnice, zlasti njegovo sintakso, prisvojiti si način izražanja v njem. Zato je treba jezik študirati, ne samo po posluhu si ga prisvajati.

Še marsikaj drugega je, kar spada v čtivo, ki razširja obzorje, toda naj bo zadosti. Ne opuščaj v revijah poučnih in informativnih člankov; pa tudi sicer vzemi v roke večkrat kako poljudno znanstveno ali celo znanstveno knjigo, ki ti bo nudila potrebno znanje.

ČTIVO, KI RAZVEDRUJE

Kdor sprašuje, kaj naj bere, pričakuje zvečine odgovor le glede povesti in romanov, ali bolj rečeno glede čtiva, ki naj razvedruje. Skušali smo dopovedati, da je poleg zabavnega čtiva še drugo, ki nam je bolj potrebno in koristno kot prebiranje romanov in povesti, čeprav nočemo reči, da nam tudi to ne utegne biti potrebno ali koristno.

Povesti in romanov z različnimi podvrstmi je v raznih jezikih brez števila. Dan za dnem pisatelji izdajajo nove. Pregleda čez vse te literarne proizvode nihče ne more imeti. Povesti in romani morejo imeti umetniško vrednost, seveda v različni stopnji, ali pa so brez nje. Eni kakor drugi morejo biti versko in moralno neoporečni ali pa ne. Če je povest ali roman z moralnega stališča slab, ga zaveden katoličan ne bo bral, pa naj ima dotični literarni proizvod še tolikšno umetniško vrednost. Rešitev duše je prva stvar! O tem smo že govorili na drugem mestu.

Vprašanje je le, kako ugotoviti, da sta povest ali roman moralno slaba. Docela se da ugotoviti to, šele ko knjigo prebereš. Takšna ugotovitev pa je prepozna. Zato so sestavili o večini bolj znanih pisateljev nekake moralne vodiče, ki ti označijo, koliko je z moralnega stališča vredno to ali ono delo. V Franciji je ugotavljal to znani abbé Betheem s svojimi sodelavci. V južni Ameriki je sestavil podoben vodič v skrajšani obliki meksikanski jezuit Cardoso pod naslovom Cuatrocientos novelistas bajo el prisma del dogma y la moral católicos (México 1946). Če pa takega seznama nimaš ali knjige, ki jo hočeš brati, v njem ni, bodi previden, ko si izbiraš berivo. Vprašajkušenega človeka za svet! Če pa tudi tega ne moreš, vsaj na vsak

način odloži knjigo, ko začutiš, da ti postaja nevarna. Z vero in čistostjo se ni igrati!

Tudi glede povesti in romanov, ki jih ni mogoče obsoditi z moralnega ali verskega stališča, naj bi bili previdni. Veliko med njimi je takih, ki nimajo prav nobene vrednosti. Na prvi mah se jim pozna, da jih je avtor pisal površno in naglo ter le za denar. Svet in življenje na njem predstavljajo v nerealni obliki. Je to nezdrava literatura, ki množice zastuplja. Kdor se je navadil takega branja, je kakor zapit delavec, ki se je predal žganju. Vedno mora stati "pod paro". Postane nerealen kakor stalni obiskovalec kina. Realno življenje v svetu je čisto drugačno kot tisto, ki ga opisujejo take povesti in romani ali predstavljajo filmi.

Ko si torej izbiram čtivo, ki naj me razvedruje, bom prvič pazil, da delo ne bo moralno slabo, in drugič, da bo imelo kako literarno vrednost. Šunda ne bom bral brez potrebe. Je škoda mene in mojega časa za tako branje. Saj je toliko moralno neoporečnih in umetniško vrednih literarnih del, zakaj bi se hranil z odpadki.

Razume se samo po sebi, da po dnevnem delu za oddih ne morem prebirati del, ki spadajo v tisto visoko umetnost, katero razumejo le literarni strokovnjaki. Ta dela niso za večino izmed nas. So pa poleg njih še druga dela, ki niso brez literarne vrednosti, a so kljub temu razumljiva in prijetna. Pri branju takih del se duh odpočije in dvigne. Ko tako delo prebereš, se začutiš olajšanega. Spoznal si življenje od nove strani in ni ti žal, da živiš.

Človekova izobrazba se ne meri po tem, koliko knjig je prebral, marveč po tem, kako jih je predelal. Zahteva se torej kakovost, ne količnost. Če velja to za vsako branje, velja še prav posebej za branje leposlovnih del, zakaj tu je nevarnost večja kot drugod, da bi le hlatal za koncem, da bi zvedel, "ali sta se vzela ali ne". Pravi užitek bom imel le tedaj, če bom bral s premislekom. Tudi duhovni kruh mora človek uživati v trudu in znoju, pravi lepo Malebranche.

SLOVENSKO ČTIVO

Tudi slovenska leposlovna dela bomo radi brali v tujini; nekateri še rajši kot doma. Toda tudi ta dela bomo presojali po gornjih načelih. Ni že zato najboljše, ker je naše. Ni izvzeto izpod zakonov morale, ker je slovensko delo. Ne bom za to prebiral slovenskih del, da bi se vdajal bolni sentimentalnosti in brezplodnem domotožju, marveč zato, da ohranim svoj slovenski jezik, slovenski na-

čin mišljenja in čustvovanja in ljubezen do slovenske domovine.

ZAKLJUČEK

Velik del človekovega duševnega življenja obsega branje. Od čtiva se duša hrani. Pamet in skušnja morata človeka voditi, ko si izbira telesno hrano. Hude bolezni bi si nakopal, kdor bi tolažil svojo lakoto in žejo s čemer koli, kar mu le pride pod roko. Ponovno moramo izbirati duhovno hrano, če nočemo trpeti škode na duši.

Različno čtivo moramo uporabljati, da se bo harmonično razvijalo naše duhovno življenje. O vrstah čtiva smo zgoraj bolj obširno govorili. Opaziti smo mogli, da vlada med njimi vrednostni red, ena vrsta je bolj potrebna kot druga. V vsaki pa naj vsakdo modro izbira, kar je zanj najbolj primerno. Niso vse duše uglasene na isti ton.

Človekovo življenje je resna zadeva. Saj je vsakomur izmed nas zaupana neumrljiva duša. Po "božji podobi in sličnosti" je vsakdo ustvarjen. Zato more človek živeti pač brez kruha, brez vina, brez ljubezni, brez sreče, ne more pa živeti brez skrivnosti, kot lepo pravi moderni francoski katoliški pisatelj Leon Bloy. Človeška narava sama nujno terja skrivnost, nekaj, kar je za materialnim svetom, kar je za grobom, duhovno in večno. Mnogo tega nam posreduje dobro branje. Zato je jasno, da bolj biti ne more, da ne smem s čtivom uživati strupa, marveč le zdravo hrano. Moram izbirati.

Duhovno življenje mora imeti prvenstvo. Še daleč nista vse dolar in peso. Tudi lastno stavbišče in dom še nista vse. Več kot telo je duša, in več kot telesno življenje je življenje duše in duha. Čtivo je močan činitelj v razvoju duševnega in duhovnega življenja. Zato ga ne smem puščati v nemar.

Dnevnik in novice v njem ne more biti vsa moja duhovna hrana. Dnevnik me le informira o tem, kar je novega v svetu. Presojati pa moram kritično sam, ne nasedati reklamno velikim naslovom v dnevniku, ki je željan le senzacij. Mojo duhovno hrano mi mora nuditi drugo čtivo.

Od ravnanja po pravilnem odgovoru na vprašanje, kaj naj bere, bo v veliki meri odvisen razvoj v duhovnem življenju vsakogar izmed nas. Zato naj bi se vsak ustavil za trenutek, premislil in presodil. Gre za veliko reč, prav za prav za vse. "Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi."

DR. A. ODAR

NAŠA POSVETOVALNICA

Z raznih strani so nas prosili, naj bi odprli posvetovalnico za duhovne stvari. Marsikomu vstane kako vprašanje z verskega in cerkvenega področja, na katero bi rad odgovor, a ne ve, kam bi se obrnil. Kar na naše uredništvo pišite! Če bo vprašanje zgolj zasebno, boste prejeli odgovor v zasebnem pismu. Če pa bo vprašanje takšno, da bi odgovor zanimal tudi druge, ga bomo kratko obravnavali v našem listu pod zgornjim naslovom. Če pa bi bilo vprašanje še važnejše in bi zahtevalo daljše in bolj splošno odgovarjanje, bomo priobčili o tem poseben članek. Vsakdo se sme oglasiti.

Uredništvo

1.

Zakaj so v Argentini pobožnosti v cerkvah drugačne kot pri nas, n. pr. rožni venec molijo drugače, popoldanske oziroma večerne pobožnosti so čisto druge. Tuje se zato počutimo v argentinskih cerkvah. Ali bi ne mogla biti katoliška Cerkev bolj enotna.

Podobne misli so vstale že temu ali onemu med nami, odkar smo morali zapustiti domovino. Povsod smo srečavali v cerkvah nekaj drugačnih pobožnosti, kot smo jih imeli doma. Tako že na Koroškem, Tirolskem in v Italiji, celo v samem Rimu. Zato ne bo nič čudnega, če tudi v Argentini ne bo vse takó kot pri nas doma. Na drugem kontinentu smo, med narodom z drugačno kulturo, ocean nas loči, petnajst tisoč kilometrov leži med nami in domovino, s koroških in tirolskih gora pa smo mogli gledati vanjo...

Gornje vprašanje vsebuje več stvari. Treba ga bo razstaviti, da bo mogoče nanj pravilno odgovoriti.

Pobožnosti, ki se vrše po cerkvah, imenujemo kult ali bogočastje. Ta kult more biti javen ali zaseben. Javen je takrat, če ga opravljajo zakonito določene osebe v imenu Cerkve z dejanji, ki jih je Cerkev uvedla. Izkazovati pa se mora Bogu ali Mariji ali svetnikom oziroma blaženim. Blaženim se sme le v omejenem obsegu. Če kult ne opravljajo za to zakonito določene osebe (n. pr. duhovniki) ali se ne vrši v imenu Cerkve ali če dejanje, s katerim se opravlja, ni uvedla Cerkev, je kult zaseben. Da bo tak zaseben kult po raznih krajih različen, je prav lahko razumeti. Toda nas zanima tu le **javen kult**. Zakaj ni ta povsod isti?

Pri javnem kultu moramo razlikovati dva dela, namreč **liturgijo** in **ljudske pobožnosti**. Liturgijo sestavljajo uradne cerkvene pobožnosti, ki so popisane v občin liturgičnih knjigah, ki jih odobruje samó sv. stolica. Ljudske pobožnosti pa so tiste, ki imajo navadno izvor pri pobožnih posameznikih, a jih pozneje cerkvene oblasti potrdijo. Ljudske pobožnosti morejo potrjevati tudi škofje, če jim ni to posebej prepovedano. Nove litanijske pobožnosti, toda po kan. 1259 § 2 cerkv. zak. škofje ne morejo potrditi novih litanij, ki bi se smele javno moliti. Zgled liturgične pobožnosti je sv. maša, zgled ljudske pa n. pr. litanije Matere Božje, sv. rožni venec.

Razlike, ki jih pri sv. opravljenih v cerkvah opazujemo, se tičejo **ljudskih pobožnosti**. Ker se narodi po izražanju svojih čustev med sabo razlikujejo, je samo po sebi razumljivo, da se pokažejo razlike tudi pri

izražanju pobožnih čustev. Drugače izraža čustva Italijan in drugače Nemec. Zato ni čudno, če bo kaka ljudska pobožnost, ki je nastala med Italijani, imela drugačen značaj kot pa tista, ki je nastala med Nemci.

Liturgija je nadnarodna, univerzalna, občečloveška, ljudska pobožnost pa ohranja poteze narodnosti, časa in kulture.

Katoliška Cerkev je univerzalna, namenjena vsem narodom in vsem časom, zato je v svoji liturgiji nadčasovna in nadnaravna; zna pa se čudovito prilagoditi času in ljudstvu, med katerim živi; znaki tega prilagajanja se razodevajo v ljudskih pobožnostih. Čim dalje v času živi kaka ljudska pobožnost in čim bolj se je razširila po svetu, tem bolj postaja deležna nadčasovnosti in nadnarodnosti, ki sta značilni za cerkveno liturgijo.

Nam se toži po ljudskih pobožnostih, kakor se opravljajo v naši domovini. To je pač razumljivo; toda zameriti ne smemo, če drugi narodi prav tako po svoje opravljajo ljudske pobožnosti. Skušajmo razumeti in se uživati.

Nad ljudskimi pobožnostmi bdi sv. stolica, zato se ne uvedejo vanje stvari, ki bi bile nedostojne ali v opreki s kako versko resnico ali pa v nasprotju s splošnimi cerkvenimi načeli in zakoni glede liturgije.

Če pa sv. stolica za kako ljudsko pobožnost nakloni odpustke, večkrat tudi določi, kako se mora opravljati ta ljudska pobožnost, da bo deležna odpustkov. Zgled za tak primer imamo prav pri rožnem vencu, ki se v našem vprašanju posebej omenja. Molitev rožnega venca se opravlja, kakor vidimo, na dva načina, ali tako da se nova skrivnost napove le v začetku vsake desetorice ali pa tako, da se ponavlja za vsako zdravomarijo. Pri nas doma smo molili rožni venec po drugem načinu, v romanskih deželah zlasti pa ga molijo po prvem načinu. Odpustki pa, ki so bili dani za molitev rožnega venca, so po določbi papeža Pija IX. iz leta 1859 veljali le, če se je rožni venec opravil po prvem načinu. Tisti torej, ki so molili rožni venec po naše, po tej določbi niso prejeli odpustkov. Na prošnjo avstrijskih škofov pa je bila za staro Avstrijo dana izjema. L. 1921 pa je sv. stolica izjavila, da se vnaprej dobijo odpustki tudi, če se opravlja rožni venec po drugem načinu.

2.

Oprostite, če se Vam bo zdelo čudno tole vprašanje, ki mi večkrat prihaja na misel: ali bi se ne dale resnice naše vere pojasnjevati drugače, kot se doslej. Svetni ljudje

danes drugače mislimo kot duhovniki. Ves način našega izobraževanja, našega mišljenja in izražanja je drugačen. Zato nam ostane, kakor mislim, tako tuje večkrat vse pojasnjevanje verskih resnic. Da, resnica sama nam je bližja, kot taka njena razlaga. Ko bi nam kdo razložil po naše!

Nič ni čudno Vaše vprašanje. Reči moram, da je zelo aktualno. Bogoslovni strokovnjaki sami se zlasti v Franciji in Španiji zadnja leta mnogo bavijo z njim. Tako se je "IX španski teološki teden", ki se je vršil od 16. do 21. septembra 1949 v Madridu, bavil z vprašanjem o takozvani novi teologiji; že več let pa se zlasti v Nemčiji govori o oznanjevalni (kerigmatični) teologiji "Nova teologija" sicer ni isto kot kerigmatična teologija. Izhajata pa obe iz istega skupnega vprašanja, ki je zgoraj zastavljeno: Kako naj namreč teologija pojasnjuje verske resnice, da bo postalo njeno pojasnjevanje kar najbolj dostopno modernemu človeku. Vprašanje je veliko globlje, kot se na prvi pogled zdi.

Kerigmatična teologija rešuje vprašanje bolj preprosto in le bolj po vrhu, da tako rečem. Pred očmi nima toliko razglabljanje verskih resnic kot njih oznanjevanje. Preučuje zlasti tiste strani na verskih resnicah, ki za njih oznanjevanje bolje služijo. To sta zlasti njih lepota in primernost. Verske resnice so vendar tako silno primerne človeški naravi, v njih se skriva toliko lepote, ki tako silno privlačuje človeške duše. Vzor vse lepote pa je Kristus. Zelo toplo zato govori ta teologija o Kristusovi osebi in jo postavlja v središče vsega oznanjevanja. Kristus, Bog

in človek, je središče vse dogmatike, vse moralne teologije in ascetike, vsega svetovnega dogajanja. Ob Kristusu pa stoji Njegovina in naša mati Marija.

Nova teologija pa si reformo bogoslovja zamišlja drugače. Takole modruje: Današnji znanstveni bogoslovni sistem sta postavila sv. Albert Veliki in sv. Tomaž Akvinski, prvi je delo začel, drugi ga je dokončal. Zgodilo se je to v XIII. stoletju. Ali prej ni bilo znanstvene teologije? Bila je, saj se je začela že v III. stoletju. V čem pa je novost Albértova in Tomaževa. V tem, da sta privzela za razlaganje verskih resnic Aristotelovo filozofijo, ki sta jo prej očistila poganskih zmot. Znanstvena teologija pred njima pa je bila zgrajena na novoplatonski filozofiji, ki ji je odprl pot v teologijo zlasti sv. Avguštin. Sv. Albert in Tomaž sta napravila teologiji neprecenljivo korist, ko sta postavila v njeno službo aristotelsko filozofijo, ki si je takrat začela osvajati svet.

Moderni človek pa več ne izpoveduje aristotelske filozofije. Misli drugače kot ta filozofija in izraža se drugače. Aristotelova filozofija mu je postala popolnoma tuja. Zato se pristaši nove teologije sprašujejo, ali bi ne kazalo sprejeti modernega mišljenja in izražanja. Na ta način, mislijo, bi teologijo močno približali sodobnemu človeku. Vsi so prepričani, da bi bil ta poskus težak. Sam v sebi radi razbitja moderne filozofije težji kot Albertov in Tomažev, toda nič boli drzen kot onih dveh cerkvenih učiteljev.

Španski teološki teden vprašanja o novi teologiji ni rešil. Predavatelji na njem se niso vjemali, kako pojmovati novo teologijo. Je pa zanimiv poskus.

PO KATOLIŠKEM SVETU

GLAS PASTIRJEV

Sveti oče je sprejel konec januarja skupino ameriških časnikarjev, ki preiskujejo po Evropi, kakšne plodove prinaša Marshallov načrt. Vporabil je to priliko, da je spet krepko označil važnost tiska. "Resnica potrebuje glas, da se izrazi; najjačji glas pa, ki danes doseže vse ljudi, je tisk... Kdo ne ve, kako more časnikar hoté ponarediti dejstva ali oslabiti njih resnični pomen, ali celo skriti resnico?... Čestitam vašemu poslanstvu, ki z njim naklanjate številne in neprecenljive usluge veliki človeški družini. Pozivam vse časnikarje k vneti in pošteni službi resnice."

NAVODILA

za največjo previdnost pri procesih za ugotavljanje ničnosti zakonskih zvez je izdala Cerkevna komisija, ki nadzira sodišča o zakonskih zadevah. Opozarja škofo na odgovornost, ko določajo sodnike. Izbrati jih je vselej med najbolj neoporečnimi du-

hovniki z največjo pravosodno izobrazbo in izkušnostjo.

Odloki Apostolske stolice pa objavljajo odredbo Svete kongregacije za obrede, ki dovoljuje uporabo električnih orgel pri liturgičnih slovesnostih, če nima pristojni škof nič proti temu.

SVETO LETO

Na poslanico in dar predsednika Perona je papež odgovoril s pismom, v katerem se spominja velikega evharističnega kongresa in želi Argentini po Materi božji obilnih milosti in pravega napredka.

Pravtako je odgovoril kardinal Schuster. Pravi: "Vaš dar sem takoj izročil ustanovi "Domus Ambrosiana", ki postavlja hiše za ljudi brez strehe... A mene veže dolžnost hvaležnosti, da molim za Vašo Visokost in vso Vašo državo.

Vaš program: iti med ljudi, je odličen. Ljudem je treba dati dvoje stvari, ki jih nujno potrebujejo. Za dušo jim je treba

dati Boga, za telo pa vse, kar je tvarnih potrebščin v človeški družbi."

Ostavka Myrona Taylorja. Deset let je bil predstavnik ameriškega predsednika pri papežu. Kot se zdaj ve, je že 13. decembra sporočil sv. očetu, da bo moral zapustiti to važno mesto. Zdaj je to storil "iz nujnih osebnih razlogov". Izjavil je, kako je počaščen in zadovoljen, da je mogel sodelovati s papežem pri njegovem delu za mir; papež da "ima danes v Evropi in v vsem svetu vodilno moralno vlogo." Predsedniku Trumanu je Taylor javil, da je bila slovesnost odprta svetega leta najbolj ganljiva prireditve, kar jih je doživel. Oba, sv. oče in ameriški predsednik, sta z obžalovanjem sprejela odločitev zaslužnega državnika. Po Trumanovih besedah je Taylor vršil svoje poslanstvo v "letih krize, ko je šlo za temeljna načela civilizacije." — Zdaj študirajo v Washingtonu, ali naj obdrže mesto predsednikovega odposlanca v Vatikanu. Protestanti so bili že od nekdaj temu protivni.

Reka romarjev stalno narašča. že v naprej so za celo leto zavzeli po hotelih, gostilnah in stanovanjih vsi prostori. Vseh romarjev pričakujejo okoli dva milijona iz sedemdesetoro narodnosti. Organizacijski odbor je pripravil za vsakega "romarjevo zalepko", kjer so vizitka, kuponi za znižano vožnjo, knjižica z napevi in molitvami, vodič po Rimu in romarski znak. Vse vizitke tehtajo 15 ton, romarske knjižice 140 ton, vodiči 210 ton, zavitki 40 ton — vse skupaj 30 dobro naloženih vagonov.

Ali je treba še vprašati: čemu ta naval v Rim? Za milosti svetega leta. Za odpustke. Sv. spoved ti sicer izbriše grehe; vsaj del časnih kazni pa ostane. Vseh kazni te reši popoln odpustek. "Razlog, zakaj odpustki veljajo, je edinost skrivnostnega telesa, v katerem so se mnogi s spokornimi deli dvignili nad mero svojih dolgov... Ta zaslužnja so večja kot potrebna mera vseh živčih, zlasti po zasluženju Jezusa Kristusa. (Sv. Tomaž).

Razen preobilnih nadnaravnih darov — tudi za tiste, ki ne morejo v Rim — prinaša sv. leto še darove druge vrste. Sem spadajo **amnestije** (seveda drugačne kot titovske): Odlok o spregledu zapornih kazni, manjših od 2 let, in o skrajšani kazni med 2 letoma do 20 let za eno četrtino, je izdala **španska vlada**, "da izpriča svoje katoliško čutenje".

— **Tudi brazilska vlada** je sklenila, da obsojencem, ki bodo v svetem letu prestali najmanj tretjino kazni, preostanek skrajša ali olajša. V enem iz odlokov se bere, da se v svetem letu "in v skladu s prastaro tradicijo oproščajo žalitve in se nudijo nove možnosti tistim, ki se žele vključiti v družbo." Govoril je tudi pravosodni minister Adroaldo Mesquita de Costa in izpovedal tako vdanost sv. očetu in tako živo krščansko prepričanje, kakršnega ministri v stari Jugoslaviji nikoli niso. Samo en odlomek: "Sveto leto je čas, ki se v njem prenavlja krščanski duh, zmagujoč nad duhom teme... Leto poleta k Bogu, leto miru in edinstva med ljudmi..."

Seveda pa je treba z milostmi sodelovati in se zanje potruditi. Romarje zavajajo skuš-

njave treh vrst. Skušnjava agencij: udobnosti, izleti, zabave — najmanj pa žrtev. Kaj bo s spokornostjo takih? Druga skušnjava: Družba: skupinska vožnja, sprejem skupine itd. Kakšno bo čutenje s Cerkvijo takšnih? Tretja skušnjava: osamljenje, češ romanje je moja osebna stvar, jaz plačam in zase mi gre. Kaj je z ljubeznijo takih ljudi? že v božičnem govoru je sv. oče pokazal, kako je treba romati: "V duhu pobožnosti, ki je polnil vernike preteklih stoletij. Morali so premagati ovire vseh vrst in so prišli v Rim — često bosonogi —, da opero grehe s solzami kesanja, in da izprosijo pri Bogu odpusčanje in mir. Oživite to staro vero in to staro gorečnost božje ljubezni, pomnožite ju in ju skušajte viliti tudi v druge."

Med prvimi romarji je argentinska skupina ena najmočnejših. 3. januarja so začeli obiskovati bazilike. S križem spokornosti v rokah jih je vodil kardinal Caggiano, spremeljali so ga: nadškofa iz Santa Fe in Córdoba, škofa iz Mendoze in Corrientesa in duhovniki. Za njimi je stopalo več kot 500 romarjev poleg rimskih argentinskih staronaseljencev.

14. februarja je odpotovala iz Buenos Airesa skupina, ki so jo zbrali salezijanci. Udeležili se bodo slovesnosti proglasitve **Dominga Savia**, don Boscovega učenca, za blaženega.

Duh svetega leta je zajel ves svet. Na romanje se zlasti vzpodbudno pripravljajo na Javi. Imajo poseben narodni odbor. Za reže, ki žele v Rim, prispevajo domačini tudi z oddaljenih otokov del zaslužka, otroci po katoliških šolah pa so dali vsak po en novček. Molitev sv. očeta za sv. leto je prevedena v vse jezike, ki so v navadi po otočju.

DOGODKI IN PRIREDITVE.

V Argentini se je vršilo v začetku januarja zborovanje voditeljev moške veje **Katoliške akcije**. Uspešne in dobro pripravljene študijske dneve je zaključil predsednik inž. Arrighi s temi besedami: "V tem svetem letu moramo v skladu z željami svetega očeta sodelovati v križarski vojski velikega povratka. Zberimo se na eharističnem kongresu v Rosariu in z nami največje število mož, ki jih je mogoče zbrati." Pater Bonifacij pa je dodal: "Zavedajmo se, da nismo nič storili in da moramo mnogo storiti. Delajmo z navdušenjem in optimizmom, ne da bi nas porazi, ki nas morda čakajo, mogli preplašiti, saj delamo v imenu Kristusovem in za Kristusa." — Udeleženci so se poklonili tudi kardinalu Copellu in nunciju Fietti.

Materi božji Mariji, ki jo mi in Poljaki priznavamo za kraljico, izkazujejo narodi čast na razne načine. V Argentini so ji priznali **najvišje mesto v vojski**. Pred kratkim je državni predsednik odločil, da se z vsemi častmi položijo generalski znaki na Njeno znamenito podobo v jujuyski stolnici. Slovesnost se bo vršila 13. aprila, na obletnico ustanovitve mesta Jujuy.

Kongres za argentinsko cerkveno zgodovino je postavljen v teden od 22. do 29. junija. Istočasno bo zasedal tudi panameriški odbor za ustanovitev Medameriškega instituta za versko zgodovino in umetnost.

V Rimu se je mednarodni kongres kato-

liškega tiska vršil od 15. do 19. februarja. Na 14. oktobra pa je določen začetek mednarodnega katehetskega kongresa. Istočasno bodo taki kongresi po drugih državah. Pripravljajo se razne publikacije. V Italiji bodo predvsem kazale na nevarnosti protestantske propagande.

Za papeškega poslanca na cerkvenem koncilu v Indiji je bil imenovan sidneyski nadškof Gil Roy. Sv. oče mu je poslal posebno poslanico, v kateri naglašava važnost tega zborovanja neposredno po proglasitvi indijske neodvisnosti. Potem omenja ovire, ki jih tam stavljajo katoliški duhovščini in vernikom. Potrebno je pomnožiti število duhovnikov domačinov, razviti in razširiti Katoliško akcijo in ustanoviti katoliško univerzo ter mnogo drugih šol.

Novi blaženi in svetniki. Vse kaže, da bo sveto leto pognalo tudi mnogo teh prežlahtnih sadov. V nedeljo 22. januarja je bil proglašen za blaženega Vincencij Palotti iz Rima, ki je bil l. 1818. posvečen za duhovnika, potem pa neutrudno delal zlasti za duše mladine. Vedel je, da ni dosti, napraviti jih za katoličane, postati morajo tudi apostoli. Prejšnji papež je jasno povedal: "Palotti je videl v naprej bistvo in ime laičnega apostolata, ki je po svoji ideji isto kot Katoliška akcija... Katoliška akcija se zahvaljuje Bogu za novega zaščitnika in vzornika."

V Španiji je začelaasedati komisija, ki naj pregleđa in pripravi gradivo za beatifikacijo 95 duhovnikov, od teh 75 avguštincev. Vsi so bili žrtve rdečega sovraštva in so umrli kot mučenci za vero. Vse poizvedbe in izpovedi prič bodo potem poslali v Rim, kjer se bo proces nadaljeval.

Čast oltarja se pripravlja tudi Izidorju Zorzanu, rojenemu v Buenos Airesu l. 1902. Trileten je odšel v Španijo in tam živel do smrti l. 1943. Bil je inženir in steber apostolske organizacije "Opus Dei"

DOBRO IN ZLO

Izpreobrnjenci. Božja milost je med toliko drugimi premagala spet več znanih in vplivnih mož. Metodistični škof na Koreji **Tjeng Čun Son** je po 50 letnem bojevanju za svojo sekto spoznal katolicizem, se poglobil vanj in po zrelem razmišljanju prestopil z ženo vred v pravo vero. Ko so ga radovedneži spraševali, je odgovoril: "Tako kot je le en Bog, je ena sama tudi resnična Cerkev, ki jo je Jezus Kristus postavil na Petra in apostole. Edina prava Cerkev je torej tista, ki gre prav do apostolov v neprekinjeni tradiciji: rimska katoliška Cerkev."

Na smrtni postelji je bil deležen neizmerne božje dobrote najslavnejši nemški filmski igralec **Emil Jannings**. Pripravljaj se je na nov film "Sveto leto": življenje Bonifacija VIII., papeža, ki je prvi razglasil sveto leto. Med študijem ga je pograbila bolezen (rak na jetrih); malo pred smrtjo se je dotedanji protestantski svobodomislec odločil, dal polikati duhovnika ter prejel prve in zadnje zakramente.

Še drug protestantski umetnik je našel v Jezusovo Cerkev: največji sodobni angleški kompozit **Edmund Rubbra**. Po spreobrnjenju je napisal latinsko "Mašo v čast sv. Dominika". Prvo izvajanje je bil velik dogo-

dek. Med izbranim poslušalstvom je bila tudi angleška kraljica mati Marija.

Uspehi v boju z nemoralo. Nadškofijsko tajništvo za nravnost v Buenos Airesu je izdalo poziv katoličanom, kjer jih opominja na dostojnost v času počitnic. Posebej gre za dostojnost v kopalščih, za oblačenje, ki ne bo žalilo Matere božje. Tajništvo priporoča vsem vernikom, naj zaustavijo javno nesramežljivost in poganstvo z molitvijo, duhovnimi vajami in branjem duhovnih knjig. Z milostmi svetega leta bo to najlepše zadovoljevanje božjemu Srcu.

V Rio de Janeiro je več tisoč vernikov pred Marijino podobo in pred najvišjimi predstavniki državne oblasti priseglo, da se ne bo udeleževalo nemoralnih predstav in da bo delovalo za nravno višino gledališča in kina. To je bila prva velika prireditvev **Legije krščanske dostojnosti**, ki šteje že preko 100.000 članov.

Na Kubi je **Komisija za nravnost v radiu**, ki je postala del ministrstva, prepovedala oddaje s spiritistično propagando ali z nemoralno vsebino. Dekleta in žene Katoliške akcije pa so dosegle, da so bolje oblekli baletke in dostojno zaplesali ob predvajanju nekega glasbenega filma.

Katoliška zavest torej povsod čisti ozračje in odstranjuje umazanije.

Za železno zaveso za zdaj tega ne more. Tam uganja hudič svoja junaštva, 1694 visokih cerkvenih dostojanstvenikov je na tem prostoru; od tega je 34 škofov in nadškofov po ječah in taboriščih in izgnanstvu. 12 od teh v Rumuniji, 7 v Rusiji, 6 v Litvi, 3 na Poljskem, 2 v Jugoslaviji, 2 v Letoniji, 1 v Estoniji in 1 na Madžarskem — kardinal Mindszenti. Kako so tega cerkvenega kneza mučili prvih 19 dni, popisuje S Swift v knjigi "Kardinalova zgodba". V sredo 29. decembra 1948 ob štirih zjutraj se je pričelo mučenje. Postavili so ga pred močno osvetljeno belo steno. Trije izpraševalci so ga brez prestanka bombardirali z vprašanji. Vsake pol ure so se menjavali, kardinal pa je moral ostati vseskozi na nogah. V četrtek ves dan enako. Proti večeru je začel kardinal omahovati. Dali so mu dve skodelici neke pijače. Nato znova bliskovito zasliševanje — 40 ur. V petek so Mindszentiju posle moči, komaj si je še hranil zavest. Noge so pričele otekati. V soboto dopoldne se je prvič zgrudil. Oberst Kotlev ga vpraša, če je pripravljen podpisati. "Ne!" Ali želi videti ostale žrtve? Nič odgovora. V sobo privedejo dve redovnici in kardinalovega tajnika Zaharja — vsega v ranah. — Po 84 urah je kardinal podpisal neko pisanje. Spet stoji 13 ur pred osvetljeno steno. Protestira proti priznanju, ki mu ga narekujejo. Ure dolgo kriče vanj stavek za stavkom. Straže zunaj znajo že vse na pamet. — Tako junaško se je komaj kdo upiral komunistični izsiljevalni metodi. Celó Kotlev je strmel. — To takó dobljeno priznanje je bilo potem temelj za obsodbo na dosmrtno ječo.

Razen te knjige je izšlo o tem še 34 drugih. V New Yorku so predvajali film o sramotnem procesu, **Kardinal Spellmann** je ob tej priliki govoril po ameriškanskem radiu. Med Kristusovim in Marxovim naukom ni

kompromisa. Vsi narodi naj mnogo molijo za udrnitev Kristusovega nauka, ki je edino jamstvo svobode.

O poteku v Jugoslaviji je marsikaj povedal frančiškan Kruno Pandžič. V manj kot 5 letih so Titovi rablji pobili (naravnost ali pa z izstradanjem in boleznimi) nad 300.000 ljudi, med njimi 500 duhovnikov. P. Pandžiču se je pred enim letom posrečilo uiti iz domovine. Zdaj je v USA.

Na Regi so z dinamitom uničili cerkev najsvetejšega Zveličarja. 24 ur prej so župnika obvestili. Cerkev so zgradili l. 1943. v zahvalo za to, da se je mesto rešilo pred zračnimi napadi. — Zločincev, ki so ubili lani septembra mladega duhovnika Jožefa Vedrinjo in cerkovnika blizu Zagreba, vsevedna in vsemočna policija ni mogla dobiti.

O takih in neštivilnih drugih v nebo vpijočih dogodkih dopisniki tujih listov molče. Prokleta zarota molka! Marsikaj pa sta povedala dva ameriška časnikarja, ki sta bivala nekaj tednov na Poljskem; seveda nikjer ne izveš za njuno ime. Svinčeno vzdušje nezaupanja; politična propaganda; temeljita sprememba gospodarskega življenja. Poživi-

tev vere. Podoba je torej povsod v velikem enaka. Tudi to, da se povsod zloba družji z neumnostjo. Na Poljskem so oblastniki do gnali, da je večina dosedanjih otroških igrač reakcionarna. Zategadelj so izdali odlok, da se morajo zamenjati s progresivnimi. Proč torej s konjički, osločki, prešički, zdaj naj se otroci igrajo z velikimi..., z igračami, kjer se ti oko vzraduje ob pogledu na Pepeta ali na poljskega tovariša predsednika Bieruta. Prav primerne in vzgojne igrače so tudi palčki, ki pospešujejo izvedbo šestletnega plana.

Pravkar omenjeni Pepe Džugašvili je za sedemdesetletnico prejel tudi darilo, ki ga res ni zaslužil. Neka mlada gospa katoličanka, ki je morala bežati iz Litve, mu je poslala sveto pismo. Rekla je: "Molila bom, da bi Stalin bral Gospodove besede. Iz njih bi se naučil, da je božja modrost večja in močnejša kot atomska bomba. Molila bom zanj, da bi svetu prihranil grozote še ene vojske in da ne bi končal tako nesrečno kot Hitler." — Kako lepo pojmovanje! Ali dovolj molimo — ali sploh molimo — za najbednejše nesrečneže, ki pogubljajo milijone in sebe?

Gavčevska spoved

"Gaucho" je sin te dežele. Po njegovih žilah se pretaka indijanska kri pomešana s krvjo osvajevalcev. Gaucho je sin Pampe. Ne ljubi mestnega vrveža in civilizacije. Majhna koča, "rancho" je njegov dom, "asado" in "churasco" njegova hrana, "mate" in kanec žgane pijače "caña", njegovo poživilo, neizogibna kitara za dneve žalosti in veselja in pa isker konjič, ki ga ponese kot veter med tisočglave črede ovac in goveje živine: to je gavčevsko življenje.

Gavč je sin svobode. Ima že svoje postave, ki se večkrat razlikujejo od pisanih, ki veljajo za druge. Zato nima rad opravlja z gosposko, ne s svetno ne z duhovsko.

Duhovska gosposka poskrbi za gavčevske duše, kolikor pač more. Ni lahko! Manjka duhovnikov, daljave so velikanske in to ljudstvo ne živi v velikih naseljih, ampak raztreseno po neizmerni pampi v malih skupinah. Duhovnik ne more pogosto do njih, oni pa ne do cerkve. Vsa dušna oskrba tega ljudstva obstoji v "noveni", to je devetdnevni, ki jo imajo ponekod vsako leto, ponekod pa le redkokdaj. O nedavno umrlem sanjuanskem nadškofu msgr. Orzaliju sem bral, da je obiskal kraje svoje škofije, kamor še ni nikdar stopila duhovnikova noga.

Novena je dogodek, ki ima večjo veljavo kot Božič, Velika noč ali katerikoli drugi praznik v letu. Ti gredo mimo ljudi skoro neopaženo, novena pa razgiba vse. Pripravljalni odbor in duhovnik vabijo bližnjo in daljnjo okolico k pobožnostim. Oddaljeni se utabore kar okoli skromnega prostora, kjer se pobožnost vrši. In potem se začne: treba je cerkveno poročiti tiste pare, ki so od zadnje novene sklenili civilni zakon, treba je pokrstiti novorojence ali dopolniti obrede pri tistih, ki so jih krstili "bautizadores", treba je zmoliti "response" na grobovih rajnih, ki so umrli od zadnje novene, treba je pripraviti otroke na prvo spoved in obhajilo, treba je poučevati in pripraviti odrasle na prejem sv. zakramentov, treba je prevideti bolnike itd.

Dovolj dela za devet dni in za enega duhovnika, zlasti če pomislimo, da je treba računati v začetku z nezaupanjem in brezbriznostjo zlasti moških.

Modri škofje so dostikrat poverili misionarjenje po teh zapuščenih krajih redovnikom: dominikancem, redemptoristom ali redovnikom Božje besede.

Tako je enkrat, ni še tako dolgo, imel eno takih noven vnet, pobožen dominikanec,

Skraja je šlo trdo. Le nekaj otrok in starejših ženic se je udeležilo otvoritve devetdnevnic. Sveti mož je molil, vabil, pridigal, poučeval. Pa se je počasi razgibalo. Prišle so matere z dojenčki v naročju, ki včasih patru s svojim jokom niso pustili do besede, otapali so počasi možaki in nazadnje so se otajali še fantje, galjoti, ki so menda po celem svetu enaki.

Poslušali so že, poslušali, saj je dobri pater lepo govoril. Hujše je bilo s spovedovanjem. Otroke in ženske je pater očedil za silo, dedcev pa kar ni bilo blizu. Sveti mož je molil, vabil in pridigal posebno zadnje dni le za moške in Bog ga je uslišal. Duše so se omehčale in zadnji dan proti noči se je nabralo v skromni kapelici in okrog nje nad sto možakov in fantov.

Kaj naj ubogi pater počne? Jutri po maši mora hitro na pot, da ne zamudi novene, ki je bila v drugem kraju napovedana. Če jo zamudi, se bo vse razlezlo na svoje domove in kdo jih bo spet spravil skupaj. Ali naj pusti to stotino najbolj potrebnih kar tako, ko je za premnoge morda edina prilika v življenju, da uredi svoje račune z Bogom?

Pater premišlja in premišlja, pa končno le najde rešitev. Zbere vso to zaostalo čredo in ji razloži svoj načrt: "Ne morem vas vseh spovedati tako, kot bi bilo po postavi treba. Brez zakramentov pa tudi ne smete oditi. Zato bomo naredili "gavčevsko spoved", ki bo v teh izrednih razmerah tudi veljala. Najprej se boste spovedali vsi oženjeni možje naenkrat, nato pa vsi fantje!" Fante je poslal ven, možake pa pridržal v kapeli. Dobro uro jim je spraševal vest. Kot dober poznavalec gaučevskega življenja je vedel, kje in kako zastaviti, da bo zaleglo. Na obrazih je videl, da so možaki njegove besede vzeli zares.

Zdaj je prišla pa spoved! Možake je postavil enega poleg drugega ob steni kapele, z obrazi proti steni. Kar radi so ga ubogali. Neznansko dobro se jim je zdelo, da je pater fantine pognal ven in da so bili sami oženjeni notri. "Roke na hrbet," je komandiral pater, kakor kak narednik pri vojaki. In sto rok, zdelanih in žuljavih, se je pokazalo na ozadjih možakov. "Ne gledati okrog sebe, kajti spoved mora biti tajna!" Dedci so se še bolj pritiskali k steni in škilili izpod čela, če soseda na desni in levi respektirata spovedno tajnost. "Tisti, ki zjutraj nič ne molite, desno roko v pest!" In so se stiskale pesti, ena za drugo, skoro vse. "Kdor zvečer nič ne moli, levo roko v pest!" Pa se je stisnilo trop levih dlani v pest. "Kdor nikdar nič ne moli, roke navzkriž!" In se je prekrizalo nekaj rok. "Kdor je Boga preklinjal, naj stegne prste desne roke! Kdor je preklinjal Marijo, stegni prste leve roke!" Desnic se je odprlo nekaj, levica pa nobena: Križ ne preklinja Marije! In tako je šlo naprej: skrunjenje Gospodovega dne, napake pri vzgoji otrok, pretepi, pohujšanja, pijančevanje, grehi proti čistosti v zakonu, tatvine, obrekovanja, prestopki proti cerkvenim postavam, pglaviti grehi, tuji grehi, slabe družčine in grešne prilike, nevredne spovedi itd. In možaki so pokorno odpirali in zapirali dlani, štili na prste številno prestopkov, migali in odmigavali, kakor je bilo pač treba.

Dobro uro je trajal cel postopek. Nato so se zbrali pred podobo svete Device in na kolenih odmolili kesanje, prejeli odvezo in skupno opravili naloženo pokoro.

"Que monada, ese padre," so modrovali možaki, ko so zadihali večerni zrak. "Splahalo se je. Vse sem priznal, pa nisem bil nič ozmerjan!"

Nato so prišli fantini na vrsto. Postopek je bil ravno tak. Kar zares so vzeli celo stvar. Saj jim je pater pri izpraševanju vesti in pri spovedi prav jasno predložil grdobijo napak in zablod, ki so lastne fantovski tresoritosti.

Drugi dan se je zgrnilo okrog obhajilne mize vse, kar je spadalo v to sosesko. Devetdnevnic je bila končana.

Ko se je dobri pater na skromnem vozilu peljal preko neizmerne Pampe proti kraju, kjer je imel začeti novo noveno, je tako le modroval: "Če se ladja potaplja, da duhovnik odvezo vsem skupaj, če gre polk v boj, vojaški duhovnik stori prav isto! Ali ni ta ubogi narod, ki živi zapuščen sredi Pampe v ravno takem položaju? Sam Bog ve, koliko med njimi jih je danes zadnjič v življenju imelo priliko poravnati svoje račune z Bogom, kakor so pač mogli. "Virgencita criolla," ti poznaš ta narod: pije, krade, nerad moli, mesen je, tebe pa ne preklinja! Saj boš ti posredovala, da mu bo Bog milostljiv Sodnik!"

V ŠOLI

Profesor: Kako, Jakopič, ste že ozdraveli?

Dijak: Da, gospod profesor.

Profesor: Od kdaj vas ni bilo v šoli?

Dijak: Od bitke pri Waterloo, gospod profesor.

V TRGOVINI

Gospa: Imate morda nevidne nogavice?

Trgovec: Imam, milostljiva.

Gospa: Prosim, pokažite mi jih!

RAZUMI, KAKOR HOČES!

Oče se igra z malim sinčkom in mu dovoli, da mu sinko jaha na hrbtu. Ko tako že debelo uro koraca oče po vseh štirih po sobi, se končno naveliča in truden vstane.

"No, kako ti je ugajalo?" ves poten vpraša sinčka?

"O, kar dobro," odgovori sinko. "Ali še prijetneje je jahati na pravem oslu!"

MODA

Poslušaj, Fani, enega tvojih otrok bi vzela s seboj na sprehod. Kaj meniš, kateri bi najbolj pristojal k moji promenadni obleki?

RAZLIKA MED STARIM IN NOVIM RODOM

Prejšnji rod: Če je bilo žensko sram, je zardela.

Sedanji rod: Žensko je sram, če zardi.

V GLEDALIŠČU

A.: Oprostite gospa, ali bi lahko sneli svoj široki klobuk z glave. Ničesar ne vidim, pa sem plačal za sedež 10 pesov.

Dama (odrezavo): Jaz pa sem za klobuk plačala 100 pesov!

La nate male

Tonček je videl novo mašo

Jož, to je bil Tonček vesel, ko mu je mama rekla, da pojde jutri z njo k slovenski maši na Belgrano! Tekel je ven, da bi videl, če bo kmalu noč. Toda sonce je bilo še visoko. Šel je na vrt in ponavljal, kar ga je mama naučila. Več ko stokrat je sklenil roké k molitvi in lepo naredil križ. Sonce je začelo počasi toniti za hišami buenosaireskega predmestja. Tonček pa je mislil, kaj bo lepega videl v cerkvi na Belgrano.

V nedeljo zjutraj se je Tonček sam zbudil, sam obul, umil in oblekel. Praznično oblečen je pričakoval mamo. Oči pa so mu žarele od veselja. Ko pride mama, sta odšla.

Vozila sta se najprej z velikim avtom, potem pa s tramvajem. Prišla sta pred cerkev. Tu je videl Tonček mladega gospoda v mašni obleki. Belooblečena deklé mu je dala križ. S križem je šel z drugimi duhovniki v cerkev. Pevci na koru so peli: "Novi mašnik bod" pozdravljen. ... Potem je bila pridiga. Tonček se je dobro zapomnil iz nje to, da duhovnik Jezusa kliče na oltar, ga daruje za nas in nosi v svojih rokah.

Potem se je začela sveta maša. Duhovniki so pred oltarjem začeli moliti, pevci pa peti. Tonček je vlekel na uho, če bi kaj razumel. Toda prav nič ni mogel razumeti. Zato je začel gledati svetnike na oltarju in šteti luči, ki jih toliko gori. Začelo se mu je tako lepo kakor v nebesih.

Naenkrat zapoje zvonček. Kar naprej zvončka. Tonček vidi, kako mladi duhovnik poklekne in dvigne nekaj belega, lepega. V cerkvi je vse tiho. Ljudje molijo in se trkajo na prsi. Potem je duhovnik dvignil tudi zlato posodo, ki se je svetila kakor sonce.

Kmalu zvonček spet zapoje. Duhovnik in ljudje se trkajo na prsi. Potem pa

odpre gospod majhno hišico na oltarju. Iz nje vzame veliko zlato posodo. Kdo prebiva v tej hišici? Kaj ima duhovnik v zlati posodi? Potem mladi duhovnik vzame iz nje nekaj belega, pokaže ljudem in jim potem to daje. Tudi mami je dal. Vrnila se je nazaj in zdaj vsa srečna moli. Zakaj Tonček ne sme prejeti tega, kar je prejela mama?

Tonček je zagledal potem ob strani lučko, prav tako, kakor gori doma pred Marijo. Čemu gori ta lučka, ko je vse polno drugih lučk, ki so mnogo svetlejše od te?

V cerkvi je minilo. Duhovniki in ljudje so odšli. Mama je Tončku pokazala še Marijo z Brezij, ki je v cerkvi na Belgrano. Ko sta zmolila pred njo kratko molitvico, sta odšla.

Že na cerkvenem pragu je začel Tonček vpraševati: "Mama, kdo je bil tisti mladi duhovnik? Zakaj mu je deklé dala križ? Čemu je tista mala hišica na oltarju? Kaj je v zlati posodi? Kaj je dal duhovnik tebi in drugim ljudem iz zlate posode?"

"Otrok, potrpi! Vsega naenkrat ti ne morem povedati. Ko se bova peljala s tramvajem in z avtom, ti bom vse razložila." Na tramvaju je začela mama pripovedovati:

"Tisti mladi gospod je imel danes prvič mašo. Zato mu pravimo novomašnik. Danes je prvič poklical Jezusa na oltar, ga imel v svojih rokah in ga prinesel nam, ki smo ga prejeli."

"Zakaj pa jaz nisem nič videl Jezusa?" vpraša Tonček. "Zato, ker je skrit v belem kruhu, ki mu pravimo sveta Hostija. Če bi ne imeli duhovnikov, bi ne imeli v cerkvi Jezusa. Ker duhovniki kličejo Jezusa na oltar, jih pozdravljamo s pozdravom: Hvaljen Jezus in ne: dober večer, dobro jutro, dober dan."

“Iz česa pa je hostija?” vpraša Tonček. “Iz bele pšenične moke. Ko duhovnik med sveto mašo reče nad njo besede Jezusove: To je moje telo, pride v njo Jezus prebivati. Zato ji potem pravimo sveta hostija.” “Mama, ali je to res?” “Tonček, res!” odločno odgovori mama. “To nam je povedal Jezus, ki ne laže.” Potem je mama Tončku razložila, da je imel novomašnik križ zato, ker bo klical na oltar Jezusa, ki je na križu za vse ljudi umrl. “Mala hišica na oltarju je tabernakelj. V njem Jezus noč in dan živi. Zato gori pred tabernakliem vedno luč. Imenujemo

jo večna luč. V zlati posodi so svete Hostije. V njih Jezus prebiva. Ko nam je duhovnik dal svete Hostije, smo prejeli vsi Jezusa. Ko boš znal več moliti, ga boš tudi ti prejel.”

Ko sta prišla z mamo domov, so ju že pričakovali na pragu ata, bratca in sestrica. Tonček jim je pa pripovedoval o novomašniku, križu, ki ga je imel, o Jezusu, ki ga je poklical na oltar in delil ljudem, o tabernaklju in o Mariji z Brezj. Nazadnje je rekel čisto tiho atu, da bi rad postal duhovnik, da bi smel nositi Jezusa v rokah. GREGOR MALI

Janezkeov prvi „misijon“

Dragemu novomašniku g. Janézu Ogrinu v spomin na tisti davni trenutek, ko je večni Stvarnik položil v njegovo srce prvo seme duhovniškega poklica.

Cerkev Svete Lucije pod zeleno Dobrčo je oddaleč podobna kokliji, ki čuva svoje piščančke — bele, rumene in temne hišice, ki so posejane po cvetoči rebri.

Fajfarjeva je bela, z novo rdečo streho. železnikova je stara, vsa od dima osmोजना; pomni že deset rodov.

Klančarjeva je prenovljena. Velika okna imfa. Polkna so zelena. Slapovi nageljnov pripovedujejo, da so dekleta pri hiši:

Minca, Zalka in Rotija so že dvalet.

Helena in Pavla sta dvojčki; jih še nimata osemnajst.

Franci je star petnajst, Cene trinajst, Janezek pa jih je v marcu izpolnil deset.

Dvanajst žlic je bilo treba vedno položiti na Klančarjevo mizo: prvo za dobro babico, ki je bila kljub sedmim križem še vedno živahna, zadnjo pa za hlapca Tilna, ki je pojedel za poldrugega, delal pa za dva.

Kakor da se je nebeški kotic preselil na zemljo, tako lepo je bilo pri Sveti Luciji. Pri Klančarjevih še prav posebno. Bili so dobri med seboj, s sosedi, z Bogom in z naravo, ki jim je s cvetjem po pobočju in s petjem ptičkov v živi meji za hišo slajšala življenje.

Klančarjev Janezek je bil ministrant. Posebno stare ženice, ki kljub pobožnosti in zatopljenosti v molitev vse vidijo, so vedele hvalo peti pobožnemu dečku. Govorili so celo, da ga ni bilo še v cerkvi Svete Lucije tako za božjo čast vnetega streznika kot je bil Klančarjev najmlajši.

Tudi župnik Gregor so radi pohvalili bistrega dečka. Pregovorili so Klančarjeve, naj pošljejo nadarjenega sina v Ljubljano v latinske šole.

Ko je neko popoldne pri kosilu padla odločitev, da pojde Janezek v Ljubljano, je mali dečko še bolj zahrepenel po oltarju. V mesto bo šel študirat in čez vrsto let se bo vrnil na Klančarjevino kot duhovnik. Takrat bodo drugi njemu ministrirali. Joj, ali bo to lepo!

Neko soboto popoldne, v prvih dneh avgusta, ko so bili vsi Klančarjevi razen Janezka na polju, si je dečko postavil v živi meji za hišo oltar. Hotel je videti, kako bo izgledalo, ko bo novomašnik.

Iz šupe je privlekel staro mizo, jo pregnil z rjuho, ki si jo je izposodil na babičini postelji, iztaknil nekje križ in dve sveči, ki sta zadnjič goreli, ko je umrl dedek. Iz omare je vzel še stare babičine mašne bukve, ki imajo tako velike črke, da bi jih skoro lahko otipal. Za albo je služilo mamino spodnje krilo.

Vse je že lepo pripravljeno. Toda novomašni oltar mora biti tudi lepo okrašen. Na vrtu pa skoraj nič rož. Kljub skrbni negi deklet so v veliki suši ovenele. Oko mu vzdodčeno obstane na lepih visečih nageljnih pod oknom:

Na Zalkinem so bili trije rdeči cvetovi, na Minčinem dva bela, Rotljin nagelj pa je imel še kar pet lepih cvetov, saj je bila tudi od starejših Klančarjevih deklet najmlajša.

Janezek je brž potrgal vse cvetove, da se maša začne in konča, preden se vrnejo domači s polja. Največji bel nagelj si je zataknil za gumbnico. Tudi Cvelbarjev novomašnik iz sosednje vasi je imel lani lep bel nagelj, ko je pel novo mašo.

Potem se je začela "maša".

Najbolj mu je šel "Dominus vobiscum". Tudi "Et cum spiritu tuo" mu ni delal težav, saj je bil ministrant. Pri "Oremus" se mu je ustavilo. Dobro si je pa zapomnil vse kretnje, saj je dan na dan opazoval gospoda Gregorja pri maši.

"Škoda, da ni še sosedovega pastirčka, da bi bila peta maša, ki je vse bolj slovesna kot navadna tiha. Ko se vrnem drugo leto domov iz gimnazije na počitnice, bom to že vse natančno vedel, saj se celo leto ne bo treba učiti drugega kot samo mašo. Zbogom, slovnica in računstvo! Pravzaprav je res čudno, da se nekateri tako dolgo učijo mašo. Gospod župnik so rekli, da štirinajst let. Gotovo samo radi tega, da tam v Ljubljani malo zrastejo, da so večji kot ministranti. Jaz bom vse že koj prvo leto znal." Tako je med "mašo" raztreseno modroval bodoči Klančarjev študent.

* * *

Tedaj ga je vzdramil iz lepih misli vik pod oknom:

"Kdo je potrgal moje nageljne," je kričala Zalka.

"Ježeš, Marija, pa moje!" sta vpili vsevprek Minca in Rotija.

Potok solza jim je drl po ogorelih licih.

"Tu na oltarju so," jih je potolažil mali "gospod" brat.

"Kaj, ti, smrkevec, si potrgal nageljne," so z grabljami planile za njim.

Videl je, da jih ne sme čakati. Ucvrl jo je proti grapi. Noge so se mu zapletle v dolgo "mašno srajco". Telebnil je kot snop žita, ko ga prime hlapec Tilen z vilami in vrže na voz. Brž se je pobral. Zasledovalke pa so med solzami in smehom s prstom kazale na pobeglega Klančarjevega "gospoda" v materinem spodnjem krilu.

Ves upehan in do smrti žalosten se je sesedel v grapi ob starem znamenju. Ko je zagledal, da mu teče kri iz nosa, kamor je priletel ob padcu, se je bridko zjokal. Sedaj je razumel župnikovo nedeljsko pridigo o preganjanih duhovnikih.

"Se preden sem šel v šole, že moram prelivati kri za svoj poklic!"

Se huje mu je bilo pri srcu, ko je videl, da je tudi nagelj na prsih ves krvav.

Zakaj ni počakal razjarjenih sester, da bi ga z grabljami pobile, kot so Callesovi vojaki pobili patra Proa v Mehiki, kot so pridigali v nedeljo gospod Gregor. Tako bi bil sedaj že lahko mučenec za sveto vero. Po vsem svetu bi se govorilo o njem...

* * *

Vsa tri starejša Klančarjeva dekleta so bila tisti večer odločno proti, da bi šel Janezek študirat. Saj že sedaj, ko še nič ni,

potrga vse nageljne, kaj bo šele, ko se vrne iz Ljubljane. Kdo ga bo pa krotil! Kar spomniti se niso smele, da je sobota večer in da bodo v mraku pripeli po vasi fantje: Vižnarjev Cene, ki hodi pod okno duhat Zalkine nageljne, pa Kolarjev Tinč, ki si je z Minco na roke, in Dolenčev Tomaž, o katerem šušljajo, da hodi k maši z rdečim nageljnomo v gumbnici, tistim, ki je zrastel pod Rotljinim oknom. Pa je bilo deključ komaj dvajset let v februarju.

Kako se bodo sedaj zagovarjale pred fanti?

Preden se razcveto novi, bo pa tudi teden okrog.

* * *

Tisti večer se je Janezek potuhnil in odšel spat brez večerje.

Še drugi dan se ni polegla nevihta, čeprav je bila nedelja — dan sprave z Bogom in ljudmi.

Kako bi mogla dekleta tako brž pozabiti na sramoto, da bodo morali fantje k maši brez nageljnov. To se jim bodo posmehovali, češ gotovo se jim je pri Klančarju podrla!

Janezka so vsi po strani gledali. Še mama, ki je morala to pot dekletom prav dati.

Edino zaslombo je našel Janezek pri babici, samo ona je bila z njim istih misli, da se mu je zgodila velika krivica, ko so ga "brezbožnice" z grabljami podile po bregu, kar se še v najhujšem preganjanju kristjanov nikomur ni pripetilo. Da bi kakšnega duhovnika z grabljami preganjali, tega še babica ni vedela, čeprav ni bilo mučenika v koledarju, o katerem ona ne bi vedela, kako strašno so ga mučili. Kako ganljivo je znala pripovedovati o svetem Lovrencu, ki so ga na ražnju pekli, o svetem Boštjanu, ki so ga s puščicami prestrelili, o sveti Katarini, ki so jo na kolo privezali in po bregu spustili v dolino, o svetem Janezu Nepomuku, Janezkovem patronu, kako so ga v reko Vltavo vrgli in potopili, o svetem Vidu, ki so mu kožo slekli, in še in še. Le o svetniku, ki bi ga brezbožniki z grabljami pobili, babica ni vedela ničesar...

Čeprav je kakšen Klančarjevih menil, da babici že na otročje gre, kljub temu se je dobra starka zavedala, kako nekaj velikega je položil Bog v vnukovo srce, ko mu je dal željo po duhovskem stanu. Vzela si je za posebno nalogo, dobro vplivati na malega dečka in gojiti v njem veliki poklic. Čutila je tudi posebno dolžnost, da kot najstarejša na Klančarjevini pazi, da v tem rodu ne izumre vrsta duhovnikov, na katere je bil njen rod vedno tako ponosen. Zadnji du-

hovnik je bil njen brat Jernej, ki je od apostolskih trudov zgaran, zatisnil oči pred tremi leti. Celih trideset let mu je bila za gospodinjno, pa niti toliko nista prigospodarila, da bi ona imela na stara leta miren kot. Ona bi že, pa je gospod Jernej vedno vse sproti razdal revežem. Se perilo je morala skrivati, če ne, bi se ob sobotah niti preobleči ne mogel. Kadar je bila babica nataktnjena, je rada pogodrnjala čez brata, da jo je tako brez nič pustil na zemlji, on sam pa se je preselil na boljše. Pa ji pri Klančarjevih ni ničesar manjkalo.

Drugače pa je babica imela močno v čistih svojega rajnega brata in je Boga samo za to prosila, da bi tudi njen vnuk Janezek nekoč postal tako vnet in goreč duhovnik, kot je bil pokojni Jernej.

Modra babica je znala tudi s tega včerajšnjega dogodka, ki je pustil v mehkočuteči Janezkovi duši globoko sled, najti lep vzgojni nauk. Tega se je naučila v tridesetih letih "samostanskega" življenja pri svojem bratu.

"Veš, Janezek, duhovski stan je težak stan in poln preganjanja, kakor je vedel povedati naš gospod Jernej, čeprav so bili tisti časi tudi za duhovnike še vse lepši in boljši. Če hočeš kdaj postati duhovnik, moraš že sedaj v mladosti okusiti, kaj se pravi biti preganjan. Gospod Jernej je rad ponavljal: "Duhovnikovo življenje je ena sama odpoved in žrtev!"

"Kaj pa je to — odpoved, babica?"

"Če se odrečeš neki stvari, čeprav je dovoljena. To odpoved potem daruješ za spreobrnjenje grešnikov. Glavna duhovnikova skrb mora pač biti, da se vsi grešniki spreobrnejo k Bogu," je modrovala babica.

"Hm, težka zadeva!" menj Janezek.

"Kaj se vam zdi, babica, ali bi jaz bil zmožen narediti tako odpoved?"

"Kako bi ne, saj si že dovolj velik in celo v latinske šole pojdeš to jesen."

"Hm..." se je zamislil Janezek, "težka stvar, ko pri nas ni nobene priložnosti za odpoved..."

* * *

Popoldne po večernicah sta Janezek in babica obiskala botro Lizo, ki stanuje v dolini pod vasjo. Doma ni bilo mogoče vzdržati. Dekleta so kar naprej "kuhale rilce". Čudno, ko bi pravzaprav Janezek moral biti hud!

Botra Liza je imela Janezka posebno rada. Ko ji je babica povedala, da pojde dečko že letos v Ljubljano v latinske šole, je bila Liza na moč ponosna nanj.

Ko sta se pod večer poslavljala, je botra podarila Janezku tri lepo pisane "tovrenčke". Kar nagledati se jih ni mogel; na hribu nimajo tako zgodnjih jabolk.

To in ono sta modrovala Janezek in babica, ko sta počasi lezla v hrib proti domu. Janezek bi tako rad stekel, da bi bil brž doma in bi pokazal lepo botričino darilo. Pa bi ne bilo prav babici, če bi jo pustil samo. Sedem križev pravi, da nosi na svojem hrbtu, čeprav Janezek ni mogel nobenega videti. Gotove stvari zna tudi babica skriti...

Ali ga je skominalo, ko je gledal lepe prvenčke. S slastjo bi zasadil zobe v najbolj sočno jabolko, da bi rumenordeči most kar brizgnil iz prepolnega sadu in se sladko pocedil po bradi!

Pa se je spomnil jutranjega pomenka z babico, ko sta govorila o odpovedi in žrtvi.

Janezek je še prav dobro vedel, da je odpoved v tem, da se prostovoljno odrečeš dovoljeni stvari in to potem daruješ za spreobrnjenje grešnikov.

Babica je sople v hrib, dečka pa so noge kar same nesle. Ves je plaval v navdušenih mislih in delal sklepe, kako bi tudi on lahko danes naredil odpoved. Sicer gre samo za tri jabolka.

"Babica, ali bi bila tudi to odpoved, če bi se odrekel tem trem jabolkam?"

Starka je presenečena obstala, se uprla na skrivljeno palico in hvaležno pogledala dečka, Janezek ni videl isker, ki so se vžgale v njenih sivih očeh in sta jih potem pogasili dve debeli solzi.

"Velika odpoved bi bila to, Janezek! In še žrtev obenem..."

"Tudi žrtev?"

"Tudi, Janezek!"

Kako je bila babica hvaležna Bogu, ki je ustvaril v njenem vnuku tako čutečo dušo, da njeni nauki rodijo v njej tako hitro sadove.

Zamišljeno sta nadaljevala pot.

Janezek je dvomil, da bi mogla biti to, če se odreče trem jabolkam, tista velika odpoved, ki mora biti lastna duhovnikom. Pa še v tem je velika težava, kako naj to, če mur se odpove, daruje za spreobrnjenje grešnikov. Jabolka prav rad da. Da bi pa z njimi grešnike iskal, je zanj pretežko. Saj bi prej jabolka segnila, kot bi našel grešnike.

Pa mu je kot z neba treščilo v mlado kodrasto glavico:

"Minci, Zalki in Rotiji, trem brezbožnim sestram jih bom dal. Saj vsa bližnja in daljna okolica ne premore večjih grešnikov, kot so njegove sestre; hotele so ga kot "duhovnik."

nika" z grabljami pobiti do smrti. Bog ve, ali se bodo spreobrnila ali ne!"

"Kaj pravite, babica, ali bi se Minca, Zalka in Rotija spreobrnila, če bi jim dal te 'lov-renčke'? Ali niso prevelike grešnice, da bi jih mogla spreobrniti jabolka?"

Čeprav je bila babica vedno resna, to pot ni mogla skriti smeha. Pa se je brž zavedla, da ne sme žaliti nedolžnega otroka. Prav je tudi, da se bratje in sestre razumejo med seboj in pozabijo na nepravilike, ki jih nehoti drug drugemu povzročijo.

"Poskusi, Janezek! Jaz mislim, da bi se spreobrnila!"

Tudi babica je v srcu dvomila; vedela je, da so njihovi deklički trmast. Včasih si je morala tiho priznati, da so prav take, kot je bila ona v mladosti.

* * *

Janezek je čakal ves večer ugodne prilike, da bi začel s "spreobrnjenjem grešnikov".

"Grešnice" so bile trmaste in niso nič govorile. Le kakšen sovražen pogled je padel proti Janezku, kar mu je dalo vedeti, da sestre vztrajajo v svoji grešni zakrknjenosti.

Ko so povečerjali, je Janezek brž zlezel izza mize, pocukal Minco za rokav in ji dal lepo pisano jabolko. Največje in najlepše, ker je bila tudi ona najstarejša in najbolj užaljena. Potem je dal še Zalki in Rotiji. Babica je oddaleč opazovala Janezkov misijon.

Dekletom je bilo nerodno in niso vedele, ali naj vzamejo Janezkov spravi dar, ali pa naj še ostanejo nadalje hude, da si bo smrka-vec zapomnil, kdaj je potrgal njihove nageljne.

"Ali je to zato, ker si nam potrgal nageljne, kaj?" mu je oponesla Rotija, ki je bila še najmanj huda.

"Ne!" je bil kratek Janezek. Čudno, da ne vedo, zakaj jim je dal jabolka.

"To je za spreobrnjenje grešnikov, če že hočete vedeti. Da bi se spravile z Bogom in spreobrnila, brezbožnice!" je vneto pridigal Janezek.

Tisti večer so bili pri Klančarjevih vsi izredno dobre volje. Tako iz srca se že dolgo niso nasmejali. -V soboto popoldne "prva" maša in v nedeljo zvečer "prva" pridiga.

Tako je Janezek uspešno končal svoj "prvi misijon".

* * *

Še skozi vso noč je sanjal, da je stal pri ogromnem kupu lepih pisanih jabolok. Okrog njega se je drenjalo mnogo ljudi. Vsi so imeli temne obraze, kakor grešni Judje, ki so Jezusa križali. Ko je vsakemu dal pisano jabolko, je namah spremenil obraz.

Sonce je stalo visoko na nebu. Nageljni so goreli na vseh oknih. Ko je Janezek dal poslednje pisano jabolko, ni bilo nobenega grešnika več. Vsi so imeli tako lepe in prijazne obraze, kakor apostoli ob Jezusu pri zadnji večerji, potem ko je odšel Judež. In vsi obrazi so nosili Minčine, Zalkine in Rotijine smehljajoče poteze...

Sončni žarek je požgaval Janezka v nos, hlajoče poteze...

Pomel si je oči.

Na nočni omarici so se v jutranjem soncu blestela tri lepo pisana jabolka.

Tedaj so skozi vrata planile Minca, Zalka in Rotija, vse tri hkrati in smehljajoč voščile:

"Dobro jutro, mali 'gospod' Janezek!"

JANEZ MERNIK

Mati dete ziblje

"Ajaj, ajaj ljubček moj!
Dete, trudno si nocoj.
Ajaj, ajaj, dete moje,"
ziblje mati in mu poje.

"Pridi, pridi, grlica,
dete boš mi zibala;
dete moje mehko spalo
in ne bode se jokalo.

Zunaj lepo jagnjiče,
jagnje lepo belo je,
jagnje bode priskakljalo,
moje dete pozibalo.

Lepo rožice cveto:
belo, modro, pisano;
jutri bova zgodaj vstala,
bova lepe rož'ce brala.

Priletite, angelci,
vi nebeški družaji,
dete boste varovali,
njemu sladko spanje dali.

Kadar pridno dete spi,
ljubi Bog nad njim bedi;
kadar tiho dete aja,
Bog mu sladke sanje daja."

(škof Anton Martin Slomšek)

REBUS

Skrita prerokba

BOen EEEEE lin PELxx

ME boš boš boš TAjil

Številnica

19, 13, 1, 5, 12, 16 — 19, 6 — 15, 1 —
19, 13, 1, 14, 10 — 19, 17, 10 — 4, 6 —
23, 6, 19, 21 — 4, 13, 16, 23, 6, 12; 1
— 15, 6 — 21, 6, 25, 10.

REŠITEV IN REŠILCI POSETNICE IN REBUSA V PRVI ŠTEVILKI DŽ 1950

Posetnica: Lesni trgovec.

Rebus: čuvaj Bog vas in podpiraj zdrave, čvrste v novem letu!

Pravilno so rešili: Marija in Alenka Prijatelj (Florida), Barle Janko (Quilmes), Marijan Grilj (Haedo), Lužovec Kristina (Quilmes), Turk Milka (Miramar), Lužovec Mira, Avanzo Marija, Lužovec Julka in Miha Barle (vsi v Quilmesu). — Izžrebani so oni trije, ki je njih ime debelo natisnjeno. Vsak dobi v upravi "Duh, življenja" kot nagrado molitvenik "Kristus Kralju".

Rešitev v tej številki objavljenih štirih ugank (Mati, Rebus, Skrita prerokba in številnica) je treba poslati Uredništvu "Duh, življenja", Victor Martinez 50, Buenos Aires — do 15. marca. Trije po žrebu izbrani reševalci dobe spet vsak lepo, koristno nagrado. (Uganka "Mati" je na strani 183.)

RADOVEDEN VNUK

Stari oče toži, da mu je zaspala noga. Peterček ga vpraša: "Če ti noga zaspi, ali moraš tudi na svoja kurja očesa zamižati?"

Švicarski pisatelj o t Grozdetu in "Črni maši"

Švicarski pisatelj vikar Leon Schmid, ki je spisal že več lepih del iz življenja mladih krščanskih junakov vseh stoletij in narodov, se že skoro vsa leta našega begunstva zanimala za nas Slovence. Sam je prišel iz Švice v Spittal, da se je mogel seznaniti s slovenskimi begunci, s katerimi je tudi še zdaj, ko smo v Argentini, v pisemski zvezi. Poleg drugih del, ki jih je spisal, omenjamo le zadnje tri krasne knjige: "Buben im Sturm" (Mladci v viharju), "Buben im Feuer" (Mladci v ognju) in "Die gekroenten Brüder" (Kronani bratje). Njegov slog je tako svojstven in snov tako literarno obdelana, da se ti življenjepisi mladih krščanskih junakov bero kot najlepše povesti. Kot pisatelja, zlasti pa kot katoliškega duhovnika, ga je silno zanimala usoda mladih slovenskih pričevalcev. Zlasti pa ga je zamikalo mučeništvo mladega Lojzeta Grozdetja. Da bi mogel vso nabrano snov prav obdelati in pred vsem na podlagi dr. Strletove knjige o Grozdetu v svojem slogu sestaviti čim lepše in popolnejše delo o tem našem mučencu, se je začel učiti slovensko. Da bi se mogel čim bolj poglobiti v naš jezik, je iz špitalskega taborišča povabil k sebi v švico slovenskega begunčka na počitnice, s katerim je lahko slovensko govoril. Tako se je potem lotil dela, ki je zdaj že končano. S svojimi slovenskimi prijatelji v Argentini je še zmeraj v pisemski zvezi. Eden izmed teh mu je poslal "črno mašo", katero je prejel in se je zanjo zahvalil v pismu, iz katerega posnemamo tele važnejše odstavke:

"Knjigo "Črna maša" sem seveda prejel. Zares me je navdušila. Sodim, da je to naj-

boljša pesnitev novega časa. Že vse te tedne jo ob nedeljskih popoldnevih prebiram, kar me vselej notranje dviga. Ravno včeraj sem bral prekrasni "Sanctus" in ga poskusil na nemško prevesti — le tako sam za sebe. Morebiti pa se celo odločim, da se zares lotim prevoda. Za vse te vesele ure, ki mi jih je ta prekrasna knjiga že naklonila in mi jih še bo, se ti najpristrčneje zahvaljujem. Čudovita je v njej sinteza in čudovito vzporejeno najgloblje človekovo ponižanje z veličastvom večnega življenja. Tako čutim, da ima knjiga dosti povedati ne le Slovincem, marveč vsemu človeštvu sploh. Prav gotovo bo marsikomu pogled spet obrnila navzgor.

Iz tega razvidiš, da sem v slovenščini že pošteno napredoval. Sicer res marsikatero besedo zaman iščem v slovarju, pa mi zveza potem vselej pojasni pravi smisel tiste besede. Morebiti bi mi sporočil pesnikov naslov. Prav zelo rad bi prišel z njim v zvezo. (To se je že zgodilo.)

Morem ti tudi sporočiti, da pravkar končujem Grozdetov življenjepisi. Kar močno je narastel: kakih 80 strani na stroju tesno tipkanih strani. Največje preglavice so mi delale pesmi. Saj sem moral tudi v prevodu ohraniti isti ritem in rimo. Večkrat sem ob kaki kitici presedel po cele ure, da bi pogodil pravo vsebino v primerni obliki, ne da bi suženjsko prevedel. Konec januarja oddam rokopis založbi, ki ga že dolgo pričakuje. Potem pa bo preteklo vsaj še 6 mesecev, preden bo delo izšlo. Moja sestra, ki je bolniška sestra, mi že sporoča o dveh očitnih ustišanjih na Grozdetovo priprošnjo."

KRECE

OB ŽALOSTNI DESETLETNICI

8. marca bo 10 let tragične smrti rajnega č. g. † Jožeta Kastelica.

Leta 1933 za Veliko noč je prišel v Argentino in z velikim prizadevanjem slednjič zbral okrog sebe lepo število slovenskih izseljencev, za katere je imel službo na Paternalu v cerkvi svete Neže na Avalos 250.

Kar kmalu je postregel rojakom s tiskano besedo, ki je izšla najprej kot priloga "Prosvete", pozneje pa samostojno pod naslovom "Duhovno življenje", ki je v letu 1934 postalo tednik za nekaj mesecev.

Ker je čutil, da je delo za enega preo-gromno, zato je vedno pošiljal na duhovske sobrate v domovini poziv, naj bi se kdo odločil za apostolat med rojaki v Argentini, in ker ni bilo odmeva, se je sam namenil domov, da nabere duhovnikov po svoji želji.

Jaz sem se že prej odločil za Argentino, zato sem pohitel s svojim odhodom. Gospod Jože je nato pridobil za svojo misijonsko misel tudi č. g. Davida Doktoriča in se je novembra leta 1936 vrnil v Argentino, da bi z združenimi močmi delali za izseljence v Argentini in za slovenske izseljence sploh.

Načrt gospoda Jožeta je bil odličen. Imel je dobre zveze s slovenskimi izseljenci v Franciji, Nemčiji in Belgiji, ker je po tistih krajih tudi nekaj časa deloval. Povezati je hotel z "Duhovnim življenjem" tudi Slovence v zamejstvu na Primorskem in v Avstriji ter naseljenca v Severni Ameriki in Kanadi.

Z neprimerno požrtvovalnostjo se je trudil za uresničenje svojega programa, toda raztreseni drobci slovenstva so pokazali malo zanimanja za to, tako da je ostalo slednjič delo v glavnem omejeno le na Argentino, ki mu pa ni mogla dati zadostne finančne sile, da bi izvedel v celoti svojo zamisel "Duhovnega življenja" kot splošnega slovenskega katoliškega izseljeniškega kulturnega lista.

V letu 1937 in 1938 je izdal nekatere številke "Duhovnega življenja" v velikem ob-

segu, ki bodo ostale trajen spomenik njegovi narodni, apostolski in kulturni delavnosti, toda moral je popustiti. Stroški so bili preveliki.

"Duhovno življenje" sem tedaj prevzel jaz, dočim je gospod Jože delal nove načrte za delo med slovenskimi izseljenci in skrbel zlasti za povezanost s pomembnimi argentin-skimi publikacijami, kamor je spravil mnogo člankov in slik o Slovencih in o lepota Slovenije.

NA POT PO ZDRAVJE

Sredi mnogotere zaposlenosti je malo skrbel za zdravje, zato so se seveda začela javljati znamenja oslabelosti, posebno revmatizem; tako je slednjič, ob koncu leta 1939, sklenil, da bo šel v kake toplice.

Bil je velik prijatelj planin. Že kot avstrijski poročnik, ko je preživel dolge mesece v tirolskih planinah v strelskih jarkih, je vzljubil planine. Bil je nato eden redkih Slovencev, ki je obiskal najvišje alpske vrhove, tako Grossglockner, Jungfrau in tudi sam Montblanc. Vse slovenske planine je prahodil in splezal na vse pomembne vrhove in tudi v Argentini je stalno mislil na gore in jih želel spoznati od blizu.

Ko je torej prevdarjal, kam bi šel v toplice, se je slednjič odločil, da gre v Mendoza, v toplice Puente del Inca. Kdo ve, če se mu ne bi ponudila kaka prilika za kako lepo planinsko turo!

Zbrala sva vse podatke o Slovencih v tisti zoni in gospod Jože je odpotoval.

18. februarja sva se poslovila. Ni imel načrta, kdaj se vrne. Verjetno bo stopil tudi v Čile.

Minili so trije tedni brez giasu o njem. Začelo se mi je zdeti sumljivo. Tako mimogrede sem nekje ujel neko vest o Linkovi ekspediciji na Akonkaguo: da se je zgubilo nekaj oseb.

PROTI VRHU AKONKAGUE

Ker je gospod Jože zadnje čase trpel na precejšnjem krvnem pritisku, zato mu je Link odsvetoval, naj se ne pridruži ekspediciji pri nje odločilnem koraku na Akonkaguo dne 4. marca. Toda gospod Jože se je zanašal na svojo krepko naravo in izjavil, da bo tudi on šel.

Prenočili so prvi večer v višini 5400 m, kjer so imeli že za to šotore, nato so šli na 6400 m, do kamor gredo mule. Naprej jih ne spravi nobena sila več. Seveda v tisti višini ni več nobenega znamenja življenja, Nobene travice, nobenega ptička, nobenega zelenja, niti mravelj ni več. Ko so si zavreli vodo za mate, so pili vodo vrelo, pa ni bila nič vroča, kajti v tisti višini vre voda že pri 70°. Tako zmanjšani zračni pritisk seveda močno vpliva tudi na človekov organizem in človeka napravi zelo apatičnega in drznega, da mu ni mar nevarnosti.

7. marca je bil krasen dan, zato so sklenili tvegati zadnji korak. Vrh Akonkague je bil pred njimi, da bi ga dosegel kar z roko, tako jasen je bil ta dan in tako čist zrak. Dobro toliko kot od Kredarice na Triglav. Gospod Jože pač ni mogel sprejeti misli, da ne bi izbral prilike, ki je morda nikdar več ne bo. Nosil je s seboj lesen križ s pritrjenim kvinskim, da bi ga zasadil na najvišjem vrhu Amerike v višini 7040 m (višina ni točna, ker nekateri trdijo, da meri 7060 m in nekateri celo, da več).

Nekateri deli poti so nekoliko nevarni, tako da so se povezali na vrv, večinoma je pa pot na Akonkague tako, da bi stopal človek lahko z rokami na hrbtu prekrizanimi. Vsa težava je v redkosti zraka, ki ovira normalno dihanje in zniža zračni pritisk.

Gospod Jože je kazal znake utrujenosti. Tudi ostali so potrebovali pogostega postanka, da so prišli do sapa.

Ob 14. uri so bili na višini 6950, torej niti 100 m ni bilo več do vrha. Tam je pa precej strmo. Gospod Jože je izjavil, da ne gre več dalje. Ostali so nadaljevali pot in dospeli na vrh ob 16. uri. Ko so se vračali, so gospoda Kastelica dobili ravno tam, kjer so ga preje pustili. Link ga je pozval, naj gre z njimi nazaj, toda gospod Jože ni bil tega mnenja. Konec so ga slednjič preverili, da je še z njimi do najvišjega šotora v višini 6350 m. Tam je nameraval počakati naslednjega dne, ko sta imela priti dva druga člana ekspedicije, da bo z njima poskusil pot do vrha. Skuhali so še gospodu Jožemu čaj, nato ga spravili v spalno vrečo, da bo prespal noč varen pred vseмирskim arazmom, ki v tisti višini vladajo ponoči. Potem so se Link in spremljevalci (bilo jih je šest) poslovili, gospod Jože pa je ostal v gorski samoti in ga potem nihče več ni videl.

TRAGEDIJA V GORSKI VIŠINI

Naslednje jutro je bilo vreme krasno. Gospod Jože je morda čakal nekaj časa na pričakovane ekspedicionarje, a se verjetno slednjič odločil za pot na vrh. Link je trdil, da je prepričan, da je gospod Jože prišel na vrh Akonkague. Vse bi se brez dvoma srečno končalo, če ne bi 8. marca popoldne zadivala strahotna nevihta, katera je zavila vsa

Kdo ve, če se ni gospod Jože srečal z njimi v Puente del Inca? Časopisne vesti so prinašale razne domneve o nesreči, ki je utegnila zajeti ekspedicijo, in da je bil v ekspediciji tudi duhovnik, Slovenec, ki je imel 25. februarja mašo na Plaza de Mulas in je bilo povdarjeno, da je to najvišja točka v Argentini, kjer se je kdaj darovala sveta maša.

Torej je le res, da se je gospod Jože pridružil ekspediciji! Temne domneve le utegnejo postati resnica!

23. marca je klicala telefonično v Flores, kjer sem bil jaz tedaj kaplan, profesorica Ana Palese de Torres, ki je bila tudi v Linkovi ekspediciji. Povedala mi je, kar je ona o stvari vedela. Bila je pri zadnji Kastelicevi maši v gorah, toda naslednji dan je odpotovala v Buenos Aires in sedaj je po časopisju zvedela, da je izginil v gorah gospod Kastelic.

Že naslednje jutro je časopisje prineslo več jasnosti. Iz vesti smo razbrali sledeča dejstva:

25. februarja je bila maša na Plaza de Mulas, v višini 4.400 m nad morjem. Gospoda Joeta je tisti dan glava bolela, toda naslednje dneve pa se je že prilagodil višini in napravil več izletov v bližnjo okolico in pri tem pridobil spoštovanje vseh sodelavcev, ki so v gospodu Kastelicu spoznali odličnega turista in moža široke izobrazbe in modrega vedenja.

goro v besen orkan, ki je divjal nato skoro brez prestanka en teden. Minevali so dnevi in ekspedicionarji, katere je vihar zalotil vstran od glavnega stana, to je, gospod Jože pod vrhom gore in dva druga dober tisoč metrov niže, niso dali nobenega znamenja življenja, čeprav so imeli s seboj električne svetilke, s katerimi bi imeli dajati dogovorjene znake.

Ponovno so poskusili rešilne ekspedicije, toda šele 12. marca so prišli do šotora, v katerem sta obležala prva dva, pokopana pod 80 cm debelim snegom. Komaj so ju rešili.

Kaj pa s Kastelicem? V tem času so prihajala v nižino poročila, katera so bila nejasna, kot je bilo nejasno, kaj se je dogodilo.

14. marca šele so trije izvidniki po silnem naporu prišli do šotora, v katerem je ostal 7. marca gospod Jože. Šotor je bil podrt. Pod njim so dobili spalno vrečo, cepin, rokavice in še nekaj predmetov, ki so bili last gospoda Jožeta. Preiskali so nato vse naokrog in prišli do zaključka, da je gospod Jože najbrže odrinil na vrh Akonkague, kjer ga je zalotil vihar in ga treščil kot lahno peresce v kak prepad. Živ ni mogel ostati, kajti v tisti višini brez spalne vreče mora zmrzniti človeško telo.

25. marca je prišla torej ta vest v časopisje in par dni na to mi je Link sam razložil, kako je bilo po njegovem mnenju.

TRUPLO NAJDENO

Vse iskanje je bilo tedaj zaman. Na vrh Akonkague ni bilo tisto leto več mogoče, tako da je skrivnost tragedije morala čakati razpleta do prihodnjega leta, ko bodo v februarju in marcu hitele spet kake ekspedicije na Akonkagu. V drugem času je vrh sploh nedostopen.

Leta 1941 je šla na Akonkagu vojaška ekspedicija pod vodstvom poročnika Huerto.

Nekako sredi med Plaza de Mulas in vrhom Akonkague je poganjaču utekla mula. Ko je hitel za njo, je naketel na človeško truplo v vojaški obleki. Kdo bi to bil?

Vest so takoj poslali v Puente del Inca, kjer se je nahajal Sempër, eden od Linkove ekspedicije, ki je pohitel na goro in je ugotovil, da je truplo Kastelčeve, ki je šel v planine v vojaški obleki, katero je dobil v Puente del Inca v ta namen.

V Puente del Inca sta bila tedaj v službi zakonca Mahnič, ki sta tudi pred letom gospodu Jožetu močno branila, naj ne izpostavlja življenja s tako drznim poskusom. Ko se je ta novica zvedela in ko sta osebno prepoznala mrtvo truplo, ki so ga prinesli iz gore, mi je Mahnič takoj brzojavil in vprašal za navodila.

Kaj naj storimo? Truplo je bilo v gori sicer čisto ohranjeno, toda kako naj ga v marčni vročini pripeljemo v Buenos Aires in kako naj dobimo v taki naglici potrebna dovoljenja. Ni nam kazalo drugega, kot preskrbeti mu primeren pokop v Puente del Inca. Takoj sem telefonično klical patra dr. Serdoča, ki je bil ravnatelj salezijanskega zavoda v Mendozii in je slovenski sin (sedaj je v Tucumanu). Njemu sem naročil, da naj poskrbi za primerno krsto, naj jo pošlje takoj v goro z duhovnikom, da bo rajni pokopan kot se spodobi. Za spomenik bomo že

preskrbeli, pač pa naj uredi, da se mu postavi na grob lesen križ. S tem je bilo potrebno za silo preskrbljeno.

Ni pa seveda bilo še jasno, kako se je žaloigra odigrala. Domneve, katere je postavil gospod Link na podlagi obdukcije, so sledeče:

Gospod Jože je verjetno poskusil drugi dan sam pot na vrh Akonkague. Znamenja pa na vrhu niso dobili nobenega, ki bi o tem pričalo. Pri tem ga je zalotil vihar, ki ga je zanesel na zapadno pobočje, plazovi pa so ga pozneje nesli dalje in je bil tako najden v višini 5800 m.

Protj temu pa govori cepin, katerega so dobili pod podrtim šotorom, kajti brez njega pač ne bi tvegali pota na Akonkagu. Tudi ostale stvari, katere so bili najdene v bližini šotora, narekujejo domnevo, da se je zgodilo vse v velikj naglici. Tam so ostale rokavice, ena bela in ena črna nogavica (imel je namreč nujno oblečena dva para nogavic, a je očitno v naglici tedaj nataknil od vsakega para le eno).

Truplo je bilo najdeno 1000 m niže v ledenem snegu, ležeče vznak in z neznatnimi poškodbami na zunan, toda z znamenji, da je držalo na precejšnji razdalji, ker je bilo spodaj nad pasom razgaljeno. Obdukcija je dognala, da so bila pljuča počena in telo skoro brez krvi. To je dalo povod mnenju, da je najbrže gospod Jože začutil krvotok na nos. Ker krvi sam ni mogel vstaviti, je v naglici vstal, se za silo oblekel in hitel v nižino po pomoč, a je bil ta napor za pljuča prevelik, in so mu počila, nakar je seveda obležal in izkrvavel. Snežni plazovi so ga nato nesli dalje, na mesto, kjer je bilo truplo najdeno 17. marca 1941.

SPOMENIK NA GROBU

Takoj smo začeli misliti na primeren spomenik. Ime gospoda Jožeta Kastelica je postalo znano po vsem svetu, zato je bila naša slovenska dolžnost toliko večja, da se njegovemu spominu primerno oddolžimo.

Naprosil sem arhitekta Sučiča, ki je rade volje napravil načrt za spomenik: blok naj sestavlja rezano kamenje z granitno ploščo, katero je vzel na skrb slovenski kamnosek Justin Marušič. Stavbeno podjetje Forn, ki je tedaj gradilo vojašnice v Puente del Inca, je prevzelo skrb za pripravo kamenitih blokov in za postavitev spomenika.

Z zbirko med rojaki smo preskrbeli trebnji denar in tako je bila 8. februarja 1942, torej skoro dve leti po njegovi smrti in ob letu najdenja trupla, žalna slovesnost z blagoslovitvijo spomenika na grobu v Puente del Inca.

Ob tej priliki je bila navzoča večina soudeležencev Linkove ekspedicije in Link sam z ženo ter mnogo mendoških in argentinskih planincev. Slovesnost sem vodil jaz z asistenco še enega duhovnika.

Nagrobnik je zares lepo delo. V granitni

plošči je vrezano besedilo, ki pove najprej po kasteljansko glavne osebne podatke rajnega, potem sledi slovensko besedilo:

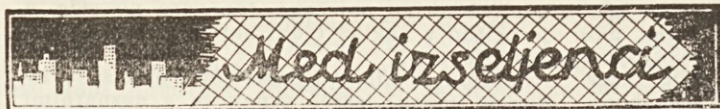
V miru počivaj, slovenske zemlje sin, vneti ljubitelj visokih planin.

Narodu bil si vodnik do nebeških višin.

Leto pozneje je Akonkagua terjala tudi življenje slavnega planinca Linka in njegove žene, ki sta oba našla grob na istem pokopališču kot rajni gospod Jože.

Janez Hladnik

Slike: Str. 185: Pokojni Kastelic s slovenskimi romarji v Lujanu 1. 1937. — Str. 186: zgoraj: Aconcagua; spodaj: Profesorji slov. bogoslovja v San Luisu na Kastelčevem grobu. — Str. 187: Ob odkritju nagrobnega spomenika. Na slikah med drugimi: g. Hladnik in Link z ženo.

ARGENTINA

Nova maša na Belgrano.

Za vsako župnijo v Sloveniji je bil eden najlepših praznikov nova maša. Od blizu in daleč so ljudje prihajali, da v novomašniku počaste duhovništvo. Tudi zunaj domovine smo vsa leta čutili že po taboriščih lep vpliv novih maš, ki so vzbudile tudi marsikatero nove duhovniške poklice. — Ko smo prišli v izseljenstvo, smo pripeljali s seboj enega največjih biserov svoje slovenske semenišče. Leto za letom rodi novih duhovnikov, ki svoj praznik slovesne prve maše pridejo praznovati med sorojake naseljenke. Že več mesecev se je govorilo o posvečenju g. **Janeza Ogrina**, pa zaradi odsotnosti škofa iz San Luisa msgr. Di Pasqua, ki je odšel v oktobru

na slovesnosti začetka svetega leta, nismo mogli dočakati tega dneva. Ko se je škof vrnil, ga je posvetil v semeniški kapeli 5. februarja in za naslednjo nedeljo je bila določena nova maša v Buenos Airesu. — Novomašnik je po rodu Ljubljčan, tam je začel tudi gimnazijske in kasneje bogoslovne študije, ko ga je zatekla vojna, ki je tudi njega postavila na mesto, kamor je šlo toliko slovenskih fantov. Srečno se je rešil in potem v begunstvu nadaljeval študije na slovenski bogoslovni fakulteti v Pragi, Brixnu ter dokončal v San Luisu.

Njegov rodni brat bogoslovec Anton Ogrin ter prijatelj bogoslovec Rozman Branko sta že par dni prej prišla iz San Luisa, da pripravita vse

potrebno za slovesnost. V soboto ponoči pa je prišel s "Cuyanom" (vlakom, ki vozi iz San Luisa v Capital) v spremstvu novomašnega govornika univ. prof. dr. Ignacija Lenčka, novomašnik. V jutro šestdesetnice, ki ga je motil dež, so se začeli zbirati Slovenci od vseh krajev Capitala in okolice, da prisostvujejo novi maši. Veliko se jih je nabralo, čeprav bi jih gotovo v lepem vremenu prišlo več. Točno ob 10 smo sprejeli pred cerkvenimi vrati po slovenski navadi novomašnika. Pozdravila ga je gđc. Katica Kovačeva, ki mu je po lepem kratkem nagovoru izročila spominski križ kot zastavo zmage in vir moči pri duhovniškem delu. — Ob vstopu v cerkev ga je pozdravila s kora pesem "Novomašnik bod' pozdravljen". Stara, a prav zato vedno lepa, saj je vez tužine z domovino, kjer je v duhu spremljala novomašnika k oltarju njegove mati, Latinsko mašo je preneval pevski zbor "Gallus". Kako iz srca je prišla zanj in za nas vse na koncu zahvala Gospodu: Tebe Boga hvalimo. Pri darovanju na koncu maše je dal novomašnik vsem gostom in vernikom v cerkvi poljubiti novomašni križ, izvirno delo kiparja Ahčina. Vsak udeleženec je dobil spominsko podobico.

Po slovesnosti v cerkvi je novomašnik z gosti odšel k novomašnemu kosilu, kjer so ga pozdravili gg. prof. Lenček, Orehar, ravn. Remec in Rudolf Žitnik. Prav iz srca se je novomašnik zahvalil vsem, ki so kakorkoli prej in ta dan pomogli do njegovega posvečenja in te slovesnosti. — V torek po novi maši je šel

maševati k slovenskim sestram na Paternal, kamor ga je povabila nova prednica s. Lavrencija. V četrtek zjutraj se je vrnil v San Luis. Tudi "Duhovno življenje" častita dragemu rojaku, in vabi k molitvi za njega, da bi ostal dober duhovnik!

Spremembe v argentinski provinci slovenskih mariborskih šolskih sester. Imenovana je bila nova provincijalka s. Terezija, ki ima svoj sedež v Rosario, ter nova prednica za hišo na Paternalu v Bs. Airesu, s. Lavrencija. Ta je doma z Gorenjskega, živela je skoro vse svoje redovno življenje v Argentini, in sicer je bila dolgo let prednica v veliki njihovi hiši v Formosi. Tako po prihodu v Buenos Aires je izrečno povdarila, da hoče v čim večji meri pomagati pri vzgoji slovenskih otrok ter nuditi vso pomoč dekletom. Veseli sprejemamo njeno ponudbo. Naj bo Paternal lep slovenski kotiček v Capitalu, kjer se bomo rojaki počutili zares kakor doma. Priporočamo dekletom, ki jih veseli redovniško življenje, da vstopijo tudi v to slovensko redovno družbo.

Dekliške duhovne vaje v Capitalu. Vzporedno s fantovsko zvezo deluje že skoro leto dni Dekliška mladinska organizacija. Vsak mesec vsaj enkrat zbere sedaj že nad 100 deklet na sestankin, ki jih imajo v lepih prostorih zavoda španskih sester sv. Družine "Ana Janer". Za pustne dneve, ko imajo skoro vsa dekleta po tovarnanu počitnice, so pripravile svoje duhovne vaje. Povabile so poleg članic vsa druga slovenska dekleta. Do 140 se jih je prijavilo iz mesta in okolice. Duhovne vaje so bile zaprte in so se vršile pri nemških sestrah sv. Duha v "Zavodu sv. Vincencija Pavelskega" v Villa Devoto. Krasni prostori in velika naklonjenost sester ter pristanek vodstva Vincencijevih konferenc, ki je v njih lasti ta zavod, so omogočili dekletom tih kotiček, v katerem so v dneh od 18. do 21. februarja pod vodstvom prof. dr. Filipa žaklja iz San Luisa preživele mnogo lepih ur z Bogom v skrbi za svojo dušo.

Objavljamo fotografijo z duh. vaj. Spredaj gg. žakelj in Orehar.

Desetletnica "Slov. Krajine". 11. februarja je minilo 10 let, odkar je bil prvi redni občni zbor društva "Slovenska Krajina", na katerem je bil izvoljen prvi odbor.

Skozi mnoge težave je moralo to prekmursko društvo v desetih letih svojega obstoja, a izvršilo je dve veliki nalogi: povežalo je med seboj Prekmurce in vzdržalo zdravo miselnost med rojaki, da niso podlegli rdeči propagandi in da so velikodušno podali roko v pomoč novodošlim rojakom, ki so se umaknili pred komunizmom, ko je zavladal v domovini.

12. februarja je društvo slovesno proslavilo svojo desetletnico. Bila je najprej ob 10. uri sv. maša za žive in mrtve člane v kapeli, kjer se slovenska služba božja vrši že 14 let, nato je bil pa živahen družaben dan na društvenem terenu, kjer je bil asado za člane in prijatelje društva. Zbralo se je kpo število ro-

jakov in bilo je veliko veselja in petja do večera.

Ob tej priliki je povzel besedo društveni predsednik Bela Preininger, ki je bil društveni predsednik v 7 letih obstoja, nato pa je spregovoril tudi č. g. Hladnik, ki je opozoril na naloge, katere društvo ima med Slovenci.

Slika spodaj kaže g. Hladnika in ljudstvo med govorom.

POSTNE DUHOVNE OBNOVE: na Belgramu na veliki četrtek in veliki petek ob 7; v Monte Grande v nedeljo 29. marca sv. maša ob 10, spovedovanje od 8 dalje; v Ramos Mejiji v dneh 2., 3. in 4. marca od 5. do 7. zvečer ter v nedeljo 5. marca ob 7. zjutraj; v San Justo v nedeljo 26. marca sv. maša ob osmih, spovedovanje od 7. ure dalje in po sv. maši; v San Martinu v dneh 23., 24. in 25. marca od 7. do 8. ure zvečer ter 26. marca zjutraj kakor vsako nedeljo.

Prav pod sonce se je nase-lilo nekaj Slovencev, in sicer so bili prvi duhovniki, gg. Križman Andrej, Skobe Ignacij, Bukovac Janez, Palčič Milan ter svoj čas Ludvik Tomazin, ki je sedaj v Chile.

Poročilo o obisku škofa dr. Rožmana pošilja jo od tam.

Dne 28. nov. je prišel z avio-nom na letališče, kjer so ga čakali gorj navedeni. Zraven še Juan Fischer ter Diaz Grana-dos.

Odpeljali so se v župnišče Presv. Srca Jezusovega, kjer pase duše g. Palčič. Zjutraj je Prevzvišeni maševal med petjem slovenskih pesmi, na-to pa je v spremstvu slov. du-hovnikov obiskal tamošnjega škofa, Jose Felix Heredia. Ta ga je prosil, naj mu poš-lje še kaj duhovnikov. Kosilo, ki ga je pripravila Slovenka Rakušček, so imeli v žup-nišču in se ga je udeležil tudi krajevni škof. Po kosilu so prišle pozdravit škofa redov-nice iz bližnjega zavoda z go-jenkami, ki so škofu zapele in zaplesale nekaj indijan-skih plesov, družina Raku-sček mu je pa zapela "Nazaj v planinski raj". Naslednji dan je šel obiskat župnijo sv. Lucija, kjer župnikuje gosp. Križman. Na poti so ga do-mačini lepo pozdravljali, h čemur jih je napotil škof iz Guayaquila. Pri sv. Luciji je mogel videti bogastvo g. Križ-mana: njegove čebele. Tretji dan pa je obiskal delovno področje tretjega slovenskega duhovnika g. Skobeta v kolo-niji "Rdečega križa". Otro-čiči so mu zapeli nekaj pesmic in se v smehu poslovlili od njega. Še g. Bukovaca v Po-sorjo je obiskal na župniji, ki je obmorsko letoviška, nato pa je še isti večer šel na letališče, odkoder se je od-peljal v USA.

HOLANDIJA

Po vsem svetu razmetani Slovenci že pred vojno, še bolj po njej, so našli svoje zavetje tudi v Holandiji. Po več krajih so naseljeni in v različnih središčih se zbirajo: Hoenskroek, Heerlerheide, Ey-gelshoven, Waubach, Heerlen, Rumpen, Nuth, Lutterade itd. Za slovensko dušno pastirstvo skrbita dva duhovnika, in si-cer domačin p. Teotim v. Vel-zen, ki se je z veliko požrtvo-

valnostjo naučil slovenskega jezika prav zato, da more med Slovenci delovati, ter sloven-ski rojak g. Babnik Nande, ki je prišel tja iz Švice. Slednji je poznan zlasti iz Ljubljane po svojem karitativnem delu in verskem prizadevanju v predmestjih severne Ljublja-ne, Zgor. Šiška in Dravljne.

Za vzdrževanje zveze med slovenskimi verniki izdajata verski list "Marija Pomagaj", ki je prvikrat izšel kot bo-žična številka in bo odslej iz-hajal mesečno. Namen lista je "gojiti med rojaki katoliško življenje in buditi in ohranja-ti slovensko narodno zavest". V njem bosta tudi obveščala rojake, kje bo služba božja in kdaj bodo skupne prireditve. Da bi rasla v rojaki z bra-njem lista ljubezen do Boga, Matere božje in domovine!

Svojo polnočnico so imeli Slovenci v Holandiji, in sicer v Sittarderweg. Ves večer je bilo spovedovanje, da bi mog-li vsi navzoči pristopiti k sv. obhajilu in tako praznovati Božič po slovensko. Po želji krajevnega škofa je bila ta polnočnica namenjena vsem rojakom in pa tistim domači-nom, ki so s Slovenci poroče-ni. Na Božič so se po notranje pripravili z duh. obnovami, katere so imeli po posameznih krajih.

Na praznih Vseh svetnikov so se zbrali pri večernicah, pri katerih je imel pridigo g. N. Babnik, nato so šli v pro-cesiji na pokopališče, kjer je našlo svoj zadnji dom že pre-cejšnje število Slovencev. Duš-na pastirja p. Teotim in g. Babnik sta opravila obredne molitve, sodeloval pa je pev-ski zbor "Zvon" iz Heerlena, ki je na koncu zapel žalostin-ko "Vigred".

Na obisk k slovenskim ro-jakom v Belgijo so šli "Ho-landci" na tretjo nedeljo v novembru. Obisk je veljal ro-jakom v Evsdenu v belgij-skem Limburgu, katerim so nudili tudi nekoliko kultur-nega užitka. Igrali so "Sporo-čilo iz Fatime", pevski zbor "Zvon" iz Heerlena pa je pod vodstvom p. Teotima zapel nekaj Marijinih in domovin-skih pesmi, nato pa je nasto-pil tudi mladinski tamburaški zbor pod vodstvom g. Če-bina ml. Prav posebno so bili pa zadovoljni z nastopom društva sv. Barbare. Počutili so se kot v Sloveniji.

Iz pisma, ki ga piše g. žup-nik Ignacij Kunstelj svojim vernikom Slovincem: "Vprašujete me, kdaj spet pridem k Vam na obisk. Ne morem še natančno povedati dneva, ven-dar pa najbrže kar kmalu. Veliko premišljuje, kako bi najboljšo uredil ta obiske, zlasti sedaj, ko že prehajamo v velikonočni čas, pa verje-mite mi, da je težko. Čas je tako kratek, Vi ste prosti v soboto in nedeljo, mnogi še v soboto ne. Ob drugih dneh pa je prav malo časa, ker še po delu ostane, porabite zase: je odgovoriti na kako pismo, tuintam vzeti v roke list ali knjigo, da se človek ne izgubi samo v delu. V nedeljo do-poldan bi jaz moral imeti pe-ruti, da bi lahko poletel iz kraja v kraj. Včasih se sam sebi zdim kakor otrok, ki bi rad hitro prišel naprej ter dela velike korake. Zato se-daj poskušam tako urediti, da bi se ob sobotah in ne-deljah mudil v kakem večjem kraju, kamor je dostop lažji. Seveda pa ne bom zanemaril tudi drugih krajev, posebno, kjer bi želeli in bi bila mož-nost ob drugih dneh. — Ko pišem naslove pisem, potujem iz kraja v kraj, od Alyta do Chicheстера, od Fishguarda do Botesdaala. In povsod se sprašujem, kako gre naslov-niku in vsem prijateljem tam, kako je Tvoje zdravje, kaj delaš ta trenutek, kje si se-daj, ali nekeje globoko v zem-lji v rudniku, ali med množič-ko strojev v tovarni, ali na polju, ali v delavnici, ali po-čivaš, si na zabavi, z dekle-tom, s prijateljem. Kako je s Teboj, se sprašujem. Si še oni, kot si bil nekoč? Ali bi mogel mirno pogledati v oči svoje matere, v oči, ki vidijo v dno srca tako ljubljenega otroka? Vprašujem se, kaj nameravaš, kako si namera-vaš urediti svojo bodočnost, vprašujem se, ali moliš in ne pozabiš na edino prošnjo, ki bi Ti jo tudi danes položila na srce Tvoja verna mati: Otroci moj, Boga ne pozabi. Potujem vsak dan, ko sto-jim pri oltarju. Moja prošnja gre od vzhoda na zapad, z ju-ga na sever, da bi vključila Tebe in vse, prav vse na tej poti, v veliko molitev pri Bo-gu, da bi te varoval on na vseh Tvojih potih vsega hu-dega.

IZ ZASUŽNJENE DOMOVINE

Novo mašo na Božič je imel frančiškan p. Polikarp Broljih v Tupaličah pri Predvdvoru.

Kočevski dekan Peter Flajnik je ozdravel od duševne bolezni, kateri je bil podlegel pri aretaciji. Zdaj so ga obsodili na 20 let ječe. Trenutno ga imajo spravljenega v Kočevju, v hiši, ki je last sodavičarja Hoenigmanna in je sedaj spremenjena v neke vrste kaznilnico. Radi šibkega živčnega zdravja so mu dovolili delo v pisarni. Njegovi župljani ga večkrat vidijo, ko gre z drugimi zaporniki na kratek sprehod. V Kočevju so sedaj brez duhovnika.

Vse nagrobne spomenike z nemškim napisom so odstranili v Starem trgu pri Kočevju ter jih porabili za zidavo novega kolhoznega doma.

Župnik Jožef Kraker, ki ob prevratu 1941 ni hotel emigrirati z ostalimi kočevskimi Nemci in je bil po prevratu župnik na Blejski Dobravi, je pred kratkim umrl v starosti 75 let.

Aretiran je bil dr. Janez Jenko, gen. vikar belgrajskega nadškofa dr. Josipa Ujčiča. Po rodu je iz Jame, v župniji Mavčiče pod Kranjem. Študirar je v škofovih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano, bil l. 1934 posvečen v mašnika, nato služboval kratko dobo kot kaplan v Kostanjevici, odkoder je prišel za prefekta v "Zavod sv. Stanislava", kjer je dokončal bogoslovne študije in dosegel doktorat. Še pred drugo svetovno vojno ga je ljubezen do duš vodila med Slovence v beograjsko nadškofijo, kjer je vsa leta bil profesor katoliškega verouka na tamošnjih gimnazijah, bil imenovan za konzultorja (kanonika) beograjske nadškofije. Na svojem mestu je med okupacijo mnogo dobrega naredil katoličanom v nadškofiji, zlasti Slovencem. Zadnji čas je postal gen. vikar nadškofa dr. Ujčiča in kot takega ga je zaprla OZNA, po ne-

katerih vesteh z očitkom črne borze.

Umril je na čatežu pod Zaplazom konz. svetnik in tamošnji župnik Henrik Povše. Nad 50 let je bil v tej župniji, kjer je s svojo preprostostjo silno veliko naredil. Vsa ljubljanska škofija ga je zlasti poznala kot velikega strokovnjaka za stolpne ure.

V Sv. Križu pri Kostanjevici je umrl župnik Andrej Zupanc. Bil je svoj čas v Ljubljani stolni vikar, nato pa več let župnik v tej župniji, kjer je zlasti v času okupacije mnogo pretrpel.

Stolni kanonik dr. Kimovec je spuščen na svobodo in so bili pevci na stolnem koru nezaslišano veseli, ko jim je spet dirigiral.

Jugoslovanske oblasti baje zelo pritiskajo, da bi se iz tistih delov ozemlja, ki so pred to vojno pripadale škofijam Gorica, Trst, Reka, Počreč v Italiji, sedaj v Jugoslaviji ustanovila nova škofija s sedežem v Solkanu, Ljubljana pa naj bi postala nadškofija.

Na Goriškem so pokopali msgr. Josipa Macarola. Dolgo let je bil ta blagi gospod župnik na Kontovelu in Skednju.

Božične praznike so ljudje boljše praznovali, ker je padel praznik na nedeljo in navadno za nedeljo ni več toliko "prostovoljnega dela". Ko so hoteli delo izjemoma za ta dan nastaviti, ljudje na delo niso šli. Počitnice pa ni bilo nič.

Skrunjenje svetišč v Jugoslaviji, posebno v bivši B zoni. Zaprli so samostane sv. Ane in sv. Marte, romarsko cerkev in samostan v Strunjanu in mnogo kapel. Na Reki so dali podreti zaobljubno cerkev sv. Odršenika, ki so jo zgradili l. 1942 v zahvalo za rešitev pred bombardiranjem. Komunisti pravijo, da ta prostor potrebujejo za podaljšek neke nove ceste.

Edini verski list v Sloveniji

je "Oznabilo", ki ga izdaja ljubljanski škofijski ordinarij in izhaja na dveh straneh vsak teden.

Stolni vikar v Gorici Anton Persig je dobil župnijo sv. Peter ob Soči.

Novi župniji sv. Terezije in sv. Družine v Trstu je ustanovil msgr. Santin, tako ima Trst sedaj 14 župnij.

Msgr. Ivan dr. Butto je umrl v Gorici. Svoj čas je bil ravnatelj Osrednjega semenišča julijskih škofij in gen. vikar goriške nadškofije.

Škofijski ordinarij v Trstu je objavil seznam listov, ki jih katoličani ne smejo brati. Med temi so "Corriere di Trieste", "Il Lavoratore", "Primorski dnevnik", "Delo", "Unita operaia", "La nostra lotta", "Ljudski tednik", "Glas mladih", "Razgledi...", "Unita", tržaška izdaja.

Mlad begunski duhovnik Franc Kores iz mariborske škofije je umrl v Italiji. L. 1941 je bežal skupaj z drugimi pred Nemci v Ljubljano, od koder je po odločbi škofa dr. Tomažiča šel študirat na rimski zavod "Propaganda", kjer se ga je po lotila zahrbtna bolezen, tako da je obležal že l. 1946, a je bil po toliki želji l. 1948 posvečen v duhovnika ter dobil dovoljenje, da je smel maševati v bolniški sobi. Šel je iskat zdravje pod sv. Višarje, nato bil do smrti v sanatoriju Paluzzi, kjer je tudi umrl. Želel pa je biti pokopan med Slovenci pod sv. Višarjami. Naj žrtev mladega slovenskega duhovnika sprosi sobratom stanoovitnosti doma in v tujini.

Matere treh duhovnikov so umrle, in sicer 77 letna Marija Pavlin, mati biv. dekana v Kobaridu, sedaj kateheta v Gorici g. Alojzija Pavlina. Prav tako tudi mati župnika s Plavine g. Jožeta Petriča in mati tolminskega kaplana g. Antona Strancarja. Pogreb zadnjih dveh, ki sta umrli isti dan, je bil skupaj in se ga je udeležilo 13 duhovnikov.

VSEBINA MARČNE ŠTEVILKE

VSEBINA:	Stran:	VSEBINA:	Stran:
Velika skušnjava (Dr. Gregorij Rožman)	130	Poslanstvo katoliške Slovenije (Budnik)	155
Škofu Gregoriju za god (Igor)	133	Iz cerkve v Cerkev (Puzyna)	156
Našim mamicam za materinski dan (Košmerlj)	132	Kijevska knežnja (Trpotec)	160
Tuja učenost (Ivan Cankar)	136	Zanimivosti iz Bengalskega misijona (Poderžaj)	162
Bajtarica Ana (Zemlak)	137	Rentgen so blagoslovili (Janež)	164
Moja mati (Janko)	138	Misijonarji pišejo	166
Spominčice na materin grob (Janko) ..	139	Kaj naj berem (Odar)	169
Mati (Moja srečanja — Trpotec)	139	Naša posvetovalnica	173
Pesem materinstvu (Salvaneschi)	141	Po katoliškem svetu (Gerzinič)	174
Verujem (Gnidovec)	142	Gaučevska spoved (Kk)	177
Očetova beseda zakoncem (Pij XII.) ..	144	Tonček je videl novo mašo (Gregor) ..	179
Pravičnost v raznih dobah gospodarstv (Ahčin)	147	Janezkov prvi "misijon" (Mernik)	180
Zgled delavcev (Kobal)	150	Mati dete ziblje (Slomšek)	183
Resna neresnost in neresna resnost! (KAJ)	151	maši (Krece)	184
Ali so pravoslavne in protestantske de-žeze misijonske? (Sodja)	154	Ob žalostni desetletnici (Hladnik)	185
		Med izseljenci	188
		V zaslužnjeni domovini	191

Risani naslovi in slike k "Janezkov prvi misijon" so delo Staneta Snoja. — V prihodnji številki bomo objavili izsledke ankete k vprašanju, kakšno naj bi bilo letošnje "Duhovno življenje", in na primeru širih izšliš števil ugotovili, v čem je anketarjem in bralcem uredništvo moglo ustreči, v čem ne.

Beseda starim naročnikom

Ker nekateri menda mislijo, da sem bil jaz odrinjen od "Duhovnega življenja", kot sem že ponovno slišal, naj resnici na ljubo povem, da sem bil zelo vesel, ko sem imel na koga preložiti to odgovorno breme: vodstvo revije, a sam sem še vedno poleg in zato prosim vse stare in zveste naročnike, da vztrajate še nadalje, kljub podražitvi, ki je neizogibna radi splošnega porasta cen in tudi radi povečanja obsega lista.

JANEZ HLADNIK

T I S K A R N A
CORDOBA

TISKARSKO PODJETJE NAŠIH ROJAKOV ●

GUTENBERG 3360

BUENOS AIRES

T.E. 50 (Devoto) 3036

"La Vida Espiritual" — "Duhovno življenje" je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzoreij. — Uredništvo in uprava: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argetina. — Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Ladislav Lenček CM. — Naročnina: za Argentino polletna 20 pesov; za inozemstvo letna: USA 7 dolarjev; Kanada 8 dolarjev; Anglija 5 USA dolarjev; Čile 300 čilskih pesov; Italija 2000 lir; Francija 1000 frankov; Avstrija 50 šilingov.

CORREO
ARGENTINO
Suc. 19

TARIFA REDUCIDA

Concesión No. 2560